

LETNO POROČILO SAVA TURIZEM D.D.

2023

SAVA
HOTELS & RESORTS

KAZALO VSEBINE

KLJUČNI PODATKI O POSLOVANJU 2023	1
PISMO UPRAVE	2
POROČILO NADZORNEGA SVETA DRUŽBE SAVA TURIZEM D.D.	4
PREDSTAVITEV DRUŽBE	10
OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI	11
ORGANIZACIJSKA STRUKTURA.....	12
VODENJE IN UPRAVLJANJE	13
PREGLED POSLOVNEGA OKOLJA	15
POSLOVNO POROČILO	16
IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE	17
IZJAVA O NEFINANČNEM POSLOVANJU	20
STRATEŠKI RAZVOJ	31
POSŁANSTVO IN VREDNOTE	31
POSLOVNA STRATEGIJA	31
POGLED NA LETO 2024	31
POMEMBNEJŠI DOGODKI	32
DOGODKI V LETU 2023	32
DOGODKI PO ZAKLJUČKU OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	35
POSLOVANJE DRUŽBE	35
SISTEM OBVLADOVANJA TVEGANJ	37
TRAJNOSTNO POROČILO	38
OKOLJE	39
DRUŽBA	42
UPRAVLJANJE	48
RAČUNOVODSKO POROČILO	51
RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE	52
POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM DRUŽBE	58
1) PODLAGA ZA SESTAVITEV RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	58
2) POMEMBNEJŠE RAČUNOVODSKE USMERITVE	59
3) UPRAVLJANJE TVEGANJ	72
4) POJASNILA POSAMEZNIH POSTAVK RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	77
5) RAZKRITJE POSLOV Z IZBRANIM REVIZORJEM	95
IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA	96
POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	97
PODPIS LETNEGA POROČILA IN NJEGOVIH SESTAVNIH DELOV	100
KONTAKTI DRUŽBE	101

KAZALO TABEL IN SLIK

TABELA 1: PODATKI IN KAZALNIKI POSLOVANJA DRUŽBE SAVA TURIZEM	1
TABELA 2: OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI	11
SLIKA 1: ORGANIZACIJSKA STRUKTURA NA DAN 31. 12. 2023	12
TABELA 3: PREGLED KLJUČNIH KAZALNIKOV TAKSONOMIJE ZA LETO 2023	27
TABELA 4: DELEŽ PRIHODKOV OD PROIZVODOV ALI STORITEV, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023.....	28
TABELA 5: DELEŽ NALOŽB V OSNOVNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023.....	29
TABELA 6: DELEŽ NALOŽB V OBRATNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023.....	30
SLIKA 2: SISTEM OBVLADOVANJA TVEGANJ, ZASNOVAN NA MODELU TREH OBRAMBNIH LINIJ	38
TABELA 7: PORABA ENERGENTOV	40
TABELA 8: PORABA VODE	41
TABELA 9: KOLIČINA ODPADKOV	42
TABELA 10: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO SPOLU	43
TABELA 11: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO STAROSTI	43
TABELA 12: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO IZOBRAZBI	44
TABELA 13: FLUKTUACIJA ZAPOSLENIH	44
TABELA 14: DELEŽ BOLNIŠKE ODSOTNOSTI	45
TABELA 15: BILANCA STANJA NA DAN 31. 12. 2023	52
TABELA 16: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023	54
TABELA 17: IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023 (Z IZKAZANIM ODLOŽENIM DAVKOM)	55
TABELA 18: IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023 PO RAZLIČICI II (POSREDNA METODA)	55
TABELA 19: IZKAZ GIBANJA KAPITALA ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2023 DO 31. 12. 2023	56
TABELA 20: IZKAZ GIBANJA KAPITALA ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022	57
TABELA 21: IZRAČUN BILANČNEGA DOBIČKA NA DAN 31. 12. 2023	58
TABELA 22: PREGLEDNICA AMORTIZACIJSKIH STOPENJ	61
TABELA 23: PREGLEDNICA GIBANJA NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023.....	77
TABELA 24: PREGLEDNICA GIBANJA OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023.....	78
TABELA 25: PREGLEDNICA GIBANJA PRAVIC SREDSTEV DO UPORABE	78
TABELA 26: PREGLEDNICA GIBANJA IN STANJA NALOŽBENIH NEPREMIČNIN ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023.....	79
TABELA 27: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023.....	80
TABELA 28: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV	80
TABELA 29: PREGLEDNICA GIBANJA ODLOŽENIH TERJATEV ZA DAVEK	81
TABELA 30: PREGLEDNICA ZALOG.....	81
TABELA 31: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV PO ZAPADLOSTI	82
TABELA 32: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV DO KUPCEV PO DNEVIH ZAPADLOSTI	82
TABELA 33: STANJE POPRAVKA VREDNOSTI TERJATEV DO KUPCEV	82
TABELA 34: PREGLEDNICA DENARNIH SREDSTEV.....	82
TABELA 35: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH AKTIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV	83
TABELA 36: KAPITALSKE REZERVE	83
TABELA 37: PREGLEDNICA GIBANJA REZERVACIJ IN DOLGOROČNIH PASIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV	83
TABELA 38: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH FINANČNIH OBVEZNOSTI.....	84
TABELA 39: POŠTENE VREDNOSTI FINANČNIH INSTRUMENTOV	85
TABELA 40: ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	86
TABELA 41: DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	86
TABELA 42: STROŠKI PO FUNKCIONALNIH SKUPINAH	86
TABELA 43: PREGLEDNICA STROŠKOV BLAGA, MATERIALA IN STORITEV PO VRSTAH STROŠKOV	87
TABELA 44: PREGLEDNICA STROŠKOV DELA	87
TABELA 45: DAVEK OD DOBIČKA	89
TABELA 46: PREGLEDNICA TERJATEV IN OBVEZNOSTI ZA ODLOŽENE DAVKE	89
TABELA 47: PREGLEDNICA POGOJNIH IN DRUGIH OBVEZNOSTI.....	90

TABELA 48: PREGLEDNICA VREDNOSTI POSLOV V OBDOBJU OD 1. 1. DO 31. 12. 2023 Z OBVLADUJOČO TER POVEZANIMI DRUŽBAMI	93
TABELA 49: PREGLEDNICA STANJA TERJATEV IN OBVEZNOSTI NA DAN 31. 12. 2023 DO OBVLADUJOČE IN POVEZANIH DRUŽB.....	94
TABELA 50: ZNESEK BRUTO PREJEMKOV V LETU 2023.....	94
TABELA 51: PRIHODKI IN ODHODKI, USTVARJENI S POVEZANIMI DRUŽBAMI.....	95
TABELA 52: TERJATVE IN OBVEZNOSTI DO POVEZANIH DRUŽB	95

KLJUČNI PODATKI O POSLOVANJU 2023

TABELA 1: PODATKI IN KAZALNIKI POSLOVANJA DRUŽBE SAVA TURIZEM

	2023	2022	Indeks 23/22
POSLOVNI IZID (v tisoč EUR)			
Prihodki od prodaje	119.894	106.674	112
Celotni poslovni prihodki	130.242	113.270	115
Poslovni izid iz poslovanja	10.765	14.507	74
Poslovni izid pred obdavčitvijo	8.662	13.387	65
Čisti poslovni izid poslovnega leta	8.200	12.172	67
Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) ¹	22.843	26.546	86
BILANCA STANJA (v tisoč EUR)			
Bilančna vsota	275.234	270.868	102
Dolgoročna sredstva	220.458	222.302	99
Kapital	184.373	176.699	104
Dolgoročne obveznosti	42.798	49.028	87
Zadolženost brez poslovnih najemov	46.228	52.505	88
Neto finančni dolg ²	149	10.741	1
NALOŽBENE AKTIVNOSTI (v tisoč EUR)			
Naložbe v osnovna sredstva	10.016	8.400	119
ZAPOSLENI			
Število zaposlenih na dan 31. december	1.139	1.163	98
KAZALNIKI			
Čista dobičkonosnost prihodkov	6,3%	10,7%	58
Čista dobičkonosnost kapitala	4,5%	7,10%	64
Neto finančni dolg/kapital	0,00	0,06	6
Neto finančni dolg brez posl. najem./kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	0,01	0,40	2
Zadolženost brez posl. najem./kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	2,02	1,98	102
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	2,03	2,32	88
Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)/prihodki iz prodaje	19,1%	24,9%	77
FIZIČNI PODATKI			
Število nočitev	1.432.871	1.405.994	102
Zasedenost sob	57,7%	54,5%	106
Penzionski prihodki na nočitev (v EUR)	67	62	107
Penzionski in izvenpenzijski prihodki na razpoložljivo sobo (v EUR)	111	97	114
Vsi prihodki na prodano sobo	206	191	108

¹ EBITDA = poslovni izid iz poslovanja + odpisi vrednosti

² Neto finančni dolg: kratkoročne + dolgoročne finančne obveznosti – denarna sredstva – kratkoročne finančne naložbe

PISMO UPRAVE

Če smo v leto 2023 vstopili še nekoliko previdno in zadržano, pa je tekom leta rast turističnih tokov preseгла vsa naša pričakovanja, prav tako tudi pričakovanja številnih turističnih organizacij, ki so napovedovale bistveno počasnejše okrevanje turizma po obdobju epidemije. T.i. »revenge travel« se je po dvoletnem obdobju strogih proti-covidnih ukrepov udejanil v polni meri, saj so se, kljub ne najbolj pozitivnim gospodarskim razmeram, ljudje pospešeno odpravili na počitnice in obiske priljubljenih krajev. Rast mednarodnega turizma se odraža tudi v strukturi naših gostov. Delež tujih gostov se je v primerjavi z letom 2022 povečal za devet odstotnih točk in znaša dve tretjini, kar je na nivoju leta pred epidemijo, 2019.

Individualni gostje ostajajo naš najpomembnejši prodajni segment, veliko rast prihodkov pa smo dosegli na segmentu skupinskih gostov, kongresnega turizma in na področju zdravstvenih storitev. V Sloveniji smo gostili večje športne prireditve, v sklopu katerih smo športnikom in spremljevalcem ponudili naše namestitve, v segmentu zdravstva pa so na rast dodatno vplivali državni ukrepi za znižanje čakalnih dob v zdravstvu.

Čeprav so bili zunanji vplivi ugodni, pa rasti števila gostov ne bi bilo brez številnih aktivnosti, ki jih izvajamo v podjetju, od celovite skrbi za goste, za njihovo odlično počutje, do stalnih prenov namestitvenih kapacitet. Našo zavezanost odgovornemu poslovanju so prepoznali tudi gostje in institucije, ki podeljujejo certifikate in priznanja v nastanitveni dejavnosti. Hotel Livada Prestige se je ponovno uvrstil med najboljše hotele za srečanja v kategoriji Spa meeting hoteli in pridobil priznanje Zlati certifikat meeting star 2022/2023. Na Mednarodnem sejmu turizma v Banja Luki je Sava Hotels & Resorts kot edini hotelir prejela priznanje za kakovostno poslovanje v turizmu. Kamp Bled je prejel nagrado ACSI za najboljši slovenski kamp v letu 2022 ter drugo mesto v kategoriji »The welcome award«, ki jo podeljuje Caravan and Motorhome club iz Velike Britanije. Prestižna priznanja smo prejeli tudi na gastronomskem področju. Restavracija Julijana v Grand Hotelu Toplice na Bledu je že četrto leto zapored prejela nagrado najprestižnejšega gastronomskega vodnika Michelin s priznanjem »Recommended by Michelin Guide Slovenia 2023« - Priporočilo vodnika Michelin Slovenija 2023«. Posebno nagrado je priznana restavracija prejela tudi po klasifikaciji Gault&Millau, saj je ponovno prejela 3 kape.

Družba je v letu 2023 dosegla 119,9 milijonov evrov prihodkov, kar pomeni 12-odstotno rast v primerjavi s predhodnim letom. Čisti dobiček je z 8,2 milijoni evrov nižji od doseženega v letu 2022, saj se je podjetje soočalo z visokimi cenovnimi pritiski na vseh področjih. Predvsem strošek elektrike je bil bistveno višji kot v prihodnjih letih, kar smo s prejeto državno subvencijo nekoliko omilili, še zdaleč pa ne v celoti. Visoka inflacija in rast minimalne plače sta se odrazili tudi na rasti cen storitev, živil in dela. Ob visoki rasti minimalne plače smo izpeljali še uskladitev vseh plačilnih razredov.

Investicijskim aktivnostim smo namenili 10 milijonov EUR. Velik delež investicij se nanaša na trajnostne projekte, kot so investicije v večjo energetske učinkovitost in boljšo izkoriščenost termalnih voda. Tako smo nadaljevali z deli na reinjekcijski vrtini Mt-9 v T3000 – Moravske toplice, pričeli s celovito prenovo ogrevanja v Hotelu Bernardin, v Radencih pa postavili prvo sončno elektrarno na naših destinacijah. V naslednjih letih jih nameravamo postaviti še na vseh ostalih lokacijah. Na destinaciji Bernardin smo v začetku leta prenovili jedilnico in večnamenski prostor Hotela Vile Park, jeseni pa, po prenovi vile Galeja v letu 2022, nadaljevali s prenovo vil Orada in Galeja v sklopu celovite prenove HVP. V hotelu Ajda v T3000 smo zamenjali stavbno pohištvo ter prenovili fasado in terase. Na področju informacijske podpore nadaljujemo s projektom prenove oblačnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

Trajnostno poslovanje ni omejeno le na zaščito naravnega okolja. Je tudi ohranjanje našega družbenega okolja, lokalnih tradicij in običajev, skrb za zaposlene in uspešno poslovanje v skladu z etičnimi načeli. Tudi na slednjem področju smo izvedli veliko aktivnosti in med drugim formalno uredili področja poslovne integritete, informacij javnega značaja ter notranjih prijav kršitev in zaščite prijaviteljev.

Panoga turizma se že nekaj let sooča s kadrovskimi izzivi. Zaposleni v turizmu, ki so med epidemijo delo poiskali v drugih dejavnostih, so tam v večini tudi ostali, med mladimi pa je zanimanja za delo v turizmu premalo. V družbi se trudimo zagotoviti stimulatивно delovno okolje, tako finančno, kot tudi nefinančno, s korektnimi odnosi, upoštevanjem etičnih načel, ki jih zagovarjamo in z varnostjo delovnega mesta. Zavedamo se, da je prav vsak zaposlen pomemben del celovite zgodbe, ki jo želimo ustvariti za naše goste. Vseeno smo bili zaradi vsesplošnega pomanjkanja usposobljenega kadra v Sloveniji in sosednjih državah primorani poiskati delavce tudi iz bolj oddaljenih držav.

Slovenijo so v letu 2023 prizadele katastrofalne poplave in številne ujme, katerim smo se v družbi v večji meri uspeli ogniti. Te sreče pa niso imela številna druga podjetja, posamezniki, družine, zato so številni naši zaposleni priskočili na pomoč pri odpravljanju posledic poplav, namenili pa smo tudi finančno pomoč gasilskim društvom v okolici naših letovišč in dobrodelnim organizacijam.

Naši načrti za prihodnja leta so smeli. Kljub zadržanim napovedim glede gospodarske rasti in visoki stopnji politične negotovosti, načrtujemo nadaljnjo rast prodaje in vstopamo v obsežnejši investicijski cikel. Načrtujemo prenove hotelov na vseh destinacijah, celovito prenovo kampov na obali in v T3000, kopališč in termalnih parkov v T3000 in na Ptujju ter zdravstvenih in wellness kapacitet v T3000 in Radencih. Nadaljevali bomo s postavitvijo sončnih elektrarn na preostalih lokacijah in pospešeno vlagali tudi v digitalizacijo poslovanja. Že v letu 2024 bomo prenovili našo spletno stran, ki bo uporabniku še bolj dostopna in prijazna.

V zadnjih mesecih leta 2023 smo pričeli s pripravo nove poslovne strategije za petletno obdobje, ki bo zaključena v začetku leta 2024. Gradimo jo na novih produktih in trajnostnih usmeritvah. Pretekli rezultati so pokazali, da so boljši rezultati doseženi v nepremičninah z nenehnimi naložbami, kar se je še bolj očitno pokazalo v letih, ki jih je zaznamovala epidemija. Zato je pomembno naložbe, usmerjene v kakovost storitev, še nadgraditi, če želimo ostati priljubljena izbira gostov in hkrati zagotavljati zahtevan donos za lastnike.

Dobri pretekli rezultati so odlična popotnica za v prihodnje in kažejo, da skupaj zmoremo in znamo, hkrati pa v teh negotovih časih pomenijo tudi veliko odgovornost in zavezo, da z uspešnim poslovanjem nadaljujemo tudi v prihodnje.

Skrb za gosta ostaja v osrčju našega poslanstva, zato smo hvaležni in ponosni, da jih je vedno več in da se jih velik delež redno vrača na naše destinacije. Vse to pa ne bi bilo mogoče brez srčnega in predanega dela, ki ga opravljajo zaposleni in zunanji sodelavci, za kar je se jim iskreno zahvaljujemo in se veselimo uspešnega sodelovanja tudi v prihodnje.

Borut Simonič
član uprave

Renata Balázić
članica uprave

Andrej Prebil
predsednik uprave

POROČILO NADZORNEGA SVETA DRUŽBE SAVA TURIZEM D.D.

Poročilo nadzornega sveta družbe Sava Turizem d.d.:

- o delu nadzornega sveta za leto 2023,
- o preveritvi letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem poročilu družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023 ter
- o preveritvi poročila uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2023 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2023.

Vodenje družbe Sava Turizem d.d. je v letu 2023 preverjal nadzorni svet družbe skupaj z revizijsko komisijo in kadrovsko komisijo.

1. POROČILO O DELU NADZORNEGA SVETA V LETU 2023

SESTAVA NADZORNEGA SVETA V LETU 2023

Nadzorni svet družbe Sava Turizem d.d. je od 1. 1. 2023 do 24. 7. 2023 deloval v petčlanski sestavi, od katerih so bili trije člani predstavniki delničarjev in dva predstavnika zaposlenih. Od 24. 7. 2023 dalje je nadzorni svet sestavljalo šest članov, in sicer štirje predstavniki delničarjev in dva predstavnika zaposlenih.

Predstavniki delničarjev v letu 2023

V času od 1. 1. do 24. 7. 2023 so v nadzornem svetu delovali trije člani nadzornega sveta – predstavniki delničarjev. Od 24. 7. 2023 do konca leta 2023 so bili člani nadzornega sveta – predstavniki delničarjev štirje, saj je skupščina delničarjev družbe Sava Turizem d.d. dne 24. 7. 2023 na mesto člana nadzornega sveta imenovala Klemena Babnika.

- Davor I. Gjivoje, predsednik nadzornega sveta
- Tina Pelcar Burgar, članica nadzornega sveta
- Matej Narat, član nadzornega sveta
- Klemen Babnik, član nadzornega sveta od 24. 7. 2023

Predstavniki zaposlenih v letu 2023

Svet delavcev družbe Sava Turizem d.d. je na svoji konstitutivni seji dne 16. 1. 2023 za predstavnika delavcev v nadzornem svetu družbe izvolil g. Andreja Regorška in g. Tomislava Saba. Predstavnika delavcev v nadzornem svetu družbe g. Gregorju Osojniku in g. Tomislavu Sabu je prenehal mandat, pri čemer je bil g. Tomislav Sabo ponovno izvoljen.

Člani nadzornega sveta - predstavniki zaposlenih so v letu 2023 bili:

- Tomislav Sabo, član nadzornega sveta
- Gregor Osojnik, član nadzornega sveta do 16. 1. 2023
- Andrej Regoršek, član nadzornega sveta od 16. 1. 2023

Sestava nadzornega sveta na dan 31. 12. 2023

- Davor I. Gjivoje, predsednik nadzornega sveta
- Tina Pelcar Burgar, članica nadzornega sveta
- Matej Narat, član nadzornega sveta
- Klemen Babnik, član nadzornega sveta
- Tomislav Sabo, član nadzornega sveta
- Andrej Regoršek, član nadzornega sveta

POROČILO O DELU NADZORNEGA SVETA V LETU 2023

V letu 2023 je bilo izvedenih 11 sej nadzornega sveta, od teh 2 korespondenčni. Nadzorni svet je tudi v letu 2023 izvajal pristojnosti, ki jih ima v skladu z zakonom, poslovníkom o delu nadzornega sveta družbe in statutom družbe.

Vsi člani so se izrekli glede svoje neodvisnosti in odsotnosti nasprotja interesov. V primeru morebitnega nasprotja interesa pri posamezni obravnavani tematiki člani podajo izjavo o samooizločitvi, ki je pisna ali ustna na zapisnik.

Predstavitev najpomembnejših aktivnosti nadzornega sveta v letu 2023:

- Potrdil je Letno poročilo Save Turizem d.d. za leto 2022 z revizorjevim mnenjem ter Poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2022 z revizorjevim mnenjem.
- Sprejel je poročilo o svojem delu za leto 2022, v katerem se je opredelil tudi do letnega poročila Save Turizem d.d. za leto 2022 in poročila uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2022.
- Seznanil se je s poročilom revizijske komisije o delu revizijske komisije v letu 2022.
- Seznanil se je s poročilom kadrovske komisije o delu kadrovske komisije v letu 2022.
- Potrdil je Poslovni načrt družbe Sava Turizem d.d. za leto 2024.
- Skupščini delničarjev je predlagal podelitev razrešnice upravi in nadzornemu svetu družbe za leto 2022 ter razporeditev bilančnega dobička na dan 31. 12. 2022.
- Na predlog revizijske komisije
 - je podal soglasje k sklenitvi Aneksa k Pogodbi o revidiranju računovodskih izkazov med Savo Turizem d.d. in BDO Revizijo d.o.o.,
 - je podal soglasje k sklenitvi pogodb o reviziji konsolidacijskega paketa med družbo Sava Turizem d.d. in BDO Revizijo d.o.o.,
 - je sprejel poročilo notranje revizije o delu notranje revizije v letu 2022,
 - je podal soglasje k načrtu delovanja notranje revizije za leto 2024.
- Na predlog kadrovske komisije
 - je sprejel odločitve za uskladitev z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD),
 - je sprejel odločitve v zvezi z nagrajevanjem uspešnosti dela uprave.
- Izvajal je aktivnosti za vrednotenje učinkovitosti svojega dela.
- Sprejel je terminski načrt sej nadzornega sveta za leto 2024.
- Obravnaval je poročila komisij nadzornega sveta.
- Seznanjal se je s poročili in napovedmi uprave o poslovanju družbe.
- Seznanil se je z informacijo o pregledu dokumentacije družbe za preteklo desetletno obdobje.
- Obravnaval je predloge za podajo soglasij k izvedbi večjih investicij.
- Posebno pozornost je posvečal tudi terjatvam, motivaciji in razvoju zaposlenih, sodelovanju s sindikati, delovanju sistema kakovosti, delovanju notranjih kontrol, nepremičninskemu portfelju ter petletni poslovni strategiji družbe, ki vključuje tudi strategijo digitalizacije in trajnostno strategijo družbe.

2. DELO KOMISIJ NADZORNEGA SVETA V LETU 2023

REVIZIJSKA KOMISIJA NADZORNEGA SVETA

a) Spremembe v sestavi revizijske komisije nadzornega sveta v letu 2023

V letu 2023 ni bilo sprememb v sestavi revizijske komisije. Sestavljali so jo:

- Tina Pelcar Burgar, predsednica revizijske komisije
- Matej Narat, namestnik predsednice revizijske komisije
- Urška Kiš, zunanja članica revizijske komisije

Revizijsko komisijo nadzornega sveta so na dan 31. 12. 2023 tako sestavljali:

- Tina Pelcar Burgar, predsednica revizijske komisije
- Matej Narat, namestnik predsednice revizijske komisije
- Urška Kiš, zunanja članica revizijske komisije

b) Poročilo o delu revizijske komisije nadzornega sveta v letu 2023

Revizijska komisija se je v letu 2023 sestala na petih sejah.

Delovanje revizijske komisije je potekalo v skladu z veljavno zakonodajo in s sprejetim poslovnikom. Komisija je o svojih aktivnostih obveščala nadzorni svet.

Povzetek pomembnejših aktivnosti in sklepov revizijske komisije:

- **vezano na svoje delovanje:**
 - je sprejela poročilo revizijske komisije o delu revizijske komisije v letu 2022,
 - je sprejela načrt sej revizijske komisije za leto 2024.
- **vezano na delovanje sistema obvladovanja tveganj:**
 - je spremljala delovanje sistema obvladovanja tveganj, tudi preko spremljanja delovanja notranje revizije.
- v **procesu sprejemanja letnega poročila** se je seznanila z osnutkom letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. za leto 2022, z revidiranim letnim poročilom družbe Sava Turizem d.d. za leto 2022, s poročilom uprave o razmerjih s povezanimi družbami, s predlogom poročila nadzornega sveta k letnemu poročilu družbe Sava Turizem d.d., z vsebino revizorjevih poročil ter z dodatnimi pojasnili v zvezi s poročili neodvisnega revizorja in v zvezi s potekom revizijskega pregleda, ki jih je podala pooblaščenka revizorka družbe BDO revizija, d.o.o.,
 - podala je pozitivno oceno k poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami in na sestavo letnega poročila ter nadzornemu svetu predlagala, da potrdi revidirano letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. za leto 2022,
 - seznanila se je z načrtom revizije za poslovno leto 2023 in s potekom predrevizijskega postopka v tem okviru.
- **vezano na aktivnosti službe notranje revizije:**
 - se je seznanila s poročilom o delu notranje revizije v letu 2022 in predlagala nadzornemu svetu, da poročilo sprejme,
 - se je seznanila z informacijo o notranji presoji službe notranje revizije,
 - se je tekoče seznanjala z izdanimi poročili notranje revizije o opravljenih pregledih ter z uresničevanjem priporočil notranje revizije iz naslova teh pregledov,
 - je potrdila načrt projektov notranje revizije za leto 2024 in predlagala nadzornemu svetu, da k načrtu poda soglasje.

- **vezano na ostale aktivnosti:**

- je obravnavala obdobjna poročila uprave o poslovanju družbe, o terjatvah in o sodnih sporih,
- je podala soglasje k sklenitvi Aneksa k Pogodbi o revidiranju računovodskih izkazov med Savo Turizem d.d. in BDO Revizijo d.o.o. ter predlagala nadzornemu svetu, da poda soglasje k sklenitvi aneksa,
- je podala soglasje k sklenitvi pogodb o reviziji konsolidacijskega paketa med družbo Sava Turizem d.d. in BDO Revizijo d.o.o. in predlagala nadzornemu svetu, da poda soglasje k sklenitvi pogodb,
- se je seznanila s pripravami na poročanje o ESG,
- se je seznanila z uvedbo sistema zaščite prijaviteljev,
- se je seznanila z informacijo o pregledu dokumentacije družbe za preteklo desetletno obdobje.

c) Ocena dela revizijske komisije nadzornega sveta za leto 2023

Revizijska komisija nadzornega sveta ocenjuje, da je revizijska komisija nadzornega sveta s svojim delom v letu 2023 izpolnjevala obveznosti, zlasti preko spremljanja vsebin računovodskega poročanja, nadzora neoporečnosti finančnih informacij ter njene vloge pri postopkih sestavljanja letnega poročila ter sodelovanja z zunanjim revizorjem in s tem zagotavljala ustrezne podlage za sprejem odločitev nadzornega sveta.

Pri svojem delu je revizijska komisija nadzornega sveta sodelovala s službo notranje revizije, za katero revizijska komisija ocenjuje, da opravlja ustrezno vlogo v organizaciji in delovanju družbe Sava Turizem d.d.

KADROVSKA KOMISIJA NADZORNEGA SVETA

a) Spremembe v sestavi kadrovske komisije nadzornega sveta v letu 2023

V letu 2023 ni bilo sprememb v sestavi kadrovske komisije. Sestavljali so jo:

- Davor I. Gjivoje, predsednik kadrovske komisije,
- Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika kadrovske komisije
- Matej Narat, član kadrovske komisije

Kadrovsko komisijo nadzornega sveta so na dan 31. 12. 2023 tako sestavljali:

- Davor I. Gjivoje, predsednik kadrovske komisije
- Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika kadrovske komisije
- Matej Narat, član kadrovske komisije

b) Poročilo o delu kadrovske komisije nadzornega sveta v letu 2023

Kadrovska komisija se je v letu 2023 sestala na treh sejah. Komisija je o svojih aktivnostih obveščala nadzorni svet.

Povzetek pomembnejših aktivnosti in sklepov kadrovske komisije:

- seznanila se je s poročilom o delu uprave v letu 2022,
- pripravila je predloge nadzornemu svetu v zvezi z nagrajevanjem uspešnosti dela uprave,
- pripravila je predloge nadzornemu svetu v zvezi z uskladitvijo z Zakonom o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD).

c) Ocena dela kadrovske komisije nadzornega sveta za leto 2023

Kadrovska komisija nadzornega sveta ocenjuje, da je kadrovska komisija nadzornega sveta s svojim delom v letu 2023 zagotavljala ustrezne podlage za sprejem odločitev nadzornega sveta.

3. POROČANJE UPRAVE

Nadzornemu svetu je v letu 2023 ustrezno izvrševanje nadzorne funkcije omogočilo tudi poročanje uprave.

Uprava je v letu 2023 nadzornemu svetu podala Letno poročilo Sava Turizem d.d. za leto 2022 z revizorjevim mnenjem in Poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2022 z revizorjevim mnenjem. Letno poročilo je sestavljeno iz poslovnega in računovodskega dela. V poslovnem delu so predstavljeni podatki o družbi, pomembnejši dogodki in dosežki leta, izjavi o upravljanju in nefinančnem poslovanju, strateške usmeritve in načrtovane aktivnosti v naslednjem letu, analiza poslovanja, sistem obvladovanja tveganj in trajnostno poročilo. Računovodski del poročila zajema računovodske izkaze s pojasnili in razkritji ter pregled in upravljanje tveganj.

Nadzorni svet ocenjuje, da je bilo poslovanje družbe v letu 2023 zelo uspešno. Družba je presegla tako prodaje kot poslovne in finančne rezultate. Uprava je z namenom prilagoditve zahtevnim makroekonomskim in geopolitičnim razmeram sprejela številne ukrepe za obvladovanje stroškov, predvsem energentov in stroškov materiala. S prilagodljivim trženjem so bili doseženi odlični prodajni rezultati. Uspešno je izvedla planirane investicije, ki zagotavljajo temelje za nadaljnjo učvrstitev tržnega položaja družbe, ob tem pa zagotovila tudi dovolj visoko likvidnostno rezervo za prihajajoče obdobje negotovih razmer. Zaradi navedenega nadzorni svet meni, da je bilo delo uprave v letu 2023 uspešno.

Poslovni načrt družbe za leto 2024 predvideva nadaljnjo rast prodaje in nekoliko višjo donosnost poslovanja v primerjavi z letom 2023. Trenutne razmere so iz makroekonomskega in prodajnega vidika še vedno dokaj negotove. Na stroškovni strani se izkazujejo visoka pričakovanja glede rasti plač in cen nekaterih storitev, medtem ko se rast cen materiala umirja. V kolikor bodo tržne in likvidnostne razmere dopuščale, je predviden večji obseg investicij v obnovo namestitvenih in kopaliških kapacitet, vključno z energetskimi prenovami in drugimi investicijami, ki sledijo usmeritvam družbe v izboljšanje trajnostnega poslovanja.

4. LETNO POROČILO

Nadzorni svet družbe Sava Turizem d.d. je preveril poročilo družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023. Ugotovil je, da je bilo poročilo izdelano v zakonitem roku. Na podlagi zagotovil uprave in zunanjega revizorja je ugotovil, da poročilo vsebuje obigatorne sestavine, ki jih predpisuje veljavni Zakon o gospodarskih družbah.

Poročilo obsega bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, priloge s pojasnili k vsem izkazom, izkaz finančnega izida, izkaz gibanja kapitala in poslovno poročilo. Minimalne sestavine, ki jih za sestavo posameznih izkazov in poročil predpisuje zakonodaja, so v njem vsebovane. Pojasnila računovodskih izkazov vsebujejo informacije, ki jih predpisuje ZGD-1 v 69. členu. Poslovno poročilo vsebuje tudi pričakovani razvoj družbe v letu 2024.

Uprava je prvi osnutek letnega poročila za leto 2023 in osnutek poročila o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2023 članom nadzornega sveta poslala dne 29. 3. 2024 in drugi osnutek dne 8. 5. 2024.

Skupščina družbe je na seji dne 25. maja 2021 za revizorja za obdobje 2021-2023 imenovala revizijsko hišo BDO Revizija d.o.o. Revizor je izdelal revizorsko poročilo dne 24. 4. 2024 in ga dne 29. 4. 2024 izročil družbi.

Uprava družbe je letno poročilo za leto 2023 z revizorjevimi mnenji skupaj s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami članom nadzornega sveta poslala dne 8. 5. 2024. S tem ugotavljamo, da so bila zakonska določila spoštovana.

Nadzorni svet je poročilo za leto 2023 skupaj s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami obravnaval in ju potrdil na svoji seji dne 14. 5. 2024.

BILANČNI DOBIČEK

Bilančni dobiček po revidiranih izkazih družbe na dan 31. 12. 2023 znaša 34.464.273,27 EUR, od tega:

- nerazporejeni bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v preteklih letih do vključno leta 2019 znaša 14.091.833,22 EUR;
- bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v letu 2022 znaša 12.172.281,38 EUR;
- bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v letu 2023 znaša 8.200.158,67 EUR.

Skladno s sklepom 29. Skupščine družbe z dne, 25.1.2024 je bila 15.2.2024 izplačana dividenda v višini 2.049.541,15 EUR in sicer iz bilančnega dobička ustvarjenega v letih do 2019, zato na dan tega poročila bilančni dobiček družbe znaša 32.414.732,12 EUR, od tega:

- nerazporejeni bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v preteklih letih do vključno leta 2019 znaša 12.042.292,07 EUR;
- bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v letu 2022 znaša 12.172.281,38 EUR;
- bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v letu 2023 znaša 8.200.158,67 EUR.

Nadzorni svet se strinja s predlogom uprave, da se zaradi zakonskih razlogov (prejem subvencije za elektriko) bilančni dobiček v višini 8.200.158,67 EUR, ki je bil oblikovan iz dobička ustvarjenega v letu 2023 v celoti razporedi v druge rezerve iz dobička in trajno ostane nerazdeljen delničarjem.

REVIZORJEVO POROČILO

Nadzorni svet je pregledal revizorjevo poročilo in mnenje za leto 2023, ki je pozitivno. Nadzorni svet je pregledal revizorjevo mnenje o poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami, ki je pozitivno. Ugotavlja, da je revizor opravil svojo nalogo skladno z zakoni in pravili poslovne prakse.

Nadzorni svet na revizorjevo poročilo o izkazih za leto 2023 in na revizorjevo poročilo o razmerjih s povezanimi družbami nima pripomb.

PRIPOMBE NADZORNEGA SVETA K POROČILU ZA LETO 2023 IN K POROČILU UPRAVE O RAZMERJIH S POVEZANIMI DRUŽBAMI

Nadzorni svet je preveril poročilo družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023 in nima pripomb, ki bi ga zadrževale pri sprejemu odločitve glede potrditve. Nadzorni svet je preveril poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami in na poročilo nima pripomb.

POTRDITEV LETNEGA POROČILA ZA LETO 2023

Nadzorni svet potrjuje Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023.

Ljubljana, 14. 5. 2024

Davor I. Givoje
predsednik nadzornega sveta

PREDSTAVITEV DRUŽBE

Družba Sava Turizem d.d. (v nadaljevanju: Sava Turizem ali Sava Turizem d.d.) je največja ponudnica turističnih storitev v Sloveniji, regijsko pa pokriva tako panonsko področje, Bled kot tudi obalno regijo. Je lastnica ali upravljavka 29 hotelov, apartmajskih naselij in kampov s kapacitetami skoraj 3.000 sob in 1.300 parcel za kampiranje.

Sava Turizem d.d. je matična družba Skupine Sava Turizem, ki jo poleg matične družbe sestavljajo naslednje odvisne družbe:

- Zavod SEIC, Srednjeevropski izobraževalni center, Ptuj, katerega namen je zagotoviti usposabljanja in izobraževanja s ciljem dvigniti usposobljenost kadrov v hotelirstvu in zdravstvu. Lastniški delež Save Turizem v Zavodu SEIC znaša 24 %.
- Sava Zdravstvo d.o.o., v mirovanju. Družba je v 100-odstotni lasti matične družbe in je od ustanovitve dalje v mirovanju.
- BLS Sinergije d.o.o., v mirovanju. Delež Save Turizem v kapitalu družbe BLS Sinergije, d.o.o. znaša 60 %.

Zgoraj navedene družbe posamično in skupaj v sredstvih, kapitalu in prihodkih predstavljajo nematerialen del Skupine Sava Turizem in ne vplivajo na resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja in finančnih izkazov Skupine, zato skladno z določbami 56. člena ZGD-1 Sava Turizem za leto 2023 ni izdelala konsolidiranih računovodskih izkazov.

Družba Sava Turizem d.d. nima podružnic.

Sava Turizem je članica Poslovne skupine Sava. Sava d.d. je 95,47-odstotni lastnik Save Turizem in izdeluje konsolidirane računovodske izkaze, kamor so vključeni tudi računovodski izkazi Save Turizem.

Sava Turizem je preko matične družbe v posredni lasti družbe SDH, d.d. (posredni lastniški delež znaša 59,11 %) in s tem, skladno s 44. točko 3. člena ZRev-2, subjekt javnega interesa.

Sava Turizem pod skupno blagovno znamko Sava Hotels & Resorts, združuje naslednje destinacije:

- Sava Hoteli Bled,
- Terme 3000 – Moravske Toplice,
- Terme Ptuj,
- Zdravilišče Radenci,
- Resort Bernardin s kampom Lucija,
- Resort Salinera (v upravljanju),
- Resort San Simon (v upravljanju).

Uprava družbe je tričlanska. V družbi so centralizirano organizirane naslednje poslovne funkcije: prodaja, marketing, hotelske operacije in kakovost, nabava, investicije z vzdrževanjem, kadri z razvojem kadrov, pravo, kontroling, finance in računovodstvo ter IT področje. Destinacije vodijo izvršni direktorji destinacij oziroma direktorji s pooblastilom izvršnega direktorja.

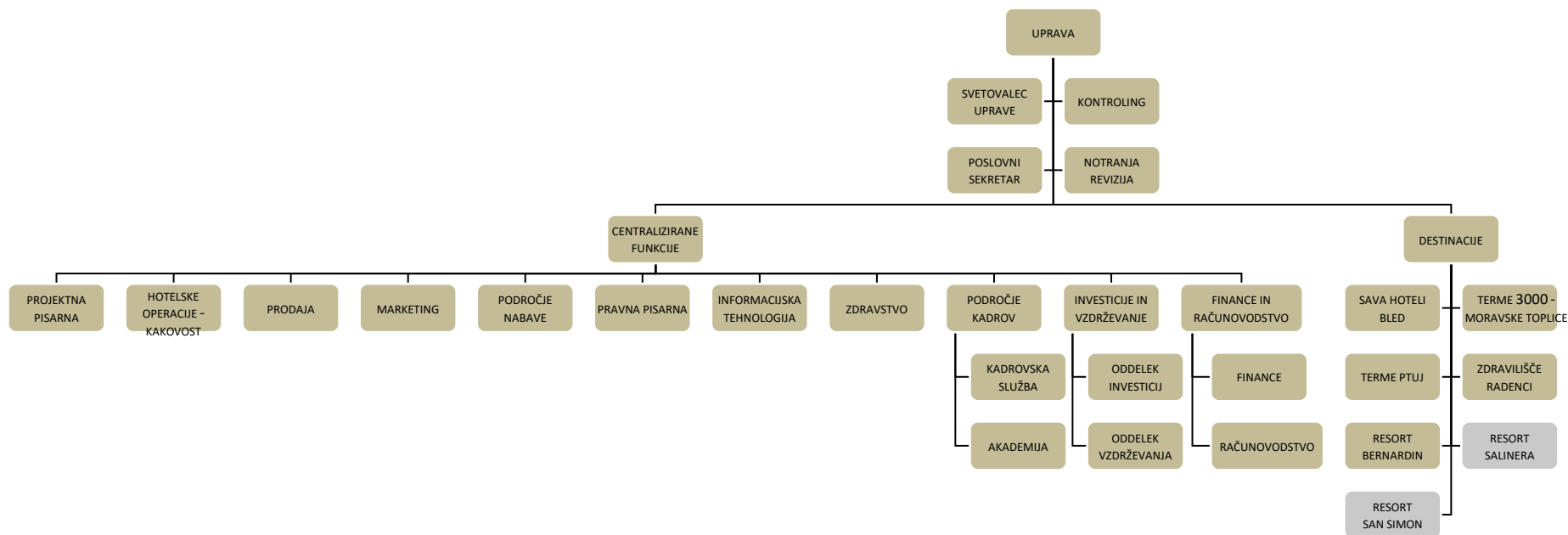
OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI

TABELA 2: OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI

Firma podjetja	Sava Turizem d.d.
Sedež družbe:	Dunajska 152 1000 Ljubljana, Slovenija
Kontakti:	Tel: (04) 206 60 21 Faks: (04) 206 60 29 E-pošta: tajnistvo.savaturizem@sava.si Spletna stran: www.sava-hotels-resorts.com
Matična številka:	5301971000
ID-številka za DDV:	SI53667409
Številka reg. vložka:	199001039
Ključne registrirane dejavnosti:	H 55.100 Dejavnost hotelov in podobnih obratov H 55.220 Dejavnost kampov H 55.239 Druge nastanitve za krajši čas H 55.301 Dejavnost restavracij in gostiln H 55.302 Dejavnost okrepčevalnic, samopostrežnih restavracij H 55.303 Dejavnost slaščičarn, kavarn H 55.400 Točenje pijač I 63.300 Dejavnost potovalnih agencij in organizatorjev potovanj; s turizmom povezane dejavnosti O 92.610 Obratovanje športnih objektov O 93.040 Dejavnost salonov za nego telesa
Datum vpisa v register:	11. december 1989
Osnovni kapital družbe:	56.461.187,19 EUR
Število delnic:	56.461.187 navadnih imenskih kosovnih delnic
Lastniška struktura:	95,47 % Sava d.d. 4,53 % manjšinski delničarji
Uprava:	Andrej Prebil, predsednik uprave Renata Balažic Borut Simonič
Nadzorni svet:	Davor I. Gjivoje, predsednik nadzornega sveta Tina Pelcar Burgar Matej Narat Klemen Babnik Tomislav Sabo Andrej Regoršek

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

SLIKA 1: ORGANIZACIJSKA STRUKTURA NA DAN 31. 12. 2023

OPOMBA: Izmed sedmih destinacij v upravljanju je Sava Turizem lastnica petih, dve (Salinera in San Simon) pa najema.

VODENJE IN UPRAVLJANJE

SISTEM VODENJA IN UPRAVLJANJA

Sistem vodenja in upravljanja družbe temelji na določenih Zakona o gospodarskih družbah in drugih zakonskih predpisih. Upravljanje družbe Sava Turizem poteka po dvotirnem sistemu, za katerega je značilno, da družbo vodi uprava, njeno delovanje pa nadzoruje nadzorni svet.

Nadzorni svet družbe Sava Turizem sestavlja šest članov: štirje zastopajo interese delničarjev, dva pa interese zaposlenih. Družbo vodi uprava, ki jo imenuje nadzorni svet.

Uprava poroča nadzornemu svetu družbe skladno z zakonom, statutom in poslovníkom o delu nadzornega sveta ter se z njim posvetuje o pomembnih vprašanih. Uprava v proces odločanja vključuje tudi ključne sodelavce, kadar je njihovo sodelovanje potrebno za kakovosten in učinkovit postopek odločanja. Delničarji uresničujejo svoje pravice na zasedanjih skupščine delničarjev. Skupščina družbe praviloma zaseda najmanj enkrat letno.

V letu 2023 je skupščina zasedala enkrat, dne 24. 7. 2023.

Za zunanjega revizorja za obdobje od 2021–2023 je bila imenovana revizijska družba BDO Revizija d.o.o.

Družba širšo javnost tekoče obvešča o poslovanju družbe, uvedbi novih produktov, dosežkih zaposlenih ter dogodkih in prireditvah na destinacijah družbe. Vse informacije so medijem in drugim interesnim skupinam na voljo tudi na spletni strani družbe www.sava-hotels-resorts.com.

UPRAVA

Družbo Sava Turizem je v letu 2023 vodila tričlanska uprava:

- **Andrej Prebil**, predsednik uprave: odgovoren za računovodstvo, kontroling, nabavo, informacijsko tehnologijo, hotelsko-gostinske operacije, kakovost in kadre;
- **Renata Balažič**, članica uprave: odgovorna za prodajo, marketing in odnose z javnostmi;
- **Borut Simonič**, član uprave: odgovoren za finance, investicije in vzdrževanje ter pravno področje.

Tekom leta v sestavi uprave ni bilo sprememb, ob upravi pa je do dne 14. 2. 2023 opravljal prokuro **Gregor Rovanišek**.

NADZORNI SVET

Nadzorni svet družbe Sava Turizem deluje v šestčlanski sestavi; štirje člani so predstavniki delničarjev, dva pa sta predstavnika zaposlenih. V okviru nadzornega sveta delujejo tudi revizijska komisija, komisija za optimizacijo poslovanja Save Turizma in kadrovska komisija.

Sestava nadzornega sveta na dan 31. 12. 2023:

- **Davor I. Gjivoje**, predsednik nadzornega sveta – predstavnik delničarjev;
- **Tina Pelcar Burgar**, članica nadzornega sveta – predstavnica delničarjev;
- **Matej Narat**, član nadzornega sveta – predstavnik delničarjev;
- **Klemen Babnik**, član nadzornega sveta – predstavnik delničarjev;
- **Tomislav Sabo**, član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih;
- **Andrej Regoršek**, član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih.

Sestava revizijske komisije nadzornega sveta na dan 31. 12. 2023:

- **Tina Pelcar Burgar**, predsednica komisije;
- **Matej Narat**, namestnik predsednice komisije;
- **Urška Kiš**, članica komisije.

Sestava komisije nadzornega sveta za optimizacijo poslovanja Save Turizma na dan 31. 12. 2023:

- **Matej Narat**, predsednik komisije;
- **Tina Pelcar Burgar**, namestnica predsednika komisije;
- **Davor I. Gjivoje**, član komisije.

Sestava kadrovske komisije nadzornega sveta na dan 31. 12. 2023:

- **Davor I. Gjivoje**, predsednik komisije;
- **Tina Pelcar Burgar**, namestnica predsednika komisije;
- **Matej Narat**, član komisije.

PREGLED POSLOVNEGA OKOLJA

Povpraševanje po namestitvenih kapacitetah in izvenpenzijskih storitvah je preseglo pričakovanja turističnih inštitucij, kot so STR, UNWTO in Tourism Economics. Ocenjeno število nočitev v turističnih nastanitvenih obratih je preseglo raven pred pandemijo iz leta 2019 za 1,6 % in tako predstavlja rekordno leto za nastanitveni sektor.

Slovenija beleži za 3,5 % nočitev več kot v predhodnem letu in za 2,0 % več kot v turistično doslej najuspešnejšem letu 2019. Število domačih turistov je v primerjavi z letom 2022 nižje za 17 %, kar je razumljivo, saj je bilo v prvi polovici leta 2022 še mogoče koristiti turistične bone. Še vedno pa je delež domačih turistov nekoliko višji kot v primerljivem letu 2019 in znaša 28 %.

Kljub visoki rasti prodaje, ki je še vedno v večji meri posledica dvoletnih strogih omejitvenih ukrepov z namenom obvladovanja epidemije ter velike želje ljudi po novih potovanjih in doživetjih, pa smo se pri poslovanju soočali tudi z negativnimi dejavniki in trendi:

- Rast vremenskih ekstremov in njegovih posledic: požari, poplave in vremensko neugodne razmere so močno vplivali na potovalno, turistično in gostinsko industrijo po vsem svetu. Spreminjali so potovalne navade in načrte ter povzročili veliko gospodarsko škodo.
- Geopolitična nestabilnost: politične napetosti in mednarodne krize so povzročili nepredvidena nihanja v turizmu. Konflikt med Rusijo in Ukrajino ter spopadi med Izraelom in Hamasom so najbolj odmevali po Bližnjem vzhodu in Srednji Aziji ter močno vplivali na turizem v širši regiji. Geopolitična nestabilnost in s tem zaskrbljenost glede varnosti ostaja še naprej.
- Gospodarska nestabilnost in negotovost: gospodarske razmere vedno vplivajo na potovalne odločitve potrošnikov. Evropski operaterji so se že lani bali in se še vedno bojijo morebitnega padca turistične porabe, če bo prišlo do močnejšega ohlajevanja gospodarstva.
- Pomanjkanje delovne sile: večina evropskih držav se je soočala s pomanjkanjem delovne sile v turističnem sektorju, zlasti v sezonskih območjih, kar je otežilo vzdrževanje kakovosti storitev in bo imelo vpliv na izpolnjevanje povpraševanja tudi za naprej.

Rast povpraševanja v družbi je temeljila predvsem na individualnih gostih in na MICE segmentu. Dobro so okrevali bližnji trgi in nekateri prekomorski, med njimi najbolj ameriški, počasneje pa se vračajo gostje iz Azije in pacifiškega dela (APAC). Vojna v Ukrajini še naprej vpliva na globalno in lokalno gospodarsko dejavnost, s tem pa tudi na poslovanje družbe. Gostov iz Rusije in Ukrajine skoraj ni bilo. Na rast prodaje v zdravstvenem delu je dodatno vplival vladni ukrep za zmanjšanje čakalnih vrst in pospešitev zdraviliškega zdravljenja.

Turistično sezono 2023 je poleg rekordnih prihodkov zaznamovalo tudi veliko povečanje stroškov, zlasti cen energije, storitev in stroškov dela, povečanje stroškov pa je preseglo rast prihodkov.

Stroškovni del je bil pod vplivom visoke inflacije. Cena električne energije v družbi je bila kar za 3,5-krat višja kot v letu 2022. Na stroškovno učinkovitost družbe je pomembno vplivala tudi rast minimalne plače, ki se je v letu 2023 povečala za 12%, v skladu z njeno rastjo pa smo uskladili plače v vseh plačilnih razredih. Splošna rast plač in visoke cene energentov so močno vplivali tudi na rast stroškov storitev in materiala.

POSLOVNO POROČILO

POSLOVNO POROČILO

SAVA
HOTELS & RESORTS

IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE

Sistem vodenja in upravljanja Save Turizem zagotavlja usmerjanje in omogoča nadzor nad družbo. Določa razdelitev pravic in odgovornosti med organi upravljanja, postavlja pravila in postopke za odločanje glede korporativnih zadev družbe, zagotavlja okvir za postavljanje, doseganje in spremljanje uresničevanja poslovnih ciljev ter uveljavlja vrednote, načela in standarde poštenega ter odgovornega odločanja in ravnanja v vseh vidikih našega poslovanja.

Sistem vodenja in upravljanja je sredstvo za doseganje dolgoročnih strateških ciljev družbe Sava Turizem in način, s katerim uprava in nadzorni svet Save Turizma izvajata odgovornost do delničarjev in drugih deležnikov družbe. Vodstveni in nadzorni organi Save Turizma ter njenih odvisnih družb se zavzemajo za sodobna načela vodenja in upravljanja ter čim večjo skladnost z naprednimi domačimi in tujimi praksami.

POJASNILA V SKLADU Z ZAKONOM O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Družba Sava Turizem na osnovi 5. odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah, ki določa minimalne vsebine Izjave o upravljanju, podaja naslednja pojasnila:

OPIS GLAVNIH ZNAČILNOSTI SISTEMOV NOTRANJIH KONTROL IN UPRAVLJANJA TVEGANJ V DRUŽBI V POVEZAVI S POSTOPKOM RAČUNOVODSKEGA POROČANJA

Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v zvezi z računovodskim poročanjem Save Turizma zajema politike in postopke, ki omogočajo pravočasno, resnično in pošteno poročanje o finančnem stanju, gibanju sredstev in obveznosti ter poslovnem izidu Save Turizma. Razvit sistem notranjih kontrol se izvaja v finančno računovodski službi in službi kontrolinga, tveganja in kontrole pa so opredeljeni v registru tveganj.

POMEMBNO NEPOSREDNO IN POSREDNO LASTNIŠTVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV DRUŽBE V SMISLU DOSEGANJA KVALIFICIRANEGA DELEŽA KOT GA DOLOČA ZAKON, KI UREJA PREVZEME

Podatkov o doseganju kvalificiranega deleža družba ne poroča, ker je nejavna delniška družba in delnice ne kotirajo na borzi. Imetniki kvalificiranih deležev družbe Sava Turizem, ki jih določa Zakon o prevzemih, so na dan 31. 12. 2023:

- Sava d.d. 95,47 % oziroma 53.904.804 delnic;
- preostali mali delničarji imajo v lasti 4,53 % oziroma 2.556.383 delnic.

POJASNILA O VSAKEM IMETNIKU VREDNOSTNIH PAPIRJEV, KI ZAGOTAVLJAJO POSEBNE KONTROLNE PRAVICE

Večinski delničar družbe Save Turizem, družba Sava d.d., nima posebnih kontrolnih pravic.

POJASNILA O VSEH OMEJITVAH GLASOVALNIH PRAVIC

Delničarji družbe Sava Turizem nimajo omejitev za izvajanje glasovalnih pravic.

PRAVILA DRUŽBE O IMENOVANJU TER ZAMENJAVI ČLANOV ORGANOV VODENJA ALI NADZORA IN SPREMEMBAH STATUTA

Pravila družbe glede imenovanja ter zamenjave članov organov vodenja ali nadzora ter spremembe statuta povzemajo določila veljavne zakonodaje.

POOBLASTILA ČLANOV POSLOVODSTVA, ZLASTI POOBLASTILA ZA IZDAJO ALI NAKUP LASTNIH DELNIC

Člani poslovodstva nimajo pooblastil za izdajo ali nakup lastnih delnic, niti drugih posebnih pooblastil.

DELOVANJE SKUPŠČINE DRUŽBE IN NJENE KLJUČNE PRISTOJNOSTI

V letu 2023 je skupščina zasedala enkrat. Pristojnosti skupščine in pravice delničarjev so navedene v zakonu in se uveljavljajo na način, kakršnega določata poslovnik skupščine in predsedujoči skupščine.

PODATKI O SESTAVI IN DELOVANJU ORGANOV VODENJA ALI NADZORA TER NJIHOVIH KOMISIJ

Celovita predstavitev organov vodenja in nadzora ter komisij je opisana v poglavju: Vodenje in upravljanje.

POLITIKA RAZNOLIKOSTI

Politiko raznolikosti je kot samostojen dokument uprava družbe sprejela v marcu 2018. Politika raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora opredeljuje zaveze družb glede raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora družb. Zaveze družb glede raznolikosti se izvajajo v zvezi z zastopanostjo v organih vodenja in nadzora z vidikov, kot so spol, starost in izobrazba.

S politiko raznolikosti družba postavlja okvire, ki omogočajo in spodbujajo raznoliko sestavo organov vodenja in nadzora, pri čemer vsak organ zase deluje kot ustrezna homogena celota. Cilj politike je doseči večjo raznolikost in s tem večjo učinkovitost organov vodenja in nadzora kot celote, kar bo vplivalo na uspešnost poslovanja in večanje poslovnega ugleda posamezne družbe in poslovne skupine.

IZJAVA O SPOŠTOVANJU KODEKSA UPRAVLJANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Družba Sava Turizem pri svojem delu spoštuje določila Zakona o gospodarskih družbah in preostalo zakonodajo, ki se nanaša na korporativno upravljanje.

Sava Turizem je kot hčerinska družba Save d.d. del Poslovne skupine Sava. Sava Turizem je nejavna družba z dvotirnim sistemom upravljanja. Skladno z usmeritvami matične družbe je Sava Turizem v letu 2023 kot referenčni kodeks in kot vodilo pri poslovanju uporabljala Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države (v nadaljevanju: Kodeks) z datumom izdaje junij 2022, pri čemer so nekatera načela Kodeksa že uvedena, druga pa se postopno uvajajo v poslovanje družbe.

Odstopanja od kodeksa v letu 2023 so naslednja, za katera uprava in nadzorni svet Sava Turizma podajata pojasnila:

Priporočilo 6.2 - Politika nasledstva

Prepoznavanje in usposabljanje potencialnih kandidatov za prevzem vodstvenih funkcij v družbi poteka preko izobraževanja in usposabljanja. Aktivnosti sistematičnega pristopa so v teku.

Priporočilo 7.4. Razvojni načrt posameznega zaposlenega

Sistematično se aktivnost ne izvaja, po posameznih področjih organizacijski vodje prepoznajo in preko sistema izobraževanj, usposabljanj in napredovanj zagotavljajo razvoj talentov in kritičnih kompetenc v družbi.

Priporočilo 8.1.3 Zunanje poročanje - razvoj kakovostnega zunanjega poročanja z vključevanjem nefinančnih kazalnikov uspešnosti

V družbi že imamo postavljene določene cilje, ki so povezani s trajnostnim poslovanjem. Na podlagi nove strategije družbe, ki bo pripravljena v letu 2024, bomo pripravili posamezne cilje na širšem družbenem, okoljskem

in upravljavskem področju ter opredelili finančne in nefinančne kazalnike, s katerimi bomo merili uspešnost uresničevanja ciljev.

Priporočilo 8.3 in 8.4. - Razkrivanje prejemkov ter drugih pravic posameznega člana organa vodenja in organa nadzora

Informacije o prejemkih posameznega člana organa vodenja in organa nadzora razkrivamo vsako leto na skupščini družbe.

Priporočilo 9.2.8 - Presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti

Uspešno je bila izvedena letna notranja presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti. Zunanja presoja bo izvedena v letu 2024 (družba je lastno funkcijo notranje revizije vzpostavila v letu 2021).

IZJAVA O SPOŠTOVANJU DOLOČIL PRIPOROČILA IN PRIČAKOVANJA SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA HOLDINGA

Poleg Kodeksa družba spoštuje tudi večino določil iz dokumenta Priporočila in pričakovanja SDH z datumom izdaje junij 2022 (v nadaljevanju: Priporočila). Za odstopanja od določil za leto 2023 podaja naslednja pojasnila:

Priporočilo 3.8 - Dodeljevanje sponzorstev in donatorstev

Politika dodeljevanja sponzorstev in donatorstev vodi uprava, ki o dodelitvi posameznega sponzorstva ali donacije odloča s sklepom. Seznam pogodb je objavljen na spletni strani družbe.

Priporočilo 4.4 - Objava realizacij plačil zaposlenem

Podatka na spletni strani družbe ne objavljamo. Podatke o stroških dela po skupinah zaposlenih razkrivamo v letnem poročilu.

Priporočilo 4.5 - Javna objava kolektivne pogodbe oziroma dogovorov s predstavniki delavcev

Zaposleni se s kolektivno pogodbo in dogovori s predstavniki delavcev, ki se nanašajo na plačilo za delo, seznanijo na zborih delavcev in na intranetu, kjer družba redno objavlja vse pomembne dokumente in informacije. Dokumenti niso objavljeni na javni spletni strani.

Priporočilo 5.1 (v povezavi s 5.2–5.4) - Samoocenjevanje po preizkušenem evropskem modelu odličnosti EFQM.1
Družba še ni pristopila k tovrstnem samoocenjevanju.

Priporočilo 7 - Trajnostno poslovanje družb

Družba ima področje trajnostnega poslovanja predstavljeno v letnem poročilu in na svoji spletni strani. Cilji, ki jih je družba določila v zvezi s posameznimi vidiki trajnostnega poslovanja, so predvsem kvalitativne narave. Podrobneje bodo trajnostni cilji in načini njihovega spremljanja opredeljeni v letu 2024.

Priporočilo 9 – Politika prejemkov organov vodenja in sprejem pravil o drugih pravicah

Politika prejemkov in pravila o drugih pravicah še niso sprejeti kot ločen dokument, so pa upoštevani pri sklepanju pogodb s poslovodnimi osebami.

Ljubljana, 26. marec 2024

Borut Simonič
član uprave

Renata Balažič
članica uprave

Andrej Prebil
predsednik uprave

IZJAVA O NEFINANČNEM POSLOVANJU

V skladu z določili 70.c člena ZGD-1 družba Sava Turizem d.d., Ljubljana, podaja Izjavo o nefinančnem poslovanju.

Uprava družbe Sava Turizem d.d. izjavlja, da v družbi upoštevamo veljavne predpise in politike, ki se nanašajo na okoljske, socialne in kadrovske zadeve, spoštovanje človekovih pravic in raznolikosti ter upravljanje na področju preprečevanja korupcije in podkupovanja.

V našem podjetju sledimo visokim etičnim standardom, ki so jasno opredeljeni v **Etičnem kodeksu**. Ta kodeks vsebuje načela poštenega ravnanja in dobrih poslovnih praks, ki so zavezujoča za vse zaposlene in so jim predstavljena ob njihovem nastopu dela. Zagotavlja transparentnost poslovanja ter preprečuje neetična ravnanja s pomočjo vzpostavljenih kontrolnih mehanizmov, kot so projektni timi za večje nabavne in investicijske procese. Naše delovanje je zavezano tudi zakonodaji in pravilom, kot sta Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) ter Zakon o varstvu osebnih podatkov.

V letu 2023 smo dodatno okrepili naše prakse transparentnosti in odgovornosti s sprejetjem **Pravilnika o postopkih v zvezi z informacijami javnega značaja**. Ta pravilnik določa, katere informacije moramo javno objaviti in kako, ter zagotavlja, da smo v skladu z zakonskimi zahtevami. Imenovali smo tudi Pooblaščenca za posredovanje informacij javnega značaja, ki skrbi za dosledno izvajanje pravilnika.

Poleg tega smo sprejeli dokument o **Notranji prijavi kršitev in zaščiti prijaviteljev** z namenom, da zagotovimo enostavno in pregledno dostopne informacije o načinu uporabe notranjih poti za prijavo kršitev predpisov ter da omogočimo našim zaposlenim, da brez strahu prijavijo morebitne nepravilnosti ali kršitve internih pravil. Zaščita prijaviteljev je zagotovljena s strogo zaščito njihove identitete in prepovedjo kakršnih koli povračilnih ukrepov. Imenovanje zaupnika in dveh namestnikov za obravnavo prijav zagotavlja, da se vsaka prijava obravnava učinkovito in pošteno.

Zavezani smo k ustvarjanju in vzdrževanju delovnega okolja, ki spodbuja integriteto, odprtost ter zaupanje med vsemi zaposlenimi. Naša praksa upoštevanja etičnih načel ne le krepi naše poslovne odnose, temveč tudi ustvarja temelje za dolgoročno uspešno poslovanje in rast podjetja. **Pravilnik o poslovni integriteti in izogibanju nasprotjem interesov**, ki je bil sprejet v letu 2023, določa temeljna načela zahtevanega in pričakovanega ravnanja ter odgovornosti vseh zaposlenecv, pravila za prepoznavanje in preprečevanje nasprotja interesov pri poslovanju in opravljanju dela, pravila na področju prejemanja daril ter pogoje za opravljanje dela izven družbe.

Velik poudarek dajemo socialnemu področju in skrbi za zaposlene. Zagotavljamo varno delovno okolje ter se zavzemamo za etično in korektno ravnanje na delovnem mestu, kar jasno opredeljuje naš **Pravilnik o prepovedi nadlegovanja, trpinčenja in diskriminacije**. Prepovedana je vsaka oblika nadlegovanja, zaposleni pa so dolžni prijaviti vsak sumljiv dogodek s pomočjo »mobing dnevnika«, ki je dostopen na intranetu. Poleg tega skrbimo za varnost in zdravje zaposlenih z rednim teoretičnim in praktičnim usposabljanjem za varno delo ter rednimi preventivnimi in obdobjnimi zdravniškimi pregledi.

Varovanje zasebnosti in osebnih podatkov zaposlenih je zagotovljeno skladno s **Pravilnikom o zavarovanju poslovne skrivnosti**.

Verjamemo, da je odprta komunikacija in interni prenos znanja ključnega pomena za uspešnost našega poslovanja, saj prispevata k izboljšanim odnosom med zaposlenimi, večji motivaciji pri delu in močnemu občutku

pripadnosti družbi. Zato aktivno spodbujamo in podpiramo stalno izobraževanje ter izmenjavo znanj med našimi zaposlenimi.

V naši družbi izvajamo **politiko raznolikosti**, ki vključuje načelo vključevanja in zagotavljanja enakih možnosti pri sestavi nadzornih organov in vodstvenih organov. Poleg spolne raznolikosti upoštevamo tudi strokovno raznolikost, medgeneracijsko sodelovanje ter raznolikost v izobrazbi, kar pripomore k širšemu naboru kvalifikacij, znanja in izkušenj ter bogati naše vodstvo in nadzor nad poslovanjem družbe. Politika raznolikosti je opisana tudi v Izjavi o upravljanju družbe.

V letu 2023 je bil sprejet tudi **Načrt neprekinjenega poslovanja**, z namenom, da nudi začrtane smernice pri odzivu po izrednem dogodku ali incidentu, ki ima za posledico prekinitve poslovanja in v obsegu, ki za družbo pomeni znatno povečano tveganje delujočega podjetja. Opredeljuje smernice za zagotovitev učinkovitega odziva na izredni dogodek in obnovitev ključnih procesov družbe.

Skrb in odgovornost do naravnega okolja vključujemo v vsakodnevno poslovno življenje, kar dokazujemo s številnimi **trajnostnimi certifikati**, ki so jih v preteklih letih prejeli naši hoteli. Z znakom Zeleni Ključ/Green Key se ponaša šest hotelov in ena kavarna, pomeni pa našo zavezo k spoštovanju strogih kriterijev, ki jih je določila Mednarodna fundacija za okoljsko vzgojo (FEE). Ostali certifikati, ki pričajo o naši zavezi trajnostnemu poslovanju, so podrobneje navedeni v Trajnostnem poročilu.

Naš trud za zmanjšanje vpliva na okolje je usmerjen v zmanjševanje emisij, učinkovito rabo naravnih virov in energije. Poraba energije in vode na število prodanih sob se v naših namestitvenih objektih zmanjšuje. To dosežemo z naložbami v energetske učinkovitost, ozaveščanjem zaposlenih in gostov ter preudarnim ravnanjem z naravnimi viri na vseh ravneh poslovanja. V letu 2023 smo delno prešli na uporabo energije iz obnovljivih virov, z vzpostavitvijo prve sončne elektrarne na naših destinacijah v Radencih. Zaposlene sistematično ozaveščamo in izobražujemo o okoljevarstvenih vidikih nabave materiala ter rabe energentov. Kjer je mogoče, uporabljamo materiale, ki minimalno obremenjujejo okolje, v nasprotnem primeru pa zagotovimo ustrezno varnostno opremo in odstranjevanje škodljivih snovi preko pooblaščenih izvajalcev. Redno vzdržujemo infrastrukturo, izvajamo meritve odpadnih vod in sodelujemo z usposobljenimi zunanjimi izvajalci za vzdrževanje okoljske učinkovitosti.

Tveganja, povezana z nefinančnim poslovanjem družbe Sava Turizem, so opisana v poglavju Upravljanje tveganj, nefinančni kazalniki oziroma rezultati opisanih politik pa v poglavju Trajnostno poročilo.

TAKSONOMIJA

Vsebina in pravni okvir

V zadnjih letih je Evropska unija (EU) naredila velik korak naprej pri oblikovanju trajnostnega finančnega ekosistema, da bi kapitalske tokove preusmerila v bolj trajnostne naložbe. V ta namen je leta 2019 predstavila "evropski zeleni dogovor", ki je sklop pobud za doseganje več okoljskih ciljev. Za doseganje teh ciljev je EU predstavila akcijski načrt za trajnostno financiranje. V zvezi s tem sta Evropska komisija in Svet 22. junija 2020 sprejela Uredbo (EU) 2020/852, znano tudi kot "Uredba o taksonomiji", ki zagotavlja osnovni okvir za olajšanje pretoka kapitala v trajnostne dejavnosti. Uredba o taksonomiji je spodbudila standardizacijo in preglednost pri poročanju o trajnostnih dejavnosti, ki zagotavljajo orodja za lažje usklajeno poročanje, kar vlagateljem in drugim zainteresiranim stranem omogoča analizo in opredelitev trajnostnih naložbenih priložnosti za doseganje podnebno nevtralne Evrope do leta 2050.

Taksonomija je enoten sistem razvrščanja, ki podjetjem in vlagateljem pomaga prepoznati in določiti, katere gospodarske dejavnosti so okoljsko trajnostne ter spodbuja prehod na trajnostno gospodarstvo, da bi dosegli podnebne in okoljske cilje EU. Z doslednim in enotnim sistem razvrščanja se zagotavlja homogenizacija in preglednost pri poročanju informacij o okoljsko trajnostnih dejavnostih³. Taksonomija torej predstavlja obveznosti poročanja, hkrati pa tudi omogoča, da novi razvojni, prenovitveni in vzdrževalni projekti v podjetju pozitivno prispevajo k trajnostnemu razvoju že v zgodnjih fazah njihove zasnove in v njihovem življenjskem ciklu.

Pravni okvir za taksonomijo EU je bil vzpostavljen z zgoraj navedeno Uredbo EU 2020/852 in se v skladu s členom 2 (c) uporablja za družbe, za katere velja obveznost objave izjave o nefinančnem poslovanju ali konsolidirane izjave o nefinančnem poslovanju na podlagi člena 19a oziroma člena 29a Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta.

Uredba določa šest okoljskih ciljev in korake, ki jih mora opraviti podjetje, da znatno prispeva h kateremu koli od teh ciljev ali da ne naredi znatne škode. Okoljski cilji so:

1. blažitev podnebnih sprememb
2. prilagajanje podnebnim spremembam
3. trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov
4. prehod na krožno gospodarstvo
5. preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja
6. varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Uredbi EU 2020/852 so sledile tri glavne dopolnilne delegirane uredbe:

- Delegirana uredba 2021/2139 z dne 4. junija 2021, ki določa seznam gospodarskih dejavnosti, ki pomembno prispevajo k okoljskima ciljema 1 in 2, to je blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter ne povzročajo znatne škode drugim okoljskim ciljem (angl. DNSH - Do No Significant Harm).
- Delegirana uredba 2021/2178 z dne 6. julija 2021, ki opisuje specifikacije za vsebino in predstavitev informacij o okoljsko trajnostnih dejavnostih, o katerih morajo poročati podjetja, vključno s ključnimi kazalniki, o katerih je treba poročati, in metodologijo njihovega izračuna.
- Delegirana uredba 2023/2486 z dne 27. junija 2023, ki določa seznam gospodarskih dejavnosti, ki pomembno prispevajo k okoljskim ciljem 4-6: trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov, prehod na krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzor onesnaževanja ter varstvo in obnavljanje ekosistemov in biotske raznovrstnosti, hkrati pa ne povzročajo znatne škode drugim okoljskim ciljem.

Da bi podjetja lahko objavila informacije, ki jih kapitalski trg potrebuje za vključitev trajnostnih meril v svoje odločanje, navedene delegirane uredbe zavezujejo podjetja, da izvedejo analizo skladnosti s taksonomijo po dveh merilih - sprejemljivost in usklajenosti - in o tem poročajo v svojih izjavah o nefinančnih informacijah:

- Dejavnosti, ki so **sprejemljive** za taksonomijo (angl. Taxonomy Eligible): gospodarska dejavnost se šteje za sprejemljivo, če je skladna z opisom, določenim za vsako od dejavnosti iz prilog I in II k Delegirani uredbi 2021/2139 ter iz priloge IV k Delegirani uredbi 2023/2486. V tem smislu je upravičenost "potencialne" narave, tj. upravičena dejavnost je tista, ki bi v skladu z evropsko taksonomijo lahko postala zelena.
- Dejavnosti, ki so **usklajene** s taksonomijo (angl. Taxonomy Aligned): uskladitev dejavnosti je še korak dlje, saj potrjuje ne le potencialno, temveč tudi dejansko trajnostno naravo. Meri se s skladnostjo s tehničnimi merili, opredeljenimi za vsako dejavnost, ki se ocenjuje v treh stopnjah. Najprej z znatnim

³ Okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti so tiste, ki pomembno prispevajo k vsaj enemu od okoljskih ciljev EU, hkrati pa ne škodujejo nobenemu od drugih ciljev in spoštujejo minimalne socialne zaščitne ukrepe.

prispevkom k vsaj enemu od opredeljenih okoljskih ciljev; drugič z upoštevanjem načela, da se drugim okoljskim ciljem ne povzroča znatne škode, in nazadnje z doseganjem minimalnih socialnih varoval.

V tej smeri je bila za poročilo za leto 2021 določena obveznost razkritja ključnih referenčnih kazalnikov v smislu sprejemljivosti. Leta 2022 je poročilo zahtevalo razkritje teh kazalnikov ne le z vidika sprejemljivosti, ampak tudi z vidika usklajenosti, za leto 2023 pa je bil storjen nadaljnji korak; zahteva se razkritje v smislu sprejemljivosti do vseh šestih okoljskih ciljev in v smislu uskladitve za cilje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Analiza bo v prihodnjih letih izvedena še bolj poglobljeno, kar bo omogočilo nenehno izboljševanje ocenjevanja in poročanja o usklajenosti za vse okoljske cilje, opisane v evropski taksonomiji.

Sava Turizem, kot družba v večinski lasti Republike Slovenije, je zavezana k spoštovanju Uredbe (EU) 2020/852 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb. Naše ključne dejavnosti, kot so navedene v Prilogi 4 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2486, so sprejemljive za taksonomijo od junija 2023 dalje. Ta priloga določa tehnična merila za oceno trajnosti poslovanja in vključuje tudi posebna javna razkritja za tovrstne dejavnosti.

Poročanje o taksonomiji se še vedno razvija, zato obstaja določena stopnja negotovosti v zvezi z uporabo in razlago nekaterih vidikov zakonodaje. Podjetja sama razvrščajo svoje dejavnosti, ki naj bi bile vključene v taksonomijo. Sava Turizem je razvrstila svoje dejavnosti na skladne in usklajene po svojem najboljšem vedenju in z upoštevanjem meril iz navedenih uredb. Še naprej bomo spremljali razvoj predpisov in pojasnil, ki jih izdaja Evropska unija, sledili najboljšim praksam v hotelski dejavnosti ter v prihodnjih letih nadgrajevali naša poročila o taksonomiji, da zagotovimo izpolnjevanje pričakovanj regulatorja in drugih zainteresiranih strani.

V skladu z določbami delegiranih uredb morajo biti v izjavi o nefinančnem poslovanju za leto uporabe predstavljeni naslednji ključni kazalniki uspešnosti (KPI):

- Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (prihodki).
- Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (CapEx)
- Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (OpEx).

Pri uporabi in izračunu teh ključnih kazalnikov uspešnosti je bila upoštevana dejavnost družbe v skladu z obsegom, vključenim v letne računovodske izkaze.

Merila za analizo

V družbi smo analizirali dejavnosti, navedene v taksonomiji in med njimi sledeče opredelili kot skladne s taksonomijo:

- dejavnost "7.2 Prenova obstoječih stavb" je navedena med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb.
- dejavnost "7.3 Namestitvev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme" je navedena med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb.
- dejavnost "7.5 Namestitvev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb" je navedena med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb.

- dejavnost "7.6 Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov", navedena med dejavnostmi, povezanimi s ciljem blažitve podnebnih sprememb.
- Dejavnost 2.1 "Hoteli, počitniške nastanitve, kampi in podobne nastanitve", navedena med dejavnostmi, povezanimi s ciljem zaščite in obnove biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Trajnostne dejavnosti se za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6 v družbi Sava Turizem upravljajo v skupni službi investicij in vzdrževanja in na posameznih destinacijah, dejavnost 2.1 pa na posameznih destinacijah.

Opis dejavnosti v družbi in usklajenost z dejavnostmi evropske taksonomije

➤ Okoljski cilj: Blažitev podnebnih sprememb

- 7.2 Prenova obstoječih stavb

Družba je v letu 2023 pričela s celovito prenovo objektov Vila Orada in Vila Nimfa, ki so del Hotela Vile Park na destinaciji Bernardin. Prenova bo zaključena v letu 2024, vendar je bil del investicijskih vlaganj ustvarjen že v letu 2023.

- 7.3 Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme

Družba Sava Turizem si prizadeva k energetski učinkovitosti svojih objektov. V ta namen je izvedla vgradnjo, vzdrževanje in obnovo stavbnega pohištva (vrata in okna) in razsvetljave (LED), opreme za kuhanje, baterij in drugih električnih naprav (npr. hladilniki, pomivalni stroji), ki so energetsko učinkovitejši.

- 7.5 Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb

Družba je tudi v letu 2023 nadaljevala z vgradnjo in vzdrževanjem naprav in instrumentov za spremljanje porabe energije. V ta namen je med drugim izvedla pregled, popravilo ali zamenjavo sistemov za spremljanje in nadzor porabe energije v stavbah: senzorjev, merilnikov, termostatov, sistemov za avtomatizacijo in nadzor ali detektorjev prisotnosti.

- 7.6 Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov

Družba si prizadeva za vse večjo uporabo obnovljivih virov energije, zato je na destinaciji Zdravilišče Radenci namestila svojo prvo sončno elektrarno.

➤ Okoljski cilj: varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

- 2.1 Hoteli, letovišča, kampi in podobne nastanitve

Družba v skladu s svojo glavno dejavnostjo zagotavlja kratkotrajne turistične nastanitve, vendar pa nobena od destinacij ne leži na območju, ki bi ustrezalo tehničnim merilom iz Delegirane uredbe 2023/2486 (točka 2.1), to je neposredno na posebnih zaščiteneh območjih.

Družba je proučila tudi druge svoje dejavnosti, ki so navedene v taksonomiji, in na podlagi njihove analize ugotovila, da nobena od njih ni primerna za skupino:

- Dejavnost 7.1 Gradnja novih stavb: družba Sava Turizem v skladu s svojo strategijo in poslovnim modelom ne razvija projektov za gradnjo novih stavb.

- Dejavnost 7.4 Namestitev, vzdrževanje in popravilo polnilnih postaj za električna vozila v stavbah (in na parkirnih prostorih, povezanih s stavbami): družba v letu 2023 ni imela aktivnosti na tem področju, jih je pa imela v preteklem obdobju in jih načrtuje tudi v prihodnje
- dejavnost 7.7 Nakup in lastništvo stavb: družba ne izvaja dejavnosti razvoja nepremičnin. Zato nakup in prodaja nepremičninskih sredstev nista ponavljajoči se poslovni dejavnosti, temveč se pojavljata v okviru obnavljanja sredstev kot del strategije hotelske dejavnosti.

Analiza usklajenosti: skladnost s tehničnimi merili, DNSH in minimalna varovala

Po postopku ugotavljanja upravičenih dejavnosti je družba izvedla analizo usklajevanja z oceno skladnosti z:

- Kriterij **bistvenega prispevka** k blažitvi podnebnih sprememb, kot je določeno v Prilogi I k Delegirani uredbi Komisije (EU) 2021/2139 in poznejših spremembah, izdanih za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6.
 - za dejavnost »7.2. Prenova obstoječih stavb« je bilo ugotovljeno, da investicijski odhodki še niso skladni z zahtevami, določenimi v nacionalni gradbeni zakonodaji in predpisih, ker prenove v letu 2023 še niso bile dokončane.
 - za dejavnost »7.3. Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme« je bilo preverjeno, ali so upravičeni investicijski in operativni stroški skladni z veljavnimi minimalnimi zahtevami, določenimi v prenosu Direktive 2010/31/EU na nacionalne ukrepe in z razvrstitvijo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369, kjer je to primerno. Prav tako je bilo ugotovljeno, da ti predmeti izpolnjujejo vsaj enega od posameznih ukrepov, določenih v zakonodaji.
 - za dejavnost »7.5. Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb« je bilo ugotovljeno, da sta CapEx in OpEx skladna z vsaj enim od posameznih ukrepov, določenih v veljavni zakonodaji.
 - Za dejavnost »7.6. Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov« je bilo ugotovljeno, da je vsaka postavka investicijskih in operativnih odhodkov skladna z vsaj enim od posameznih ukrepov, določenih v veljavni zakonodaji.
- Kriterij **Ne škoduje bistveno preostalim okoljskim ciljem** (DNSH)

Družba izpolnjuje zahteve iz Dodatka A za dejavnosti 7.3, 7.5 in 7.6. s pregledom fizičnih podnebnih tveganj in načrtom prilagajanja za tveganja, ki so bila opredeljena kot pomembna.

- **Minimalna varovala** se ocenjujejo na ravni podjetja in se pojavijo kot zagotovilo, da se prihodki/CapEx/OpEx ne štejejo za trajnostne, če ustvarjajo negativne učinke v socialnem smislu. Za ključne kazalnike (prihodke, CapEx in OpEx) je poleg izpolnjevanja tehničnih meril za vsako od taksonomskih dejavnosti uskladitev odvisna tudi od skladnosti na ravni podjetja z vrsto minimalnih socialnih zaščitnih ukrepov, določenih v členu 18 Delegirane uredbe 2020/852, v katerem so opredeljena štiri glavna tematska področja:
 - Človekove pravice: družba Sava Turizem si prizadeva za preprečevanje kršenja in posledično spodbujanje človekovih pravic. V ta namen ima več orodij in mehanizmov, kot so Pravilnik o prepovedi nadlegovanja, trpinčenja in diskriminacije ter drugi akti, ki so navedeni v prvem delu te Izjave o nefinančnem poslovanju družbe.
 - Korupcija in podkupovanje: družba je zavezana k ničelni toleranci do korupcije, zato ima vzpostavljene različne notranje kontrole, ki zagotavljajo skladnost s politiko boja proti goljufijam in

korupciji, politiko preprečevanja pranja denarja ali politiko daril. V ta namen je med drugim sprejela tudi Etični kodeks in Pravilnik o poslovni integriteti in izogibanju nasprotjem interesov.

- Obdavčitev: družba zagotavlja izpolnjevanje vseh svojih davčnih obveznosti.
- Poštena konkurenca: družba si prizadeva za dolgoročno trajnostno rast s pošteno konkurenco. Svoje dejavnosti izvaja skladno z veljavnimi zakoni in predpisi o konkurenci.

Gljučni kazalniki uspešnosti

Kazalniki so bili izračunani na podlagi istih računovodskih usmeritev, kot se uporabljajo za računovodske izkaze družbe. Da bi se izognila dvojnemu štetju, je družba uvedla potrebne nadzorne in kontrolne ukrepe za zagotovitev doslednosti in zanesljivosti od postopka pridobivanja in preoblikovanja informacij do izračuna in končnega poročanja o informacijah. Ti ukrepi vključujejo preverjanje vmesnih seštevkov, da se zagotovi vključitev vseh informacij.

Prihodki

Kazalnik je opredeljen kot razmerje med prihodki, usklajenimi s taksonomijo (števec) in skupnimi prihodki družbe (imenovallec). V skladu z oddelkom 1.1.1 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178 je števec opredeljen kot del čistih prihodkov od prodaje, ki izhajajo iz proizvodov ali storitev, vključno z neopredmetenimi sredstvi, povezanih z dejavnostmi, prilagojenimi Taksonomiji, imenovallec pa sestavljajo prihodki, priznani v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS).

Za izračun imenovalca so bili upoštevani prihodki iz letnih računovodskih izkazov.

Za izračun števca se upoštevajo samo postavke iz prihodkov, ki ustrezajo opisu dejavnosti, sprejemljive za upravičene taksonomijo za družbo Sava Turizem, to je dejavnost 2.1 Hoteli, letovišča, kampi in podobne nastanitve. Družba ne ustvarja prihodkov, ki bi bili usklajeni s tehničnimi merili na področju okoljskega cilja »Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov«, ker ne izvaja dejavnosti na posebnih zaščitnih območjih.

Naložbe v osnovna sredstva (CapEx)

Ta kazalnik je opredeljen kot razmerje med naložbami v osnovna sredstva, usklajenimi s taksonomijo (števec) in skupnimi naložbami v osnovna sredstva (imenovallec).

Za izračun števca tega kazalnika uspešnosti je bila uporabljena razčlenitev investicij na projekt, pridobljenih iz stroškovnega računovodstva, ki je bila evidentirana v skladu s SRS in v skladu z zahtevami iz oddelka 1.1.2 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178.

Pri tem izračunu so pregledane investicijske postavke, povezane z dejavnostmi 7.2, 7.3, 7.5 in 7.6. Z izkustvenim izborom je bila nato vsaka postavka označena po vrsti izdelka, da bi razbrali CapEx, ki je usklajen s taksonomijo. Za izbrane postavke smo ocenili skladnost s tehničnimi merili pregleda glede bistvenega prispevka k cilju blažitve podnebnih sprememb. Ocenjena sta bila tudi načelo "ne povzročanja znatne škode" in minimalni socialni zaščitni ukrepi. Postavke investicijskih vlaganj, sprejemljivih za taksonomijo, so bile po posameznih dejavnostih družbe upoštevane samo enkrat in zato ni prišlo do dvojnega štetja naložb.

Imenovalec zajema povečanja opredmetenih in neopredmetenih sredstev v letu 2023 pred amortizacijo in vsemi ponovnimi merjenji, vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevrednotenj in oslabitev, za leto 2023 ter brez sprememb poštene vrednosti. V skladu z računovodskimi izkazi družbe so skupne naložbe v osnovna sredstva (imenovalec) razvidne iz preglednih gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin (točka 4.1, 4.2 in 4.3) v računovodskem poročilu.

Naložbe v obratna sredstva (OpEx)

Ta kazalnik je opredeljen kot razmerje med taksonomsko prilagojenimi vlaganji v obratna sredstva (števec) in skupnimi vlaganji v obratna sredstva (imenovalec).

V skladu z oddekom 1.1.3 Priloge I k Delegirani uredbi 2021/2178 imenovalec zajema neposredne neusredstvene stroške, povezane z raziskavami in razvojem, ukrepi prenove stavb, kratkoročnimi najemi, vzdrževanjem in popravili, ter vse druge neposredne odhodke, povezane z dnevnim servisiranjem opredmetenih osnovnih sredstev s strani podjetja ali tretje osebe, kateri se dejavnosti oddajo v zunanje izvajanje, ki so potrebni za zagotovitev neprekinjenega in učinkovitega delovanja takšnih sredstev.

V primeru družbe Sava Turizem smo v imenovalec vključili vse oblike vzdrževanja in popravil zgradb in opreme, ter stroški nadomestnih delov za osnovna sredstva in materiala za vzdrževanje. Niso vključeni stroški vzdrževanja vozil, splošni stroški, surovine, stroški delavcev, ki upravljajo stroje, električna energija in amortizacija.

Z analizo operativnih stroškov smo uspeli identificirati stroške, povezane z dejavnostmi, ki izpolnjujejo tehnična merila. Na vzorcu je bilo ocenjeno tudi načelo "ne povzročanja znatne škode", ocenjeni so bili minimalni socialni zaščitni ukrepi. Vsak operativni strošek je bil po posamezni dejavnosti upoštevan samo enkrat, da ni prišlo do podvajanja stroškov.

TABELA 3: PREGLED KLJUČNIH KAZALNIKOV TAKSONOMIJE ZA LETO 2023

Okoljski cilj	Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo/ skupni prihodki družbe		Delež naložb v obratna sredstva/skupne naložbe v obratna sredstva		Delež naložb v osnovna sredstva/skupne naložbe v osnovna sredstva	
	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo	Usklajenih s taksonomijo	Sprejemljivih za taksonomijo
BPS	-	-	2,45%	6,33%	7,28%	29,28%
PPS	-	-	-	-	-	-
VMV	-	-	-	-	-	-
KG	-	-	-	-	-	-
PNO	-	-	-	-	-	-
BRE	-	-	-	-	-	-

Pojasnilo kratic: BPS - blažitev podnebnih sprememb, PPS - prilagajanje podnebnim spremembam, VMV - trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov, KG - prehod na krožno gospodarstvo, PNO - preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja, BRE - varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov.

Ljubljana, 11. april 2024

Borut Simonič
član uprave

Renata Balazič
članica uprave

Andrej Prebil
predsednik uprave

TABELA 4: DELEŽ PRIHODKOV OD PROIZVODOV ALI STORITEV, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutni prihodki (3)	Delež prihodkov (4)	Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje							Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo, leto 2022 (18)	Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo, leto 2021 (19)	Kategorija (omogočitevna dejavnost) (20)	Kategorija (prehodna dejavnost) (21)
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilaganje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morski viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilaganje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morski viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)				
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	Odstotek	Odstotek	O	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																				
Prihodki od okoljsko trajnostnih dejavnosti (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		0	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				
Od tega omogočitvenih		0	0%	-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Od tega prehodnih				-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)																				
Prihodki od dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		0	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%											
Skupaj (A.1+A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-											
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo (B)		119.893.573	100%																	
Skupaj (A + B)		119.893.573	100%																	

TABELA 5: DELEŽ NALOŽB V OSNOVNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONIMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutne naložbe v osnovna sredstva (3)	Delež naložb v osnovna sredstva (4)	Merila za bistven prispevek							Merila za nebitveno škodovanje							Minimalni zaščitni ukrepi (17)	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajeni s taksonomijo, leto 2022 (18)	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajeni s taksonomijo, leto 2021 (19)	Kategorija (omogočitevna dejavnost) (20)	Kategorija (prehodna dejavnost) (21)
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morsk viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morsk viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (16)	DA/NE	DA/NE					
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONIMIJO																						
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																						
Prenova obstoječih stavb	7.2	0	- %	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			P		
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	266.272	2,66%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb	7.5	0	- %	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	463.084	4,62%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Naložbe v osnovna sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		729.356	7,28%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,76%				
Od tega omogočitvenih		729.356	7,28%	-	-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O		
Od tega prehodnih		0	0,00%	-	-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			P		
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)																						
Prenova obstoječih stavb	7.2	77.441	0,77%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%												
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	1.608.111	16,05%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%												
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energijske učinkovitosti stavb	7.5	89.658	0,90%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%												
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	427.955	4,27%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%												
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		2.203.164	22,00%	-	-	-	-	-	-	-								0,00%				
Skupaj (A.1+A.2)		2.932.519	29,28%	-	-	-	-	-	-	-								8,76%				
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONIMIJO																						
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)		7.083.903	70,72%																			
Skupaj (A + B)		10.016.422	100,00%																			

TABELA 6: DELEŽ NALOŽB V OBRATNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO – RAZKRITJE ZA LETO 2023

Gospodarske dejavnosti (1)	Oznake (2)	Absolutne naložbe v obratna sredstva (3)	Delež naložb v obratna sredstva (4)	Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje							Delež obratnih sredstev, usklajen s taksonomijo, leto 2022 (18)	Delež obratnih sredstev, usklajen s taksonomijo, leto 2021 (19)	Kategorija (omogočitevna dejavnost) (20)	Kategorija (prehodna dejavnost) (21)
				Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Vodni in morski viri (7)	Krožno gospodarstvo (8)	Onesnaževanje (9)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Vodni in morski viri (13)	Krožno gospodarstvo (14)	Onesnaževanje (15)	Biotska raznovrstnost in ekosistemi (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)				
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	Odstotek	Odstotek	O	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																				
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	77.146	2,11%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	12.521	0,34%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	0		100%	0%	0%	0%	0%	0%	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Naložbe v opredmetena sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		89.667	2,45%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Od tega omogočitenih		89.667	2,45%	-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA			O	
Od tega prehodnih		0	0,00%	-	-	-	-	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA				P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo)																				
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	7.3	141.485	3,87%	100%	0%	0%	0%	0%	0%											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo instrumentov in naprav za merjenje, reguliranje in nadzor energetske učinkovitosti stavb	7.5	375	0,01%	100%	0%	0%	0%	0%	0%											
Namestitev, vzdrževanje in popravilo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov	7.6	0		100%	0%	0%	0%	0%	0%											
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		141.860	3,88%	-	-	-	-	-	-											
Skupaj (A.1+A.2)		231.528	6,33%	-	-	-	-	-	-											
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, neprejemljivih za taksonomijo (B)		3.427.110	93,67%																	
Skupaj (A + B)		3.658.637	100,00%																	

STRATEŠKI RAZVOJ

POSŁANSTVO IN VREDNOTE

POSŁANSTVO DRUŽBE

Skrbimo za zdravje in dobro počutje naših gostov ter jim ustvarjamo edinstvena, nepozabna, avtentična in trajnostna doživetja. Zagotavljamo visoko stimulatívno delovno okolje za naše zaposlene. Ustvarjamo visoko vrednost za lastnike s pozitivnim vplívom na lokalno okolje.

VREDNOTE DRUŽBE

Vrednote družbe so:

- usmerjenost v gosta,
- ambicioznost,
- strokovnost,
- gostoljubnost in
- odgovornost.

POSŁOVNA STRATEGIJA

Strategija razvoja družbe je opredeljena v Strategiji Save d.d. in Poslovne skupine Sava za obdobje 2019–2023. Družba Sava Turizem na trgu nastopa kot vodilni slovenski ponudnik turističnih storitev. **Dolgoročni cilji družbe so nadaljnje povečanje zadovoljstva gostov, vrhunska kakovost in pestrost ponudbe, visoko usposobljeni in motivirani sodelavci ter optimizirani procesi, ob hkratnem razvoju trajnostnega turizma v vseh segmentih poslovanja.**

Strateški cilji družbe so skladni s Strategijo Poslovne skupine Sava, ki je bila sprejeta v začetku leta 2019 in so bili novelirani v začetku leta 2021. Družba je, kljub pojavu covid-19, uresničila vse dosedanje ključne cilje strategije: dezinvestirala nestrategiške destinacije, izvedla obsežen investicijski cikel, izvedla pripojitev in poslovno integracijo Hotelov Bernardin ter okrepila tržni položaj. Izvedba strateških ciljev je bila zaradi epidemije covid-19 nekoliko zamaknjena.

Družba je skupaj z matično družbo ob koncu leta 2023 pristopila k pripravi strategije za naslednje petletno obdobje 2024-2028, ki bo pripravljena v začetku leta 2024.

Sava Turizem bo v naslednjem razvojnem obdobju utrdila položaj vodilne turistične družbe v Sloveniji kot upravljalec lastnih in tujih hotelskih kapacitet. V partnerstvu z lokalnim okoljem bo za goste ustvarjala edinstvena in avtentična doživetja s trajnostno noto. Zagotavljala bo stimulatívno delovno okolje za zaposlene in ustvarjala visoko vrednost za lastnike. Svoje delovanje bo krepila in širila preko upravljanja gorskih, obmorskih in termalnih destinacij/resortov v Sloveniji in sosednjih državah. Izkoristila bo prednosti in sposobnosti, ki jih je razvila do sedaj ter priložnosti, ki jih narekujejo novi trendi.

POGLED NA LETO 2024

Poslovni načrt je bil potrjen v novembru 2024. Načrtovani prodajni prihodki na letni ravni so za 1 % višji od realiziranih v letu 2023.

Po uspešnem letu 2023 v turistični panogi so napovedi za prihodnje obdobje še naprej pozitivne, a previdne in zadržane, saj se pričakuje umirjanje rasti cen. Nadaljnje višanje življenjskih stroškov v Evropi bo imelo različne učinke na sektor. Zmanjšanje dohodkov bo več turistov usmerilo na cenejše evropske destinacije, prihodi turistov iz držav zunaj Evrope pa bodo ostali zadržani. Pričakuje se povečanje prihodov iz azijskega trga, vendar se pričakuje, da bo število kitajskih turistov ostalo pod ravno iz leta 2019. Ocenjujemo, da bo povpraševanje domačega trga stabilno, z rahlo rastjo, ki bo močno odvisna od prodajno-marketingških aktivnosti. Dodatno tveganje izhaja iz negotovosti zaradi ruske agresije v Ukrajini, drugih naraščajočih geopolitičnih napetosti (konflikt na Bližnjem vzhodu) in dlje časa trajajoče recesije v Nemčiji, ki je naš pomemben trg.

Na kadrovskem področju še vedno pričakujemo pomanjkanje zaposlenih v gostinstvu in na ostalih področjih, čeprav se je fluktuacija v zadnjem letu precej znižala, tudi zaradi številnih aktivnosti in ukrepov za vzpostavitev stimulativnega delovnega okolja, ki so bili realizirani v letu 2023. Z njimi bomo nadaljevali tudi v letu 2024. Prav tako bomo nadaljevali s pridobivanjem kadra iz tujine, predvsem iz držav JV Evrope.

Makroekonomsko okolje se bo v prihodnjih dveh letih le rahlo izboljšalo. Gospodarska rast bo znašala okoli 2 %, stopnja inflacije pa bo počasi padala in se gibala okoli 3 %. Obrestne mere za posojila ostajajo na visokih ravneh. Nadaljevali se bodo pritiski na rast cen storitev in materialov. Cene hrane bodo zaradi visokih stroškov dela, energentov in drugih stroškov ostale visoke. Cene energentov bodo nekoliko nižje kot v letu 2023, vendar na voljo ne bo več državnih subvencij, ki so v letu 2023 strošek nekoliko omilile. Negotovost glede višine stroška energije prinaša tudi nov obračun omrežnine za elektriko (glede na obremenitev omrežja).

Aktivnosti in ukrepi za znižanje porabe energentov se izvajajo na vseh področjih poslovanja. V letu 2023 smo namestili sončno elektrarno v Radencih, s katero bomo letno proizvedli predvidoma 0,5 GWh električne energije. V letu 2024 bomo s postavitvijo sončnih elektrarn nadaljevali na lokacijah v T3000 in v Bernardinu. Cilj je namestitve sončnih elektrarn na vseh naših lokacijah.

Investicijsko dejavnost bodo najbolj zaznamovali nadaljnja prenova Hotela Vile Park v Portorožu, kjer bosta v celoti prenovljeni vili Orada in Nimfa, začetek prenove hotela Termal (prenova sob in kopalnic) v T3000 in prenova Termalnega parka na Ptuju. Na zunanjih kopališčih v T3000 in na Ptuju bomo postavili nove vodne atrakcije, prenovili bomo kopališče in wellness v Hotelu Livada ter hodnike v Grand Hotelu Bernardin. Velik poudarek bo tudi na investicijah v energetske učinkovitost; energetske bomo prenovili Grand hotel Toplice na Bledu (prenova stavbnega pohištva) ter z menjavo inštalacij in konvektorjev uredili hlajenje v hotelu Ajda v T3000. Na različnih lokacijah bomo nadaljevali z namestitvijo sončnih elektrarn, energetske sanacije izrabe termalne vode in izvedli še številne druge energetske prenove.

POMEMBNEJŠI DOGODKI

DOGODKI V LETU 2023

FEBRUAR

- **Zlato priznanje za Hotel Livada Prestige**

Na podelitvi nagrad Kongresna zvezda »Meeting Star 2022« za najboljše kongresne destinacije, prizorišča in posameznike. Hotel Livada Prestige v Termah 3000 je bil v okviru ocenjevanja Meeting star 2022 uvrščen v kategorijo Spa Meeting hotelov in z oceno 4,74 pridobil priznanje Zlati certifikat meeting star 2022/2023. Na

lestvico Najvplivnejših ljudi Nove Evrope pa se je uvrstila Mojca Gobina Mravlje, vodja kongresnega oddelka na Obali v prodaji Sava Hotels & Resorts s skupno oceno 4,43 točke.

MAREC

- **Prenova apartmajev Salinera v Salinera resortu v Strunjanu**

Prenovili smo 64 apartmajev Salinera, ki so urejeni v svežem morskem in istrskem stilu, v katerem prevladujeta les in kamen. Prenovljeni apartmaji, ki se nahajajo na hribčku in nudijo razgled na Strunjanski zaliv, po prenovi pripovedujejo zgodbe o morju, soncu in soli.

APRIL

- **3 Kape za Restavracijo Julijana**

Restavracija Julijana, ki se nahaja v Grand Hotelu Toplice na Bledu, je za leto 2023 po klasifikaciji Gault&Millau ponovno prejela 3 kape.

MAJ

- **Nagrada Caravan and Motorhome club Velike Britanije Za Kamping Bled**

Kamping Bled, idilični kamp na obali Blejskega jezera, je dobil nagrado, drugo mesto v kategoriji »The welcome award«, ki jo podeljuje Caravan and Motorhome club iz Velike Britanije. Caravan and Motorhome club je organizacija, ki združuje britanske kampiste. Klub je bil ustanovljen leta 1907, ima milijon članov in vsako leto podeli nagrade najboljšim kampom na podlagi glasov članov kluba.

- **Nagrada ACSI za najboljši slovenski kamp v roke Kampinga Bled**

Kamping Bled je prejel prestižno nagrado ACSI (nizozemsko podjetje je vodilni evropski strokovnjak za kampiranje, ki že od leta 1965 objavlja znane zelene vodnike po evropskih kampih s pomembnimi informacijami o kampiranju in ureja najbolj obiskano spletno mesto kampov v Evropi) za najboljši slovenski kamp v letu 2022.

- **Modra zastava za 5 naših naravnih kopališč**

V letošnjem letu je v Sloveniji potekal že 29. razpis za Modro zastavo, namenjen povečevanju okoljske ozaveščenosti na kopališčih, (so)oblikovanju okoljske etike ter spodbujanju okoljsko odgovornega obnašanja. Mednarodna komisija programa Modra zastava je na predlog Nacionalne komisije za Modro zastavo za leto 2023 v Sloveniji potrdila 14 Modrih zastav. Med njimi je bilo tudi kar 5 naših naravnih kopališč, in sicer:

- Naravno kopališče Salinera Strunjan (16. Modra zastava)
- Naravno kopališče Plaža Grand Hotel Bernardin (11. Modra zastava)
- Naravno kopališče Plaža Hotel Vile Park (11. Modra zastava)
- Naravno kopališče Kamp Lucija (10. Modra zastava) in
- Naravno kopališče Plaža Simonov zaliv Izola (23. Modra zastava)

JULIJ

- **100 otrokom smo polepšali počitnice**

Tudi letos smo z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste – Polje polepšali počitnice otrokom in družinam z manj priložnostmi. V vodnih parkih Terme 3000 in Terme Ptuj smo namreč gostili dva avtobusa otrok, desetim družinam pa omogočili počitnice, ki jih še dolgo ne bodo pozabili. Akcijo na ravni Sava Hotels & Resorts z ZPM Ljubljana – Moste izvajamo v okviru dejavnosti na področju družbene odgovornosti.

SEPTEMBER

- **Zlato priznanje za gibanico v Termah 3000**

Na tradicionalnem, že 13. festivalu prekmurske šunke in gibanice v Murski Soboti, so si spretne slaščičarke Terme 3000 – Moravske Toplice že tretje leto zapored prislužile zlato priznanje za gibanico.

- **Priporočilo vodnika Michelin za Restavracijo Julijana**

Naša Restavracija Julijana, ki jo najdete v Grand Hotelu Toplice, je že četrto leto zapored prejela nagrado najprestižnejšega gastronomskega vodnika Michelin. Po priznanju The Michelin Plate za leto 2020 in 2021, in priznanju »Recommended by Michelin Guide Slovenia 2022« - »Priporočilo vodnika Michelin Slovenija 2022«, smo tudi letos med izbranci, ki so uvrščeni med restavracije s priznanjem »Recommended by Michelin Guide Slovenia 2023« - Priporočilo vodnika Michelin Slovenija 2023«.

- **Donacije za pomoč žrtvam poplav**

V septembru smo Zvezi prijateljev mladine Moste Polje podarili 4.900,00 evrov za pomoč družinam, ki so jih prizadele poplave, donacije smo namenili tudi 17-im prostovoljnim gasilskim društvom v okolici naših letovišč, ki nam vedno, ko jih potrebujemo, priskočijo na pomoč. Finančno smo pomagali tudi zaposlenim, ki so utrpeli škodo v poletnih ujmah in poplavah.

- **Podarjene kapljice naših Ambasadorjev omogočile počitnice 21 družinam**

Člani našega programa zvestobe – Ambasadorji so letos podarili rekordno število kapljic in s tem omogočili, da smo kar 21 družin peljali na počitnice. 10 smo jih razveselili že v poletnih mesecih, preostalih 11 pa smo poiskali med družinami, ki si jih močno prizadele nedavne poplave.

OKTOBER

- **Termalni vodni park Terme 3000 – Moravske Toplice ponovno med najboljšimi slovenskimi kopališči**

Na letošnji akciji izbora Naj kopališče so kopalci in kopalke ter poslušalke in poslušalci Radia Slovenija že 34. leto zapored izbirali najbolj priljubljena kopališča po Sloveniji. Ponosni smo, da so v kategoriji velikih termalnih kopališč Termalni vodni park Terme 3000 ponovno umestili na drugo mesto.

NOVEMBER

- **Priznanja in nagrade na 70. Gostinsko turističnem zboru**

Na letošnjem jubilejnem 70. Gostinsko turističnem zboru, ki je potekal v Novi Gorici, od 13. do 15. novembra 2023, so bila v sklopu GTZ Slovenije podeljena tudi priznanja najbolj zavzetim zaposlenim v turizmu ter podjetjem za nove investicije, obletnice poslovanja in partnersko sodelovanje s ponudniki storitev. Med prejemniki priznanj zaposlenim v gostinstvu, hotelirstvu in turizmu so bili tudi številni naši sodelavci, priznanje zaslužnim posameznikom za izjemen doprinos k razvoju slovenskega turizma je prejela Mojca Krašovec, izvršna direktorica Sava Hotelov Bled, na Bled pa je šlo tudi priznanje za pomembno obletnico in jubilej, in sicer naši Originalni blejski kremni rezini, ki je v 2023 praznovala častitljivih 70 let!

DECEMBER

- **Dobrodelni december v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine**

Kot že vrsto let, smo tudi letos decembra v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine 6.600 evrov namenili za pomoč družinam v stiski. Naj gre za nakup toplih oblačil, osnovnih živil, šolskih potrebščin, ali reševanje družinskih stisk, pomoč je vedno dobrodošla in lahko nekomu močno polepša ne le praznike, ampak celo leto. V tem duhu smo se letos odločili, da gremo še korak dlje in običajnemu znesku dodamo še 10 tisoč evrov, namenjenih obdarovanju otrok iz socialno ogroženih družin. V tem duhu nameravamo nadaljevati tudi v prihodnje, saj verjamemo, da je eno od naših poslanstev tudi vračanje skupnosti.

DOGODKI PO ZAKLJUČKU OBRAČUNSKEGA OBDOBJA

Pomembnejših dogodkov po datumu bilance stanja, ki bi vplivali na prikazane računovodske rezultate leta 2023, ne beležimo.

Ostali dogodki:

25. januarja 2024 je bila izvedena 29. skupščina delničarjev, kjer sta bila za novo mandatno obdobje 4 let ponovno imenovana člana NS družbe ga. Tina Pelcar Bugar in g. Matej Narat. Na isti skupščini je bila izglasovana dividenda v višini 0,0363 EUR bruto na delnico. Dividenda v skupnem znesku 2.050 tisoč EUR je bila izplačana 15. februarja 2024.

POSLOVANJE DRUŽBE

Poslovni prihodki

Družba je v letu 2023 ustvarila 119.894 tisoč EUR prihodkov od prodaje, kar je 12,4 % več kot v letu 2022. Število nočitev med letoma se je povečalo za 2 %. Največ nočitev je bilo doseženih na segmentu individualnih gostov, ki mu sledijo segmenti skupinski gostje, alotma in agencije, MICE dogodki in zdravstvo. Prodaja je v primerjavi s predhodnim letom zrasla na vseh segmentih, razen na segmentu alotma in agencije, kjer že nekaj let opažamo negativen trend, saj se gostje vedno pogosteje odločajo za počitnice v zadnjem trenutku in najbolj zaupajo neposrednemu ponudniku namestitev. Največji delež gostov, skoraj polovico, so predstavljali domači gostje. V primerjavi s predhodnim letom se je povečalo tudi število tujih gostov, največ jih je prišlo iz germanskih trgov in Vzhodne Evrope.

Drugi poslovni prihodki so znašali 10.349 tisoč EUR, od katerih 1.871 tisoč EUR predstavlja dobiček od prodaje osnovnih sredstev, 1.792 tisoč EUR subvencije za energijo ter 5.135 tisoč EUR prihodki od porabe in odprave različnih rezervacij.

Poslovni odhodki

Poslovni odhodki družbe so znašali 119.477 tisoč EUR in so za 21,0 %, oziroma 20.714 tisoč EUR višji od doseženih v letu 2022. Najpomembnejši so stroški storitev, ki v strukturi izkaza poslovnega izida predstavljajo 32 % prihodkov od prodaje, sledijo stroški dela (31 %), stroški materiala (13 %), odpisi vrednosti (10 %) in stroški energije (10 %). Stroški storitev so se glede na predhodno leto povečali za 29,8 %. Največ so k rasti prispevali višji stroški čiščenja in najema perila, vzdrževanja, intelektualnih in osebnih storitev, marketinga in študentskega dela. Stroški dela so se v primerjavi s predhodnim letom povečali za 9,7 % oziroma za 3.341 tisoč EUR, predvsem zaradi povečanja minimalne bruto plače in uskladitve plačilnih razredov. Stroški materiala, od katerih večji del predstavljajo stroški živil in pijače, so se povečali za 16,1 %.

Dobiček iz poslovanja (EBIT) je znašal 10.765 tisoč EUR, kar je 3.742 tisoč EUR manj kot v letu 2022, dobiček iz poslovanja, povečan za odpise vrednosti (EBITDA) pa je znašal 22.843 tisoč EUR, kar je 3.703 tisoč EUR manj kot v predhodnem letu.

Ob višjih stroških obrestih za bančna posojila se je poslabšal finančni izid, glede na lani je nižji tudi čisti dobiček. Ta je znašal 8.200 tisoč EUR in je za 3.972 tisoč EUR nižji od doseženega v letu 2022.

Sredstva in obveznosti

Konec leta 2023 so sredstva družbe znašala 275.234 tisoč EUR, kar je 1,6 % več od stanja konec leta 2022. Dolgoročna sredstva predstavljajo 80 % vseh sredstev, preostali del pa predstavljajo kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve. Razmerje med dolgoročnimi in kratkoročnimi sredstvi v strukturi sredstev se ni bistveno spremenilo, za dve odstotni točki se je povečal delež kratkoročnih sredstev. Najpomembnejšo postavko med sredstvi, vredno 215.715 tisoč EUR, predstavljajo opredmetena osnovna sredstva.

Kapital družbe se je povečal na 184.373 tisoč EUR, kar je 4,3 % več kot je znašal konec leta 2022. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so znašale 13.440 tisoč EUR in so višje za 1,7 %. Obveznosti in kratkoročne pasivne časovne razmejitve znašajo 77.421 tisoč EUR, kar je 4,4 % manj kot konec leta 2022. Največji del med njimi predstavljajo finančne obveznosti, ki so znašale 48.443 tisoč EUR in so se znižale za 12,4 %, oziroma 6.873 tisoč EUR. Na obveznosti do bank se nanaša 45.657 tisoč EUR, od tega je 90 % dolgoročnih obveznosti in 10 % kratkoročnih. Poslovne obveznosti so znašale 20.401 tisoč EUR in so se zaradi povečanja obveznosti do dobaviteljev v primerjavi s stanjem ob koncu leta 2022 povečale za 6.351 tisoč EUR.

Investicije

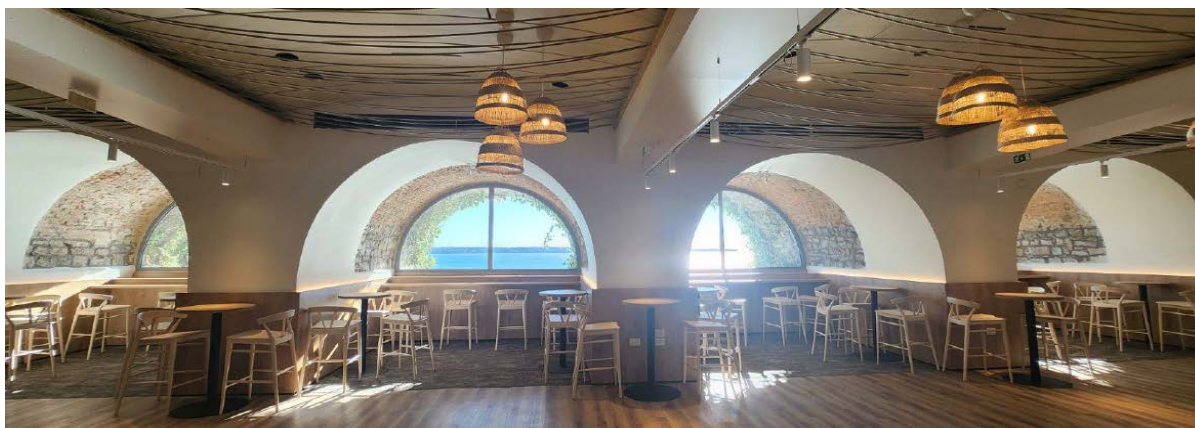
Za investicije smo v letu 2023 namenili 10.016 tisoč EUR. Sredstva in aktivnosti smo namenili za vlaganja v izboljšanje ravni storitev za gosta, izboljšanje energetske učinkovitosti in ekoloških standardov, izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih in večje storilnosti, v digitalizacijo ter v nadaljnjo avtomatizacijo poslovanja tako v operativi kot v podpornih dejavnostih. Največji poudarek je bil v investicije na področju energetike in energetske učinkovitosti. Postavili smo sončno elektrarno v Zdravilišču Radenci, nadaljevali z investicijo v novo reinjekcijsko vrtino Mt-9 v T3000, zamenjali stavbno pohištvo, obnovili terase in fasado v hotelu Ajda v T3000 in pričeli z energetsko prenovo v Grand hotelu Bernardin. Jeseni smo, v sklopu celovite prenove Hotela Vile Park (HVP) Bernardin in po prenovi vile Galeja, pričeli z obnovo vil Orada in Nimfa. V Grand hotelu Bernardin smo naredili mehko prenovo 17 suit, v hotelu HVP pa prenovili in odprli nov prostor za dogodke. Jeseni smo v restavraciji Hotela Ajda pripravili pilotni projekt samopostrežnega točilnega pulta, ki je bil med gosti lepo sprejet.

Neprestano se prenavljajo in sanirajo tudi drugi infrastrukturni objekti kot so bazeni, savne ter vodna igrala in igrišča. Nadaljevali smo s projektom prenove oblachnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

Prenovljene vile Galeja na destinaciji Bernardin

Restavracija in večnamenski prostor Arcade na destinaciji Bernardin

Samopostrežni točilni pult v hotelu Ajda na destinaciji T3000 – Moravske toplice

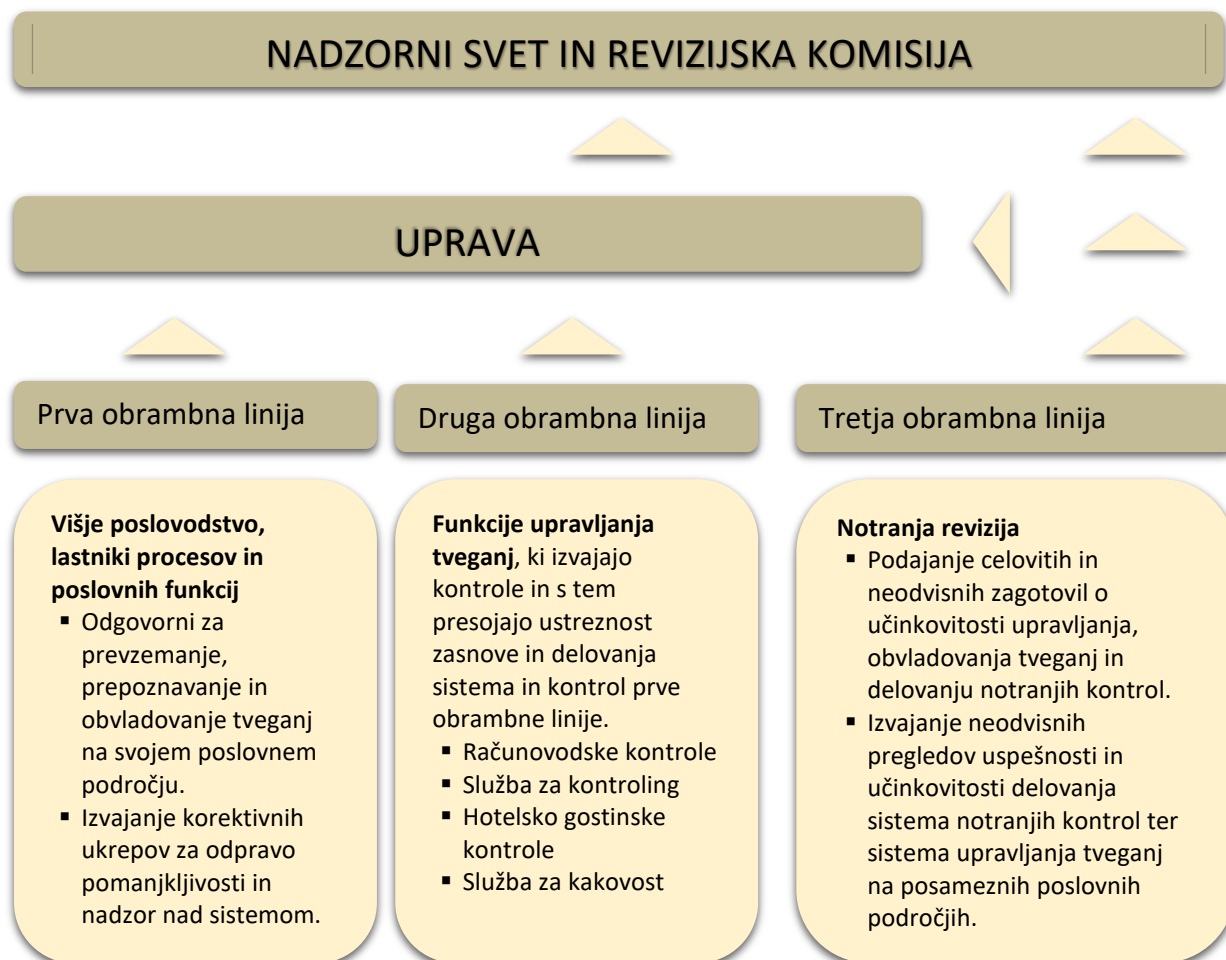
SISTEM OBVLADOVANJA TVEGANJ

Upravljanje tveganj, ki je integrirano v sistem upravljanja družbe razpoznavamo kot enega izmed ključnih elementov pri uresničevanju strateških ciljev. Sistem obvladovanja tveganj je zasnovan na modelu treh obrambnih linij.

Višje poslovodstvo kot prva obrambna linija so lastniki in vodje procesov, ki so v prvi vrsti odgovorni za obvladovanje tveganj preko delujočega sistema notranjih kontrol, s tem pa tudi za izvajanje korektivnih ukrepov za odpravo pomanjkljivosti in nadzor nad sistemom. Druga obrambna linija sestoji iz različnih kontrolnih funkcij (npr. računovodske kontrole, služba kontrolinga, oddelek za skladnost poslovanja, notranje presoje, itd.). Te funkcije so sicer del upravljaljskega sistema, a so hkrati dovolj neodvisne, da lahko dokaj nepristransko ugotavljajo ustreznost zasnove in delovanja prvega nivoja obvladovanja tveganj. Tretjo obrambno linijo predstavlja notranja revizija, ki upravi in nadzornemu svetu/revizijski komisiji z najvišjo stopnjo neodvisnosti in objektivnosti v podjetju poda celovito zagotovilo o učinkovitosti upravljanja, obvladovanja tveganj in delovanja

notranjih kontrol. Presodi lahko tudi učinkovitost in uspešnost delovanja prvega in drugega nivoja pri izvajanju ciljev obvladovanja tveganj in kontroliranja. Notranja revizija izvaja neodvisne preglede uspešnosti in učinkovitosti delovanja sistema notranjih kontrol ter sistema upravljanja tveganj na posameznih poslovnih področjih. Na tej osnovi podaja tudi priporočila za izboljšave.

SLIKA 2: SISTEM OBVLADOVANJA TVEGANJ, ZASNOVAN NA MODELU TREH OBRAMBNIH LINIJ

Uprava ter nadzorni svet in revizijska komisija imata ločeno od zgornjih nivojev v sistemu upravljanja tveganj ključno vlogo, saj sta odgovorna za delovanje sistema, njuno delovanje pa podpirajo vse tri obrambne linije obvladovanja tveganj. Z odgovornostjo za strukturo upravljanja in ureditev procesov določata način za optimalno upravljanje prevzetih tveganj.

Tveganja so podrobneje opisana v razkritjih računovodskih izkazov, v poglavju Upravljanje tveganj.

TRAJNOSTNO POROČILO

Ključni vodili poslovanja družbe Sava Turizem sta skrb za dobro počutje in zdravje gostov ter ustvarjanje navdušenih gostov, ki se bodo radi vračali. Ob tem pa je nadvse pomembno tudi, da edinstvene in avtentične izkušnje ponuja v sožitju z okoljem in prispeva k pozitivnem razvoju družbe in gospodarstva. V družbi želimo spodbujati trajnostni razvoj hotelske industrije in s tem zagotoviti, da bomo ostali pomembni za naše stranke,

goste, zaposlene in vlagatelje. Gostje se vse bolj zavedajo trajnostnih odločitev in izbirajo hotele na podlagi dejavnikov trajnosti. Poskrbeti moramo, da bo naša ponudba vedno v ospredju, ko gre za pričakovanja gostov na področjih, kot so energetska in okolju prijazna ponudba restavracij. Za nas je pomemben del trajnosti povezan s porabo in uporabo virov, npr. hrane in pijače, energije, vode in kemikalij. Z racionalizacijo in zmanjšanjem virov, ki jih uporabljamo, izboljšujemo svojo okoljsko učinkovitost in znižujemo stroške.

V začetku leta 2024 smo začeli izvajati aktivnosti za trajnostno poročanje v skladu z CSRD direktivo EU in Evropskimi standardi o trajnostnem poročanju, v sklopu katerih bomo oblikovali poročevalski okvir skupaj z določitvijo ciljev in kazalnikov. S tem bomo združili številne trajnostne dejavnosti, ki smo jih izvajali že nekaj let, v celovit okvir trajnostnega delovanja družbe. Hkrati bomo postavili konkretne zaveze in s tem povečali odgovornost za naš prispevek k izboljšanju bivalnih pogojev vseh deležnikov v prihodnosti.

Trajnostno poročilo pokriva različne vidike ESG: okoljskega, družbenega in upravljalvskega.

1. Okoljski vidik

Družba si prizadeva za učinkovito rabo energije, izkoriščanje obnovljivih virov energije, zmanjšanje porabe vode in ozaveščanje gostov o učinkoviti rabi le-te. Prizadeva si za zaščito naravne in kulturne dediščine na svojih destinacijah, zmanjšanje ogljičnega odtisa, uporabo obnovljivih virov energije ter ohranjanje biotske raznovrstnosti.

2. Družbeni vidik

Družba stremi k razvoju družbene skupnosti, zaposlovanju ljudi iz lokalnega okolja, sodelovanju z lokalnimi dobavitelji ter skrbi za dobro počutje in zdravje gostov in zaposlenih. Ustvarja dodano vrednost za vse svoje deležnike in zagotavlja pristna doživetja v partnerstvu z lokalno skupnostjo.

3. Upravljalvski vidik

Družba podpira pregledno in etično ravnanje na vseh nivojih poslovanja ter spoštovanje človekovih pravic pri poslovanju. Njena poslovna strategija je razvojno naravnana, z razvojem produktov, ki so avtentični in prispevajo k razvoju lokalnih skupnosti. Prilagaja se zahtevam, ki omogočajo trajnostni razvoj, in spoštuje veljavne mednarodne in nacionalne standarde.

Prizadevanja družbe Sava Turizem so usmerjena v ustvarjanje zelenih in trajnostnih destinacij, ki bodo privlačne za goste tudi v prihodnje, ter zagotavljanje avtentičnih izkušenj naslednjim generacijam.

OKOLJE

Okoljski vidik turizma zajema širok spekter vplivov, ki jih turizem lahko ima na naravo in okolje. Med ključne negativne vplive turizma na okolje spadajo:

- povečana poraba virov: turizem pogosto vodi v večjo porabo vode, energije in drugih naravnih virov, kar lahko vodi v prekomerno izkoriščanje lokalnih ekosistemov in onesnaževanje voda, zraka in tal.
- odpadki in onesnaževanje: povečan turizem lahko prinese tudi večjo količino odpadkov, ki onesnažujejo okolje, vključno s plastiko, odpadnimi vodami in onesnaženim zrakom. To škoduje lokalnim ekosistemom in zmanjšuje biotsko raznovrstnost.
- vpliv na naravni habitat: turistične destinacije pogosto doživljajo pritisk zaradi izgradnje infrastrukture, kot so hoteli, ceste in letališča, kar lahko vodi v izgubo habitata in uničenje naravnih ekosistemov, kot so gozdovi in mokrišča. Turizem lahko negativno vpliva na habitat divjih živali in rastlinskih vrst.

- podnebne spremembe: potovanja lahko prispevajo k emisijam toplogrednih plinov in s tem k podnebnim spremembam ter posledicam podnebnih sprememb, kot so povečane temperature, spremembe padavin in dvig morske gladine.

Skupni učinek teh vplivov je lahko dolgoročna škoda za okolje, biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve, ki so ključne za dolgoročno blaginjo ljudi in narave. Zato je pomembno, da turizem razvijamo na način, ki upošteva načela trajnosti in varuje okolje za prihodnje generacije.

V družbi skušamo delovati na načine, ki naravno okolje čim manj obremenjujejo. Spoštujemo zakonodajo in splošne okoljevarstvene politike. Pri investicijah v sanacijo in urejanje objektov je glavna naloga uporaba okolju prijaznih materialov in naprav, ki omogočajo manjšo obremenitev naravnega okolja v katerem delujemo. Prizadevamo si za varčevanje z energijo in vodo, tako na strani družbe kot tudi z osveščanjem in pozivanjem gostov k varčevanju in racionalizaciji porabe energentov in vode.

Upravljanje z energenti

Energetsko učinkovitost objektov vseskozi izboljšujemo s stalnim spremljanjem porabe energentov, hitrim prilagajanjem potrebam in vremenskim spremembam, rednim vzdrževanjem obstoječe energetske in vodne infrastrukture ter vlaganji v energetske infrastrukture in energetske prenovе objektov. Za izboljšanje energetske učinkovitosti smo v letu 2023 izvedli več projektov, med njimi postavitev prve sončne elektrarne v družbi, ki je nameščena v Radencih, zamenjali smo stavbno pohištvo ter obnovili terase in fasado v hotelu Ajda v T3000, nakup več toplotnih črpalk in klima naprav, električnih vozil, varčnih svetil itd. Jeseni smo pričeli s celovito prenovo dveh vil hotela Vile Park (Vili Orada in Nimfa), ki vključuje tudi energetske prenovе objektov in energetske prenovе hotela Bernardin; oba projekta bosta zaključena v prvih mesecih leta 2024. Poleg vgradnje varčnih svetil porabo energentov znižujemo tudi z avtomatskim sistemom gretja oziroma hlajenja, ki izklaplja električne porabnike, ko gosta ni v sobi.

Primarna vira energije za ogrevanje in hlajenje objektov ter njihovo razsvetljavo, pa tudi v gostinski, kopališki, zdravstveni in wellness dejavnosti sta električna energija in daljinsko ogrevanje. V letu 2023 sta predstavljala približno 80% porabe vseh energentov.

TABELA 7: PORABA ENERGENTOV

Energent	Enota	2021	2022	2023
Elektrika	MWh	24.524	32.498	32.077
Zemeljski plin	MWh	1.132	925	2.117
Daljinsko ogrevanje	MWh	14.542	16.591	16.891
Utekočinjen naftni plin	MWh	3.790	6.915	6.847
Kurilno olje ⁴	MWh	4.248	1.659	2.278
Skupna poraba energije	MWh	48.236	58.588	60.209
Intenzivnost porabe energije	kWh/prod. sobo	128,2	104,7	103,6

⁴ V letu 2023 smo spremenili način spremljanja porabe kurilnega olja. Spremlja se po porabljeni količini, medtem ko smo v letu 2022 poročali o nabavljeni količini. Zaradi primerljivosti med leti so ustrezno spremenjeni tudi podatki za pretekla leta.

Poraba energentov v letu 2023 je bila v primerjavi z letom 2022 nekoliko višja zaradi rasti prodaje. Poraba energentov na prodano sobo je bila za 1 % nižja. Skupno so bili objekti v letu 2023 odprti 16 dni dlje kot v letu 2022, kar predstavlja 5,3 % vseh odprtih dni v letu (zaradi epidemije covid-19 so bili v začetku leta 2022 nekateri objekti še vedno zaprti).

Z izkoriščanjem geotermalne energije načrpane termalne vode, ki se uporablja za ogrevanje objektov ter bazenske vode razbremenjemo energetske sistem dobave znatnih količin fosilnih energentov. V letu 2023 smo nadaljevali z izvedbo enega večjih ekološko energetskih projektov z izgradnjo reinjekcijske vrtine, ki bo omogočala vračanje energetske izrabljene termalne vode nazaj v vodonosnik ter tako omogočala trajnostno izrabo termalne vode brez vplivov na zniževanje nivoja podzemnih voda ter brez vpliva na okolje. S tem posegom bomo v vodonosnik letno reinjecirali do 600.000 m³ energetske izrabljene termalne vode, ki se ohladi do temperature 30° in izpušča v okolje, ter omogočili ohranjanje nivoja ter stabilnost vodonosnika. Investicija v črpališče in povezavo z objektom bo predvidoma zaključena v letu 2024, v letu 2025 pa sledi še priprava bazenov in pričetek uporabe vode iz vrtine.

Upravljanje z vodnimi viri

V namestitvenih objektih in na kopališčih je poraba vode ključnega pomena, zato je nujno, da redno spremljamo in nadzorujemo porabo vode. Poleg spodbujanja zaposlenih in gostov k zmerni porabi vode, je za zmanjšanje porabe zelo pomembno tudi redno vzdrževanje infrastrukture. S tem zagotovimo optimalno delovanje vodovodnih sistemov in preprečimo morebitne izgube vode zaradi puščanj ali okvar.

Pomemben vidik nadzora porabe vode je redno spremljanje pretokov pitne vode in vzdrževanje razvodov. S sistematičnim nadzorom lahko hitro zaznamo morebitne nenadne povečanja porabe in ustrezno ukrepamo, da preprečimo nepotrebno izgubo vode. Enako skrbno spremljamo in upravljamo porabo morske vode na črpališčih za potrebe kopališč. S tem zagotovimo, da je poraba v skladu z regulativnimi zahtevami in da se ohranja ustrezna kakovost kopalnih voda.

V skladu z veljavno zakonodajo, kot je Uredba o upravljanju kakovosti kopalnih voda, redno izvajamo monitoring kakovosti kopalnih voda. Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano izvaja periodične preglede, s katerimi se zagotavlja varnost in kakovost vode za kopanje. Poleg tega se enkrat letno izvede tudi pregled odpadnih kopalnih voda, kar omogoča celovit pregled stanja in ustrezen odziv na morebitne izzive glede kakovosti vode na kopališčih.

TABELA 8: PORABA VODE

Voda	enota	2021	2022	2023
Pitna voda	m3	446.918	563.769	606.483
Geotermalna voda	m3	1.142.310	1.405.566	1.381.797
Tehnološka voda	m3	190.033	236.388	237.544
Morska voda	m3	21.827	26.972	29.849
Skupna poraba vode	m3	1.801.088	2.232.695	2.255.673
Intenzivnost porabe vode	m3/prod. sobo	4,8	4,0	3,9

Ravnanje z odpadki

V skladu z okoljskimi predpisi smo v naših namestitvenih objektih organizirali sistem ločenega zbiranja odpadkov, ki vključuje tudi odvoz organskih odpadkov, masti in olj iz kuhinj. V kuhinjah smo namestili lovilce olj, ki preprečujejo uhajanje olj v sistem odvajanja odpadnih voda. Dodatno smo v nekaterih kuhinjah uvedli tudi dehidracijske naprave za izsuševanje bioloških odpadkov, kar omogoča zmanjšanje obsega odpadkov. Večino mešanih komunalnih odpadkov stisnemo s pomočjo zabožnikov, opremljenih z hidravličnimi mehanizmi za stiskanje, preden jih predamo izvajalcem javnih gospodarskih služb. Preostale odpadke za prevzem pa predamo uradno registriranim podjetjem za ravnanje z odpadki. Skrbno spremljamo tudi nastajanje odpadkov, pri čemer vodimo mesečne podatke ter izvajamo letno poročanje.

V letu 2023 smo v eni od hotelskih kuhinj začeli testno uporabljati posebno napravo za obdelavo preostankov hrane, kjer smo z njenim delovanjem zmanjšali količino bioloških odpadkov za 85 %. V letu 2024 načrtujemo razširitev uporabe teh naprav še na druge večje kuhinje na naših destinacijah.

Pri zagotavljanju vseh higienskih standardov se v naši družbi trudimo zmanjšati uporabo čistilnih sredstev ter uporabljati čistila, ki so manj obremenjujoča za okolje. Na primer, v bazenih optimiziramo količino uporabljenih bazenskih kemikalij, kot je klor, s pomočjo avtomatiziranega sistema za doziranje klora pri pripravi bazenske kopalne vode. S tem prispevamo k zmanjšanju negativnega vpliva na okolje ter ohranjanju čistega in trajnostnega okolja v naših namestitvenih objektih.

TABELA 9: KOLIČINA ODPADKOV

Odpadki	enota	2021	2022	2023
Deponirani odpadki - MKO	kg	545.450	728.434	839.151
Intenzivnost porabe deponiranih odpadkov	kg/prod. sobo	1,4	1,3	1,4

DRUŽBA

ZAPOSLENI

Sezonska narava turizma in pomanjkanje delovne sile na nacionalni in globalni ravni sta pomembna izziva za turistično industrijo, ki lahko negativno vplivata na družbo. Kot odgovoren delodajalec in vodilno podjetje v turistični industriji, smo se sistematično lotili upravljanja teh tveganj, da bi zagotovili kar najboljše delovne pogoje, trajnostni razvoj destinacij in blaginjo lokalnih skupnosti.

Pomanjkanje kakovostne in cenovno dostopne nastanitve v turističnih destinacijah je dodaten izziv za prihodnjo rast poslovanja v turizmu ter ohranjanje lokalnega načina življenja. Zato nenehno vlagamo v zaposlene in destinacije, da bi zmanjšali negativne vplive na turistični sektor in celotno gospodarstvo. Poudarjamo celotno vrednostno verigo, da bi pozitivno vplivali na družbo in destinacije. Naše ključno poslanstvo je ustvarjanje delovnih mest z uravnoteženim delom in zasebnim življenjem, ki podpira družbeni razvoj v naših destinacijah, saj so zadovoljni zaposleni ključ do našega uspeha.

Zaposlovanje in zadrževanje lokalnih in domačih zaposlenih ter zagotavljanje možnosti za njihov osebni in poklicni razvoj so ključni za njihovo opolnomočenje, kar je pogoj za uspeh v turističnem sektorju. Povečali smo plače,

vlagamo v izobraževanje, izboljšujemo delovne pogoje ter spodbujamo raznolikost in skrbimo za zdravje in varnost zaposlenih. Poleg tega nudimo ugodnosti zaposlenim v naših nastanitvah.

Družba Sava Turizem je največji delodajalec s področja turizma v Sloveniji. Ravnanje s človeškimi viri, je temelj dobrega poslovanja družbe, saj je razvoj in dobre rezultate družbe moč dosežati izključno z zadovoljnimi, motiviranimi in zavzetimi zaposlenimi. Družba skuša v čim večji meri zagotoviti takšno delovno okolje, da lahko zaposleni izkoristijo svoje potenciale in prispevajo k uspešnem poslovanju. Prav tako vodstvo družbe opravlja redne sestanke z različnimi reprezentativnimi organi delavcev, saj je socialni dialog ključnega pomena za zadovoljstvo zaposlenih in zagotavljanje njihovih potreb.

V januarju 2023 je začel delovati nov svet delavcev, ki je bil izvoljen za štiri letno obdobje.

Število in struktura zaposlenih

Konec leta 2023 je bilo v družbi 1.139 zaposlenih, kar je 2,1 % manj kot ob koncu predhodnega leta.

TABELA 10: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO SPOLU

ZAPOSLENI Spol	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Število	Število	Delež	Število	Število
Ženske	680	59 %	685	59 %	649	57%
Moški	469	41 %	478	41 %	490	43%
Skupaj	1.149	100 %	1.163	100 %	1.139	100 %

Največ zaposlenih je v starostnih skupinah 41-50 let in 51-60 let, ki skupaj predstavljata več kot polovico vseh zaposlenih. Povprečna starost zaposlenih v družbi znaša 43 leta.

TABELA 11: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO STAROSTI

ZAPOSLENI Starost	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
do 20 let	10	1%	3	0 %	11	1%
21-30	193	17%	210	18 %	221	19%
31-40	240	21%	238	20 %	246	22%
41-50	321	28%	317	27 %	292	26%
51-60	336	29%	330	28 %	302	27%
nad 60	49	4%	65	6 %	67	6%
Skupaj	1.149	100%	1.163	100 %	1.139	100%

Največ zaposlenih v družbi ima 5. stopnjo izobrazbe (34,4 %), 4. stopnjo izobrazbe pa ima 28,4 % zaposlenih. Izobrazbo, nižjo od 4. stopnje ima 9,7 % zaposlenih, preostalih 27,5 % pa ima 6. ali višjo stopnjo izobrazbe.

TABELA 12: STRUKTURA ZAPOSLENIH PO IZOBRAZBI

ZAPOSLENI Stopnja izobrazbe	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
1. st. - Nedokončana osnovna šola	6	1%	5	0 %	3	0%
2. st. - Osnovnošolska izobrazba	127	11 %	122	10 %	91	8%
3. st. - Nižja poklicna izobrazba	15	1 %	15	1 %	16	1%
4. st. - Srednja poklicna izobrazba	332	29 %	324	28 %	324	28%
5. st. - Srednja strokovna in splošna izobrazba (gimnazijska, srednja tehniška oz. druga strok. izobr.)	363	32 %	385	33 %	392	34%
6/1 st. - Višješolska izobrazba, višja strokovna izobrazba	90	8 %	93	8 %	93	8%
6/2 st. - Specializacija po višješolski izobrazbi (prejšnje), Visoka strokovna izobrazba (prejšnje), visokošolska strokovna izobrazba (1. bolonjska stopnja) in univerzitetna izobrazba (1. bolonjska stopnja)	147	13 %	149	13 %	150	13%
7. st. - Specializacija po visokošolski strokovni izobrazbi, univerzitetna izobrazba (prejšnja), magistrska izobrazba - za imenom (2. bolonjska stopnja)	63	5 %	66	6 %	63	6%
8/1 st. - Specializacija po univerzitetni izobrazbi (prejšnja), magisterij znanosti - pred imenom (prejšnji)	4	0 %	2	0 %	5	0%
8/2 st. - Doktorat znanosti - pred imenom; doktorat znanosti - pred imenom (3. bolonjska stopnja)	2	0 %	2	0 %	2	0%
Skupaj	1.149	100 %	1.163	100%	1.139	100%

Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe se po letih bistveno ne spreminja. Največ zaposlenih ima srednjo poklicno ali splošno izobrazbo, skupaj predstavljajo 62 % vseh zaposlenih.

Fluktuacija zaposlenih in bolniška odsotnost

Fluktuacija zaposlenih v družbi je visoka, saj je splošni trend vedno večjega pomanjkanja delavcev v vseh panogah. Iz družbe je zaradi upokojitev in sporazumnih odpovedi odšlo 255 delavcev, na novo pa se jih je zaposlilo 231. Fluktuacija je nekoliko višja kot v predhodnem letu, saj se je del zaposlenih na obali prezaposlil na novega delodajalca zaradi outsourcinga storitve čiščenja. V preostalem delu je fluktuacija nižja od leta 2022, še vedno pa zelo visoka. Še večjo rast odhodov zaposlenih smo uspeli znižati z dvigom plač nad minimalno plačo zaposlenim, ki so na ključnih delovnih mestih (receptorji, kuharji, natakariji, vzdrževalci, ipd.), hkrati pa smo povečali plače tudi ostalim zaposlenim, s čimer smo želeli ohraniti obstoječa plačna razmerja. Dodatna sredstva so bila namenjena za nagrajevanje najbolj zavzetih delavcev.

TABELA 13: FLUKTUACIJA ZAPOSLENIH

Kazalniki	2021	2022	2023
Prihodi	213	251	231
Odhodi	191	236	255
Povprečno število zaposlenih	1.128	1.157	1.150
Stopnja fluktuacije⁵ (%)	17 %	20 %	22%

⁵ Razmerje med številom delavcev, ki so odšli in povprečnim številom zaposlenih v obdobju.

Delež bolniške odsotnosti je v letu 2023 znašal 6,98 %. V primerjavi s predhodnim letom se je nekoliko znižal, predvsem zaradi znižanja deleža bolniškega staleža nad 30 dni. Zmanjšanje bolniške odsotnosti smo dosegli s številnimi ukrepi kot so vzpodbujanje dela od doma, pogovori z zaposlenimi po prihodu iz bolniškega staleža, prilagajanje urnikov zaposlenim (kolikor je to mogoče) ter informiranje preko informativnih biltenov Srečko kuhar o pomenu gibanja in zdravi prehrani.

TABELA 14: DELEŽ BOLNIŠKE ODSOTNOSTI

Delež bolniške odsotnosti	2021	2022	2023
do 30 dni	2,08 %	2,70 %	2,83%
nad 30 dni	3,95 %	5,62 %	4,15%
Skupaj	6,03 %	8,32 %	6,98%

Usposabljanje in izobraževanje

Sava Turizem se zaveda, da predstavlja usposobljen in motiviran kader strateško bogastvo podjetja in pogoj za uresničevanje razvojnih načrtov družbe. Ne zanaša se na obstoječe znanje, ampak spodbuja vseživljenjsko izobraževanje, zato delavce sistematično vključuje v usposabljanja, s katerimi bo nadalje zagotavljala trajnost obstoja in rasti družbe v prihodnosti. Prav zaposleni so namreč tisti, ki gradijo poslovno zgodbo in pripomorejo k pozitivnim izkušnjam in dobremu počutju gostov ter jih spodbujajo, da se vračajo. Stroški usposabljanja in izobraževanja so v letu 2023 skupno znašali 191 tisoč EUR, kar je v povprečju 166 EUR na zaposlenega, medtem ko so v letu 2022 znašali skupno 133 tisoč EUR oziroma v povprečju 114 EUR na zaposlenega.

V letu 2023 smo nadaljevali sodelovanje z zavodom SEIC. Naše sodelovanje smo nadgradili in prvič pripravili koledar usposabljanj, ki je bil vsebinsko in terminsko znan vsem destinacijam. Izvedbe so se začele takoj po potrditvi na upravi in so trajale vse do konca leta 2023. Na izobraževanjih so bile predstavljene različne teme, kot so odnos do gosta, reševanje reklamacij, trajnost, pospeševanje prodaje, komunikacija med zaposlenimi, poznavanje sodobnih kuharskih tehnik, poznavanje lokalnih vin in drugo.

Ob zgoraj naštetih vsebinah smo preko zavoda SEIC izvajali še spletne tečaje slovenskega jezika za tujce pred zaposlitvijo ter na lokaciji skupne podpore začeli z izvajanjem tečaja Poslovna angleščina.

V letu 2023 smo tako izvedli v sodelovanju z zavodom SEIC 119 izobraževalnih dogodkov, od tega 33 spletnih tečajev slovenščine za tujce, 85 izobraževalnih dogodkov iz koledarja usposabljanj ter dodatni tečaj Poslovne angleščine. Usposabljanja so se izvajala na vseh destinacijah.

Na osnovi izvedenih usposabljanj in pridobljenih povratnih informacij udeležencev je zavod SEIC za naše zaposlene pripravil e-knjigo Moktajli. Konec leta smo z zavodom sklenili tudi poslovno sodelovanje za razvoj 32 strokovnih mikrotreningov v aplikaciji SHR Akademija.

Skozi celotno leto izvajala tudi usposabljanja in izobraževanja zunaj družbe. Izvršni direktorji destinacij so se udeležili Strokovne ekskurzije v Istanbulu, kjer so si izmenjali izkušnje ter pridobili informacijo o poslovanju hotelov z dolgo tradicijo v Turčiji. Na lokaciji panonskih term so se posamezni zaposleni udeležili Pedagoško – andragoškega usposabljanja za mentorstvo in usposabljanja »Cross&Upselling strategij za hotelsko osebje«. Gospodinje so se v aprilu udeležile izobraževanja, ki ga vsako leto organizira TGZS, tj. Seminar sekcije hotelskih gospodinj. Organizirali smo dve izobraževanje na temo generativne umetne inteligence. V letu 2023 so se obveznih strokovnih izpopolnjevanj udeležili zaposleni v procesu zdravstva, v procesu vzdrževanja in v procesu varnosti pri delu. Družba je bila prisotna tudi na tradicionalnem letnem dogodku s področja gostinstva in turizma

– Gostinsko turistični zbor Slovenije, ki se ga je udeležil gostinski ter hotelirski kader in na konferenci Združenja hotelirjev Slovenije.

Kljub zahtevnim razmeram ter visoki zasedenosti je družbi uspelo realizirati večje število zelo pomembnih usposabljanj, kar se odraža v strošku, ki ga je družba porabila za izobraževanje zaposlenih. Podjetje je uspešnejše, če se njegovi zaposleni hitro učijo in to znanje uporabijo uspešno uporabijo.

Varnost in zdravje pri delu

V letu 2023 so bila na področju varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti in okolja izvedene naslednje aktivnosti:

- izvedena so bila vsa planirana usposabljanja (obnovitvena VZD in VPP),
- sodelovanje v okviru inšpekcijskih pregledov energetike, požarne varnosti, izpolnjevanja predpisanih ukrepov iz področja preprečevanja širjenja okužb,
- pregled vseh lestev na destinaciji in načina skladiščenja plinskih jeklenk,
- izvajanja nadzora v procesih glede požarne varnosti, s povečanim nadzorom na evakuacijskih poteh in v skladiščih,
- pregled vseh otroških igrišč,
- Priprava štirih informativnih biltenov Srečko Kuhar: Hidracija in povečano tveganje za poškodbe pri delu, 7.4.2023 Svetovni dan zdravja-telesna aktivnost je vsako gibanje telesa, Vaje za raztezanje na delovnem mestu ter Hlajenje prostorov in povečano tveganje za poškodbe pri delu.

Z izvajanjem rednih kontrol v procesih ter hitrim ukrepanjem v primeru odstopanja, družba še naprej uspešno zmanjšuje tudi število nezgod pri gostih v vseh objektih.

SISTEM KAKOVOSTI IN RAZVOJ POSLOVNIH PROCESOV

Za sistem vodenja kakovosti so notranje presoje in kontrolni pregledi uspešen način ugotavljanja stopenj skladnosti z zahtevami točk standarda ISO 9001:2015, internimi pravili/standardi, zakonodajnimi zahtevami ter izpolnjevanjem specifičnih zahtev v zvezi z odjemalci. Odkrivanje priložnosti za izboljšanje sistema vodenja kakovosti, zmanjšanje tveganj in odpravo nedoslednosti in neskladnosti v sistemu vodenja kakovosti obravnavamo z analizo temeljnih vzrokov za nastanek nedoslednosti in neskladnosti ter pripravo in izvajanjem načrtov korektivnih in preventivnih ukrepov za preprečevanje pojava nedoslednosti in neskladnosti v bodoče.

V letu 2023 so potekale notranje presoje in dodatni notranji kontrolni pregledi (po kriterijih kakovosti storitev in varnosti živil ter naročanja in prevzema živil) z namenom ugotoviti:

- ali se predpisane zahteve in postopki upoštevajo v praksi, glede na dokumentacijo in standarde;
- ali uvedeni sistem kakovosti učinkovito podpira doseganje poslovnih ciljev;
- ali je tehnično in higiensko stanje ustrezno ter sta zagotovljeni urejenost in varnost;
- ali se uvedeni ukrepi ustrezno izvajajo ter so učinkoviti;
- kje in kako je mogoče izboljšati sistem in storitve kakovosti storitev.

Ugotovljeno je, da družba razvija sistem vodenja kakovosti in zagotavlja dovolj učinkovito rabo virov, hkrati pa dopušča veliko možnosti za izboljšanje. Uprava pravočasno sprejema odločitve za spremembe in inovacije v družbi. Procesni so določeni in prilagojeni posebnostim naše družbe. Skrbniki procesov s proaktivnim vodenjem uspešno in učinkovito dosegajo zastavljene cilje. Zaposleni, ki so povezani s posameznimi procesi, so ustrezno usposobljeni za naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo. Vodje se zavedajo pomembnosti nenehnega izboljševanja in k

temu tudi uspešno usmerjajo svoje zaposlene. Dokumentacija sistema vodenja kakovosti pomeni osnovo za izobraževanje novo zaposlenih sodelavcev in je predmet stalnega preverjanja in posodabljanja.

Maja in junija 2023 je potekala zunanja presoja sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001:2015 s strani presojevalcev Slovenskega inštituta za kakovost. Presojani so bili temeljni procesi na destinacijah Bernardin, San Simon, Zdravilišče Radenci, Terme 3000 in Bled ter podporni procesi - vodstvo, informatika, nabava, tehnična dejavnost in služba kakovosti. Zunanji presojevalci so ugotovili, da je naš sistem vodenja kakovosti skladen z zahtevami standarda ISO 9001:2015 in podali več pozitivnih ugotovitev.

V zdravstveni dejavnosti Zdravilišča Radenci je bila meseca marca 2023 izvedena presoja po mednarodnem akreditacijskem standardu za zdravstvene organizacije AACI.

Družba zagotavlja skladnost sistema vodenja varnosti živil (sistema HACCP) z zakonodajnimi zahtevami in interno dokumentacijo, kar dokazujejo rezultati izvedenih notranjih nadzorov prehranskih obratov in rezultati zunanjih pregledov inšpektorjev Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter izvedenih mikrobioloških analiz živil, pitne vode in brisov za snaznost. Zaposleni v stiku z živili so bili ustrezno usposobljeni za varnost živil in preprečevanje okužb. Sistem vodenja varnosti živil je ustrezno dokumentiran, vodijo se zapisi, ki zagotavljajo dokazila za učinkovitost sistema. Družba stalno spremlja zakonodajo in jo uvaja v procese.

VPETOST V LOKALNO OKOLJE

Družba je na vsaki destinaciji močno vpeta v lokalno družbeno okolje. Prizadeva si v največji možni meri zaposlovati ljudi iz lokalnega okolja, poleg tega pa z razvojem lokalnih produktov in pomočjo ranljivejšim skupinam prispevati k večjemu razvoju družbene skupnosti in kraja samega.

Razvoj lokalnih produktov

Pri razvoju naših produktov in zgodb izhajamo iz lokalnega okolja, tradicije in zgodovine, saj želimo ponuditi gostom avtentične storitve in izdelke. Ob tem vedno povabimo k sodelovanju lokalne male obrtnike, kmete in podjetja ter lokalne ponudnike kulinarike. Omogočamo jim tudi predstavitve na destinacijah v obliki tržnic in razstav, prav tako pa tudi naše goste spodbujamo k obisku lokalnih posebnosti in znamenitosti.

Podpora ranljivejšim skupinam

Družba lokalno okolje podpira s številnimi donacijami in sponzorstvi, ki so primarno usmerjene v pomoč otrokom in družinam, ki pomoč potrebujejo. Med drugim že vrsto let podpira Zvezo prijateljev mladine Moste-Polje. Vsako leto omogočimo družinam v stiski poletne počitnice na naših destinacijah in organiziramo enodnevne izlete v naša kopališča. Kapanje in druge storitve omogočamo tudi številnim društvom in prostovoljnim organizacijam iz lokalnih okolij, kjer delujemo. Poleg tega prav tako z Zvezo prijateljev mladine Moste-Polje vsak december pomagamo otrokom in družinam v stiski.

Leto 2023 so Slovenijo zaznamovale katastrofalne poplave in številne ujme. Ob tem de je, kot že mnogokrat doslej, izkazalo, da še vedno obstaja solidarnost med ljudmi, ki so pripravljeni nesebično pomagati. Tudi naši zaposleni so priskočili na pomoč drugim podjetjem pri odpravljanju posledic poplav, ob tem pa prostovoljnimi gasilskim društvom na lokacijah naših destinacij namenili tudi finančno pomoč.

UPRAVLJANJE

ODGOVORNO POSLOVANJE

Družba Sava Turizem d.d. je kot največji delodajalec v državi na področju turizma z namenom zagotavljanja varnega, prijetnega in spodbudnega delovnega okolja svojim zaposlenim zavezana k spoštovanju ne le zakonskih in družbenih etičnih načel, temveč tudi k aktivnemu izobraževanju in napredku na teh področjih. Prav tako pa se glede na določila svoje panoge trudi poskrbeti za popolno izkušnjo gostov. To vključuje operativno upravljanje hotelov, apartmajev in kampov, razvoj in vzdrževanje gostinskih zmogljivosti ter izboljšanje turistične ponudbe na destinaciji. Upravljanje celotne vrednostne verige in visoka kvaliteta storitev vodijo k uspešnemu poslovanju in posledično zagotavljanju visoke donosnosti naložbe.

Politika upravljanja družbe je usmerjena v zagotavljanje najbolj optimalnega vodenja v skladu z zakoni in smernicami panoge, ekonomičnost poslovanja, doseganje dobrih poslovnih rezultatov z namenom zagotavljanja konkurenčnosti na trgu in hkratne zaščite pravic in osebne integritete zaposlenih.

Za zagotavljanje spoštovanja pravic in osebne integritete posameznikov, ki so zaposleni v družbi, je družba sprejela Etični kodeks, ki določa smernice primernega vedenja na delovnem mestu in v odnosu do sodelavcev in gostov. S kodeksom so zaposleni seznanjeni takoj ob nastopu na delo.

Sprejet je bil Pravilnik o varovanju poslovne skrivnosti, ki ne zagotavlja le varnosti podatkov o poslovanju družbe, temveč varuje tudi osebne podatke zaposlenih in vseh zunanjih sodelavcev ter poslovnih subjektov, s katerimi družba posluje.

Za varovanje osebnih podatkov zaposlenih in vseh, ki kakorkoli sodelujejo z družbo ter gostov na destinacijah je poskrbljeno v skladu z zakonom na vseh ravneh delovanja družbe in njenih zaposlenih, ki se pri svojem delu srečujejo z njimi. Za to je poskrbljeno z internimi pravilniki glede na delovno mesto in stopnjo zaupnosti podatkov in izobraževanju s področja zakonodaje in upravljanja z osebnimi podatki.

Na novo sprejeti Pravilnik o postopkih v zvezi z informacijami javnega značaja določa katere informacije, na kakšen način in v kakšnem roku mora družba vezano na Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) javno objaviti. Hkrati določa tudi primere, v katerih lahko družba zavrne posredovanje informacij javnega značaja, ki so zaščitene pred razkritjem po drugih zakonih. V to kategorijo spadajo tudi osebni podatki, razkritje katerih bi predstavljalo kršitev v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. V skladu s pravilnikom je bil imenovan tudi Pooblaščenec za posredovanje informacij javnega značaja.

Pravilnik o prepovedi nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu varuje delavce pred neustreznimi ravnanji nadrejenih in sodelavcev ter zagotavlja posameznikom možnost dela v varnem, sprejemajočem in spodbudnem okolju, ki skrbi za zaščito posameznika in njegove osebne integritete. S tem družba tudi aktivno skrbi za raznolikost med zaposlenimi in je odprta za zaposlovanje oseb iz vseh družbenih kategorij.

Za stabilno poslovanje družbe je bilo izvedeno izobraževanje s poudarkom na problematiki morebitnega obstoja nasprotja interesov, sprejeta je bila varnostna politika in politika upravljanja tveganj, ki skupaj zagotavljajo nemoteno poslovanje tudi v ekonomsko stresnih časih, ki se zadnja leta kar vrstijo. V ta namen je bil v letu 2023 sprejet tudi Pravilnik o poslovni integriteti in izogibanju nasprotjem interesov, ki jasno določa načela integritete, pričakovanja do družbe in posameznikov v zvezi s poslovanjem, prepoved korupcije, postopke ugotavljanja morebitnega obstoja nasprotnih interesov in postopke ravnanja ob ugotovitvi le-teh. Imenovan je bil

Pooblaščenec za skladnost poslovanja, pripravljen in sprejet je bil tudi načrt integritete, ki identificira tveganja in predlaga ukrepe za preprečevanje kršitev.

V letu 2023 je bil sprejet tudi dokument Notranja prijava kršitev in zaščita prijaviteljev, ki omogoča zaposlenim, ki opazijo kršitve prava ali notranjih predpisov na delovnem mestu, da to lahko prijavijo zaupniku, ki poskrbi za ustrezno obravnavo in kategorizacijo prijave ter določi nadaljnje ukrepe v predpisanih rokih. Ob tem je prijavitelj ves čas zaščiten pred povračilnimi ukrepi, njegovi osebni podatki in identiteta pa so zavarovani. Uprava je tudi imenovala zaupnika in dva namestnika, ki so vedno na voljo za sprejemanje tovrstnih prijav in njihovo obravnavo v skladu z zakonodajo in notranjimi predpisi. Povračilni ukrepi do prijaviteljev so v družbi najstrožje prepovedani, za izvajanje prepovedi pa skrbijo zaupnik in njegova namestnika. S tem družba stremi ne le k transparentnem in etičnem poslovanju, temveč tudi k zagotavljanju dobrega počutja in varnosti zaposlenih na delovnem mestu.

Kadrovska politika družbe temelji na aktivnem iskanju najboljših kadrov doma in v tujini. Zaposlenim družba nudi možnost izobraževanja na različnih strokovnih področjih, strokovnega razvoja in osebnega napredovanja, sprejeti pravilniki pa skrbijo za varnost posameznika na delovnem mestu. Z različnimi dejavnostmi in ugodnostmi za zaposlene družba skrbi za ustvarjanje ekipnega duha in občutka pripadnosti. Zaposlenim iz tujine pa je omogočeno tudi bivanje na destinacijah pod zanje zelo ugodnimi pogoji.

ODNOSI Z DOBAVITELJI

Vrednote, ki nas vodijo pri poslovanju z dobavitelji, so gradnja korektnih medsebojnih odnosov, vzpostavitev strateškega partnerstva in medsebojnega zaupanja; predvsem s ključnimi dobavitelji in z namenom dolgoročnega, uspešnega sodelovanja, ki bo družbi omogočil nadaljnjo rast in razvoj. Odgovornost zaposlenih je, da s svojim osebnim vedenjem ter z metodami vodenja posla ohranjajo dobro ime družbe.

Izbor novih dobaviteljev poteka po vnaprej določenih in transparentno napisanih postopkih, ki vključujejo večje število ljudi iz različnih področij. Pri izboru je poleg cenovnega zelo pomemben tudi kvalitativni vidik. Nov dobavitelj se lahko uvede šele po potrditvi ustrezne kvalitete ponujenih izdelkov in zadostitvi vseh ostalih razpisnih pogojev ter po potrditvi s strani uprave.

Služba nabave, v sodelovanju s pooblaščenko sistema kakovosti, opravlja redno presojo dobaviteljev. Določi se letni plan presoje dobaviteljev živil in materialov, ki pridejo v stik z živili. Namen presoje dobaviteljev je preveriti vzpostavljeni sistem zagotavljanja varnosti živil in materialov, ki prihajajo v stik z živili in skladnost z zakonodajo.

V družbi opravljamo letno oceno najpomembnejših dobaviteljev in izvajalcev storitev. O njihovi doseženi oceni dobavitelje z obrazcem tudi obvestimo.

SPREMLJANJE ZADOVOLJSTVA GOSTOV

Odgovornost do gostov izkazujemo s celovitim upravljanjem z zadovoljstvom gostov, ki vključuje različne načine upravljanja naših destinacij za udobje, zadovoljstvo in navdušenje gostov, skrb za njihovo dobro počutje in uporabo trajnostnega poslovanja.

Za namen spremljanja zadovoljstva gostov imamo v družbi postavljen sistem, ki nam omogoča takojšnjo reakcijo na odziv gostov ter osnovo za izboljšanje ponudbe in storitev. Skrb za goste je v domeni posameznega letovišča oziroma nastanitve. Pri spremljanju in merjenju zadovoljstva gostov se poslužujemo različnih virov spremljanja zadovoljstva gostov: spletni portali za komentarje nastanitve, pisni odzivi gostov, ustni odzivi gostov, ankete

zadovoljstva v nastanitvah. Vse vire spremljamo tako v realnem času za takojšnje ukrepanje in odzive gostom kot na mesečnem in letnem nivoju kjer lahko primerjamo napredovanje posamezne nastanitve pri npr. oceni na spletnih portalih, številu pritožb.

DRUŽBENO ODGOVORNI IZDELKI IN STORITVE

Razvoj in ponudba naših produktov izhaja iz ciljev trajnostnega razvoja: Agenda 2030, ki jih je leta 2015 sprejelo 193 držav članic Združenih narodov. Ti nas spodbujajo, naj se lotimo pogumnih in preobrazbenih korakov, ki so nujno potrebni, da svet spravimo na trajnostno pot.

V družbi Sava Turizem ciljem trajnostnega razvoja sledimo s:

- spoštovanjem izjemnih naravnih danosti,
- skrbjo za zdrave vode z dokazanimi učinki,
- skrbjo za zdravje in dobro počutje obiskovalcev,
- ohranjanjem čistega in zdravega okolja,
- skrbjo za zadovoljne in odgovorne zaposlene,
- inovativnimi programi zelenih doživetij,
- inovativnostjo v infrastrukturi v programih zdravja ter dobrega počutja,
- znanjem in ozaveščenostjo,
- povezanostjo z lokalnim okoljem,
- spoštovanjem lokalnega okolja, tradicije in zgodovine,
- skrbjo za zelene in zdrave lokalne skupnosti na naših destinacijah,
- vračanjem k naravi.

Našo zavezo k trajnostnemu poslovanju potrjujemo s trajnostnimi certifikati, s katerimi se ponašajo številni naši hoteli:

EU Marjetica in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Hotel Savica Garni.

Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Hotel Park, Rikli Balance Hotel,
- St. Bernardin resort Portorož – Hotel Histrion,
- Terme 3000 – Moravske Toplice - Hotel Livada Prestige,
- Zdravilišče Radenci - Hotel Radin,
- Terme Ptuj - Grand Hotel Primus.

Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation in Green Cousine – Zelena kulinarika Slovenije:

- Sava Hoteli Bled - Kavarna Park.

RAČUNOVODSKO POROČILO

SAVA
HOTELS & RESORTS

RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE

Računovodski izkazi družbe so izdelani skladno s slovenskimi računovodskimi standardi.

TABELA 15: BILANCA STANJA NA DAN 31. 12. 2023

		v 000 EUR	
SREDSTVA	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		220.458	222.302
I. NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE	4.1.	1.164	989
1. Dolgoročne premoženjske pravice		1.153	966
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev		11	23
II. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	4.2.	215.715	218.268
1. Zemljišča in zgradbe		198.090	204.731
a) Zemljišča		25.793	25.623
b) Zgradbe		172.297	179.108
2. Proizvajalne naprave in stroji		9.149	9.184
3. Druge naprave in oprema		2.343	2.303
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		6.133	2.050
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		5.101	1.302
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev		1.032	748
III. NALOŽBENE NEPREMIČNINE	4.3.	2.444	1.841
2. Dane v najem drugim družbam		2.444	1.841
IV. DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	4.4.	694	965
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		694	965
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		10	11
c) Druge delnice in deleži		153	152
č) Druge dolgoročne finančne naložbe		531	803
V. DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE	4.5.	26	26
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		26	26
VI. ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK	4.6., 4.33.	415	212
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		53.162	47.208
I. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO	4.7.	0	596
II. ZALOGE	4.8.	1.169	752
1. Material		1.102	702
3. Proizvodi in trgovsko blago		67	49
III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	4.9.	31.000	24.000
2. Kratkoročna posojila		31.000	24.000
b) Kratkoročna posojila drugim		31.000	24.000
IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE	4.10.	5.913	4.097
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		16	26
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		2.606	2.676
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		3.290	1.395
V. DENARNA SREDSTVA	4.11.	15.080	17.764
1. Denarna sredstva v blagajni in na računih		14.918	17.647
2. Kratkoročni depoziti		161	117
c) Kratkoročni depoziti pri drugih		161	117
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	4.12.	1.614	1.359
SREDSTVA SKUPAJ		275.234	270.868

	Pojasnila	31.12.2023	31.12.2022
v 000 EUR			
OBVEZNOSTI			
A: K A P I T A L	4.13.	184.373	176.699
I. VPOKLICANI KAPITAL		56.461	56.461
1. Osnovni kapital		56.461	56.461
II. KAPITALSKE REZERVE		86.845	86.845
III. REZERVE IZ DOBIČKA		7.096	7.096
1. Zakonske rezerve		964	964
5. Druge rezerve iz dobička		6.131	6.131
V. REZERVE, NASTALE ZARADI VREDNOTENJA PO POŠTENI VREDNOSTI		-493	-67
VI. PRENESENI ČISTI POSLOVNI IZID		26.264	14.192
VII. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA		8.200	12.172
B: REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	4.14.	13.440	13.214
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		3.369	3.312
2. Druge rezervacije		4.682	4.891
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev		5.389	5.011
C: DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	4.15.	42.798	49.028
I. DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		42.689	49.023
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		40.813	46.242
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti		1.876	2.781
II. DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		0	5
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		0	5
III. ODLOŽENE OBVEZNOSTI ZA DAVEK		109	0
Č: KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	4.16.	26.155	20.343
II. KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		5.754	6.293
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		4.844	5.417
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		910	876
III. KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		20.401	14.050
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		344	393
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		12.337	7.006
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		3.055	2.711
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		4.665	3.940
D: KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	4.17.	8.468	11.584
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		275.234	270.868

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati skupaj.

TABELA 16: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023

v 000 EUR

	Pojasnila	2023	2022
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	4.19.	119.894	106.674
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	4.20.	10.349	6.596
5. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	4.22.	-66.065	-49.089
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala		-27.395	-19.291
b) Stroški storitev		-38.670	-29.797
6. STROŠKI DELA	4.23.	-37.684	-34.343
a) Stroški plač		-27.788	-23.535
b) Stroški socialnih zavarovanj		-4.474	-3.821
- Stroški socialnih zavarovanj		-2.042	-1.737
- Stroški pokojninskih zavarovanj		-2.432	-2.083
c) Drugi stroški dela		-5.421	-6.987
7. ODPISI VREDNOSTI	4.24.	-12.077	-12.039
a) Amortizacija		-11.917	-11.922
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		-100	-98
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-60	-19
8. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	4.25.	-3.651	-3.292
9. DOBIČEK IZ POSLOVANJA		10.765	14.507
10. FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	4.26.	236	114
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		11	92
č) Finančni prihodki iz drugih naložb		225	22
11. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	4.27.	497	34
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		497	34
12. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	4.28.	24	1
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		24	1
13. FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV FINANČNIH NALOŽB	4.29.	-1	-1
14. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	4.30.	-2.652	-1.393
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank		-2.474	-1.248
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		-177	-145
15. FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	4.31.	-1	0
16. DRUGI PRIHODKI		28	171
17. DRUGI ODHODKI		-234	-45
18. DAVEK IZ DOBIČKA	4.32.	-585	-987
19. ODLOŽENI DAVKI	4.6., 4.33.	123	-228
20. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		8.200	12.172

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati skupaj.

TABELA 17: IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023 (Z IZKAZANIM ODLOŽENIM DAVKOM)

	v 000 EUR	
	2023	2022
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	8.200	12.172
Spremembe rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	-324	607
Druge sestavine vseobsegajočega donosa	-202	-310
Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	7.674	12.469

TABELA 18: IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023 PO RAZLIČICI II (POSREDNA METODA)

	v 000 EUR	
	2023	2022
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Čisti poslovni izid	8.200	12.172
Poslovni izid pred obdavčitvijo	8.662	13.387
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-462	-1.215
b) Prilagoditve za	12.067	13.044
Amortizacijo (+)	11.917	11.922
Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezane s postavkami investiranja in financiranja	-1.871	-222
Prevrednotovalne poslovne odhodke, povezane s postavkami investiranja in financiranja	100	98
Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev (-)	-732	-148
Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti (+)	2.653	1.394
c) Spremembe čistih obratnih sredstev (časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	1.382	2.716
Začetne manj končne poslovne terjatve	-1.753	351
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-255	-759
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-203	226
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	596	-530
Začetne manj končne zaloge	-417	-194
Končni manj začetni poslovni dolgovi	6.197	1.108
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-2.890	2.511
Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	109	2
č) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b + c)	21.649	27.932
B. Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju	56.492	12.697
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	731	23
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	986	352
Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	775	0
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	54.000	12.322
b) Izdatki pri investiranju	-71.300	-34.479
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-357	-459
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-9.368	-8.700
Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	-575	-17
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-61.000	-25.303
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	-14.808	-21.782
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju	0	808
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	0	808
b) Izdatki pri financiranju	-9.525	-23.650
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-2.652	-1.343
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-6.873	-20.314
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	0	-1.993
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-9.525	-22.842
Č. Končno stanje denarnih sredstev	15.080	17.764
a) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)	-2.684	-16.692
b) Začetno stanje denarnih sredstev	17.764	34.455

TABELA 19: IZKAZ GIBANJA KAPITALA ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2023 DO 31. 12. 2023

v 000 EUR

	Vpoklicani kapital		Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička					Revalorizacijske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj kapital
	I		II	III					IV	V	VI		VII		
	Osnovni kapital	Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	Statutarne rezerve	Druge rezerve iz dobička	Revalorizacijske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta	Čista izguba poslovnega leta	
I/1	I/2	II	III/1	III/2	III/3	III/4	III/5	IV	V	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII	
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2022	56.461	0	86.845	964	0	0	0	6.131	0	-67	14.192	0	12.172	0	176.699
A.2. ZACETNO STANJE 1. JANUARJA 2023	56.461	0	86.845	964	0	0	0	6.131	0	-67	14.192	0	12.172	0	176.699
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-526	0	0	8.200	0	7.674
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.200	0	8.200
b) Sprememba revalorizacijskih rezerv iz prevrednotenja opredmetenih osnovnih sredstev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c) Sprememba rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po poštenu vrednosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-324	0	0	0	0	-324
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-202	0	0	0	0	-202
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	12.072	0	-12.172	0	0
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.172	0	-12.172	0	0
f) Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	-100	0	0	0	0
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBER 2023	56.461	0	86.845	964	0	0	0	6.131	0	-493	26.264	0	8.200	0	184.373

TABELA 20: IZKAZ GIBANJA KAPITALA ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

v 000 EUR

	Vpoklicani kapital		Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička					Revalorizacijske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj kapital
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
	I/1 I/2		II	III/1 III/2 III/3 III/4 III/5	IV	V	VI/1 VI/2	VII/1 VII/2	VIII						
A.1. STANJE 31.DECEMBRA 2021	56.461	0	86.845	964	0	0	0	0	0	-411	16.232	0	6.131	0	166.223
A.2. ZACETNO STANJE 1. JANUARJA 2022	56.461	0	86.845	964	0	0	0	0	0	-411	16.232	0	6.131	0	166.223
B.1. Spremembe lastniškega kapitala-transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1.993	0	0	0	-1.993
g) Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1.993	0	0	0	-1.993
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	297	0	0	12.172	0	12.469
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.172	0	12.172
č) Učinkoviti del sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	615	0	0	0	0	615
e) Odloženi davki od spremembe poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
f) Sprememba poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, ki se prenese v poslovni izid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	-10
h) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-310	0	0	0	0	-310
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	6.131	0	47	-47	0	-6.131	0	0
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6.131	0	-6.131	0	0
c) Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine	0	0	0	0	0	0	0	6.131	0	0	-6.131	0	0	0	0
f) Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	-47	0	0	0	0
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBER	56.461	0	86.845	964	0	0	0	6.131	0	-67	14.192	0	12.172	0	176.699

TABELA 21: IZRAČUN BILANČNEGA DOBIČKA NA DAN 31. 12. 2023

	v 000 EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	8.200	12.172
Preneseni dobiček na dan 01.01.	26.364	22.363
Zmanjšanje zaradi izplačila dividend / deležev	0	-1.993
Povečanje (dodatno oblikovanje) rezerv iz dobička (ločeno po posameznih vrstah teh rezerv)	0	-6.131
Druge spremembe	-100	-47
Bilančni dobiček konec obračunskega obdobja	34.464	26.364

Bilančni dobiček družbe za leto 2023:

- čisti poslovni izid (dobiček) obračunskega obdobja 2023 v višini 8.200 tisoč EUR,
- preneseni dobiček v višini 26.364 tisoč EUR,
- zmanjšan za preneseni dobiček iz preteklih let iz naslova aktuarskega izračuna v višini 100 tisoč EUR.

Bilančni dobiček na dan 31. 12. 2023 znaša 34.464.273,27 EUR.

Uprava predlaga NS družbe, da se čisti dobiček ustvarjen v letu 2023 razvrsti med druge rezerve iz dobička, ki ostanejo trajno nerazdeljene.

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM DRUŽBE

1) PODLAGA ZA SESTAVITEV RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

1.1) POROČAJOČA DRUŽBA

Sava Turizem d.d. je članica skupine SDH, d.d. in je posredno v 59,11-odstotni lasti družbe Slovenski državni holding, d.d., Mala ulica 5, Ljubljana. Družba Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, je odvisna družba v poslovni skupini Sava in je v 95,47-odstotnem lastništvu družbe Sava d.d.

Računovodski izkazi za družbo Sava Turizem d.d. so pripravljene za obdobje, ki se je končalo 31. 12. 2023 in ob predpostavki delujočega podjetja.

Družba Sava Turizem d.d. je:

- 100-odstotna lastnica družbe Sava Zdravstvo d.o.o. s sedežem na naslovu Dunajska cesta 152, Ljubljana,
- 60-odstotna lastnica družbe BLS SINERGIJE d.o.o. s sedežem na naslovu Obala 2, Portorož ter
- 24-odstotna lastnica Srednjeevropskega izobraževalnega centra Ptuj (SEIC Ptuj) s sedežem na naslovu Pot v toplice 9, Ptuj.

Družba na podlagi 7. odstavka 56. člena ZGD ne sestavlja skupinskih računovodskih izkazov zaradi nematerialnosti višine prihodkov in bilančne vsote vsake od družb v skupini in skupne vrednosti družb v skupini.

Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. je na voljo na sedežu družbe, Dunajska cesta 152, Ljubljana in je objavljeno na AJPES-u.

Konsolidirano letno poročilo poslovne skupine Sava je dostopno na sedežu družbe Sava d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, na spletni strani <https://www.sava.si> ter objavljeno na AJPES-u.

Informacije o lastniški sestavi družbe Sava d.d. so dostopne na spletni strani <http://www.sava.si/sl/o-druzbi/osnovne-informacije>.

Konsolidirano letno poročilo Slovenskega državnega holdinga, d.d. je dostopno na sedežu družbe, Mala ulica 5, Ljubljana, na spletni strani <https://www.sdh.si> in objavljeno na AJPEŠ-u.

1.2) IZJAVA

Računovodski izkazi so pripravljani v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2016, ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo in so stopili v veljavo s 1. 1. 2016. Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila 12. 3. 2024.

1.3) FUNKCIJSKA VALUTA

Računovodski izkazi so sestavljeni v EUR, ki so od 1. 1. 2007 funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije v tem poročilu, ki so predstavljene v EUR, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike.

1.4) SPREMEMBE RAČUNOVODSKIH USMERITEV

Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2023 ni bilo.

1.5) POSLI V TUJI VALUTI

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla.

Denarna sredstva in obveznosti, izraženi v tuji valuti na dan bilance stanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem, in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjeni po izvorni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v EUR po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

2) POMEMBNEJŠE RAČUNOVODSKE USMERITVE

2.1) NEOPREDMETENA SREDSTVA

RAZVRŠČANJE NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Neopredmetena sredstva so razpoznavna denarna sredstva, ki praviloma fizično ne obstajajo. Zajemajo dolgoročno odložene stroške razvijanja, naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice ter v dobro ime prevzete organizacije (podjema).

Neopredmetena sredstva se razvrščajo na neopredmetena sredstva s končnimi dobami uporabnosti in na neopredmetena sredstva z nedoločenimi dobami koristnosti.

Dani predujmi za neopredmetena sredstva, ki so v bilanci stanja izkazani v povezavi z neopredmetenimi sredstvi, se v računovodskih razvidih izkazujejo kot terjatve.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Neopredmeteno sredstvo, razen dobrega imena, izpolnjuje sodilo razpoznavnosti, če je ločljivo in če izhaja iz pogodbenih ali drugih pravnih pravic, ne glede na to, ali so te pravice prenosljive ali ločljive od organizacije ali od drugih pravic in obveznosti.

Neopredmeteno sredstvo se pripozna v računovodskih razvidih, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njimi (na osnovi ocene utemeljenih in podprtih predpostavk), in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Organizacija ima med neopredmetenimi sredstvi izkazane dolgoročne premoženjske pravice, ki predstavljajo kupljeno programsko IT opremo, ki ima opredeljeno dobo koristnosti.

ZAČETNO MERJENJE IN AMORTIZIRANJE NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo uvozne in nevrtačljive nakupne dajatve, nakupna cena po odštetju popustov, vsi neposredno pripisljivi stroški pripravljanja sredstva za nameravano uporabo ter tudi stroški izposojanja do nastanka neopredmetenega sredstva, če to nastaja dlje kot eno leto.

Najemnik na datum začetka najema lahko pripozna neopredmeteno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema pri najemniku.

Neopredmeteno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo od 1,4 % do 33,33 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile.

PREVREDNOTOVANJE NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Knjigovodsko vrednost je treba zmanjšati, če presega njihovo nadomestljivo vrednost.

2.2) OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

RAZVRŠČANJE OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo, ki ga ima organizacija v lasti ali finančnem najemu ali ga na drug način obvladuje ter ga uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in ga bo po pričakovanih uporabljala v te namene v več kot enem obračunskem obdobju.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Opredmeteno osnovno sredstvo se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim, in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

ZAČETNO MERJENJE IN AMORTIZIRANJE OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nevrtačljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroški dovoza in namestitve ter ocena stroškov razgradnje,

odstranitve in obnovitve. Nabavno vrednost lahko sestavljajo stroški, nastali z najemi sredstev, ki se uporabljajo za gradnjo, dograjevanje, zamenjavo delov ali obnove opredmetenih osnovnih sredstev, na primer amortizacijo sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe.

Opredmetena osnovna sredstva se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazana so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetni pripoznavi sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Najemnik na datum začetka najema pripozna opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo na podlagi najema je sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev najemodajalca. Najemnik na datum začetka najema izmeri obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan niso še plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera, ki jo mora za izposojanje plačati najemnik. Družba že ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo. Pogodba je najemna, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo, pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe ter ima najemnik pravico usmerjati uporabo sredstva. Pri tem organizacija obračuna vsako najemno sestavino v pogodbi kot najem ločeno od nenajemnih sestavin pogodbe, razen če iz praktičnih razlogov obračuna vse sestavine pogodbe kot eno samo najemno komponento. Opredmeteno osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih opredmetenih osnovnih sredstev.

Izjeme veljajo le za kratkoročne najeme in najeme majhnih vrednosti, ko ni potrebno pripoznati pravice do uporabe osnovnega sredstva. Kratkoročni najem je najem, katerega obdobje trajanja najema je največ eno leto. Najem manjše vrednosti je najem z vrednostjo do 5.000 EUR, pri čemer se upošteva vrednost novega sredstva, ki je predmet najema.

Opredmeteno osnovno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljivo za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti sredstev in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek.

Amortizacijske stopnje znašajo med 1,9 % in 50,0 %. Opredmetena osnovna sredstva nimajo ocenjene preostale vrednosti.

TABELA 22: PREGLEDNICA AMORTIZACIJSKIH STOPENJ

Vrsta sredstev	31. 12. 2023 (v %)	31. 12. 2022 (v %)
Gradbeni objekti, deli zgradb	od 1,9 do 6,0	od 1,9 do 6,0
Proizvodna oprema	od 10,0 do 20,0	od 10,0 do 20,0
Računalniška oprema	od 16,6 do 25,0	od 16,6 do 25,0
Preostala oprema	od 5,0 do 50,0	od 5,0 do 50,0
Poslovni najemi	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo

Poslovodstvo je na novo ocenilo dobe koristnosti osnovnih sredstev ter ugotovilo, da so amortizacijske stopnje primerne.

PREVREDNOTOVANJE OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Opredmeteno osnovno sredstvo se prevrednoti zaradi oslabitve, če njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Izguba zaradi oslabitve opredmetenega osnovnega sredstva, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

2.3) NALOŽBENE NEPREMIČNINE

RAZVRŠČANJE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN

Naložbena nepremičnina je nepremičnina, posedovana, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Naložbene nepremičnine so zemljišča, posedovana za povečevanje vrednosti v bližnji prihodnosti ali za katera organizacija ni določila prihodnje uporabe, ter zgradbe v lasti, ki so posedovane za oddajo v najem.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ NALOŽBENIH NEPREMIČNIN

Naložbena nepremičnina se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale prihodnje gospodarske koristi, povezane z njo, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če se za stalno umakne iz uporabe in iz odtujitve ni mogoče pričakovati nikakršnih prihodnjih gospodarskih koristi.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE IN AMORTIZIRANJE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN

Naložbena nepremičnina se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njena nakupna cena in stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takšni stroški vključujejo zasluge za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine, stroške izposojanja in druge stroške posla. Stroški izposojanja se vštevajo v nabavno vrednost do njene usposobitve za uporabo, če ta nastaja dlje kot eno leto.

Nabavno vrednost lahko sestavljajo tudi stroški v zvezi z najemi sredstev, ki predstavljajo pravico do uporabe. Najemnik na datum začetka najema pripozna delež v naložbeni nepremičnini, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema, za kar se smiselno uporablja SRS 1.27.

Naložbene nepremičnine se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazane so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetni pripoznavi sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Naložbena nepremičnina se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljiva za uporabo. Zemljišča se ne amortizirajo. Amortizacija zgradb in opreme se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo med 1,9 % in 12,5 %.

Naložbene nepremičnine nimajo ocenjene preostale vrednosti.

PREVREDNOTOVANJE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Naložbena nepremičnina se prevrednoti zaradi oslabitve, če njena knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Izguba zaradi oslabitve naložbene nepremičnine, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Za potrebe razkrivanja se ugotavlja poštena vrednost naložbenih nepremičnin.

2.4) FINANČNE NALOŽBE

RAZVRŠČANJE FINANČNIH NALOŽB

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima organizacija naložbenica, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe v kapital drugih organizacij so naložbe v kapitalske instrumente. Finančne naložbe v posojila so naložbe v dolgove drugih organizacij ali drugih izdajateljev. Finančne naložbe so tudi naložbe v izpeljane finančne instrumente.

Sava Turizem d.d. ima finančne naložbe v kapital in finančne naložbe v posojila razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na odvisne organizacije v skupini, na tiste, ki se nanašajo na pridružene družbe, ter na druge, ki pa so razvrščene kot za prodajo razpoložljiva finančna sredstva.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ FINANČNIH NALOŽB

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo kot dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe v kapital so tiste, ki jih namerava organizacija naložbenica imeti v posesti, daljšem od leta dni, in ne v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe v posojila so tiste, ki v plačilu zapadejo v več kot enem letu po dnevu bilance stanja.

Finančna naložba se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi z njo in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Pri obračunavanju običajnega nakupa ali prodaje finančnega sredstva se le-to pripozna oziroma odpravi z upoštevanjem datuma trgovanja.

Pripoznanje finančne naložbe se odpravi, če se ne obvladujejo več nanjo vezane pogodbene pravice.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE FINANČNIH NALOŽB

Finančno naložbo mora organizacija ob začetnem pripoznanju izmeriti po pošteni vrednosti. Če gre za finančno sredstvo, ki ni razvrščeno med finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, je treba začetni vrednosti prišteti še stroške posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa.

Finančna naložba v kapital, lastniški vrednostni papirji drugih podjetij ali dolžniški vrednostni papirji drugih podjetij ter dana posojila se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov.

PREVREDNOTOVANJE FINANČNIH NALOŽB

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti, kamor se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druge spremembe glavnice naložbe. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje na njihovo pošteno vrednost, prevrednotenje zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje zaradi odprave njihove oslabitve.

Po začetnem pripoznanju je finančna sredstva treba izmeriti po pošteni vrednosti brez odštetja stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji. Finančne naložbe v posojila se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, katerih cena je objavljena na delujočem trgu, se izmerijo z uporabo le-te na dan bilance stanja. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih poštene vrednosti ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se izmerijo po nabavni vrednosti, njihova poštena vrednost pa se ugotavlja s preverjanjem znakov morebitnih oslabitev. Finančne naložbe v odvisne organizacije se merijo in obračunavajo po nabavni vrednosti.

Zadnje prevrednotenje za prodajo razpoložljivih finančnih naložb, ki niso uvrščene na delujoči trg vrednostnih papirjev, ter finančnih naložb v kapital odvisnih organizacij je bilo izvedeno 31. 12. 2023, zadnje prevrednotenje kotirajočih finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo, pa ravno tako 31. 12. 2023.

Finančna naložba je oslabljena, kar povzroči izgube samo, če obstajajo objektivni dokazi o oslabitvi zaradi dogodka po začetnem pripoznavanju. Preizkus oslabitve finančne naložbe se opravi posamično za vsako naložbo ali skupino naložb.

Dokazani dobiček ali dokazana izguba pri finančnem sredstvu, razpoložljivem za prodajo, se pripozna neposredno v kapitalu kot povečanje ali zmanjšanje rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti. Izguba kot posledica prevrednotenja zaradi oslabitev, ki niso mogle biti poravnane z rezervami, se pripozna kot izguba v poslovnem izidu. Le-ta se ne more razveljaviti.

Če je bilo zmanjšanje poštene vrednosti finančne naložbe, ki je razpoložljiva za prodajo, pripoznano neposredno kot negativni presežek iz prevrednotenja in obstajajo nepristranski dokazi, da je to sredstvo dolgoročno oslabljeno, se oslabitev pripozna v izkazu poslovnega izida kot finančni odhodek.

Obresti, izračunane po metodi efektivnih obresti, se pripoznajo v poslovnem izidu. Dividende za kapitalski instrument se pripoznajo v poslovnem izidu, ko organizacija pridobi pravico do plačila.

2.5) ZALOGE

RAZVRŠČANJE ZALOG

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja.

Zaloga materiala zajema količine v skladišču, dodelavi in predelavi, pa tudi na poti od dobavitelja, če jih je kupec že prevzel oziroma prevzel tveganja in koristi v zvezi z njimi. Dani predujmi, ki se v bilanci stanja izkazujejo v povezavi z zalogami, se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve. Količine v zalogi je treba ločevati od poškodovanih ali neuporabnih stvari v zalogi.

Družba Sava Turizem d.d. ima v pretežni meri na zalogi material, ki je potreben za izvajanje poslovne dejavnosti storitev.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ ZALOG

Stvar v zalogi se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, in je mogoče njeno nabavno oziroma stroškovno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripozna se, ko se ob upoštevanju prevzema na podlagi ustreznih knjigovodskih listin začne obvladovati.

Pripoznanje stvari v zalogi se odpravi, ko je porabljena, prodana ali kako drugače preneha obstajati, kar potrjujejo ustrezne listine.

Organizacija mora posebej voditi evidence zalog, ki so bile predmet lastne uporabe.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE ZALOG

Količinska enota zaloge materiala in trgovskega blaga se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevratljive nakupne dajatve ter neposredni stroški nabave, med njimi tudi davek na dodano vrednost, ki se ne povrne. Nakupna cena se zmanjša za dobljene popuste.

Če se cene na novo nabavljenih količinskih enot v obračunskem obdobju razlikujejo, se v organizaciji pri porabi uporablja metoda tehtanih povprečnih cen.

PREVREDNOTOVANJE ZALOG

Prevrednotenje zalog je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Opravi se lahko na koncu leta ali med njim. Zaloge se vrednotijo po izvorni vrednosti ali po čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju.

Vrednosti normalnih zalog materiala, ki naj bi jih porabili pri opravljanju storitev, ni treba zmanjšati pod raven izvorne vrednosti, če je mogoče pričakovati, da bo prodajna vrednost storitev, v katere bodo vstopile, enaka ali izvorni vrednosti ali večja od nje. Zmanjšanje vrednosti zalog obremenjuje poslovne odhodke.

INTERNI KRITERIJI V ZVEZI Z ZALOGAMI

Popisi zalog se v organizaciji izvajajo mesečno, vsi presežki ali primanjkljaji se evidentirajo v okviru porabe. Za primanjkljaje trgovskega blaga organizacija bremeni odgovorne osebe.

Zaloge materiala se zaradi oslabitve prevrednotujejo, če njihova knjigovodska vrednost presega čisto iztržljivo vrednost oziroma če so brez gibanja 180 dni. V tem primeru se izvede 100-odstotni popravek vrednosti.

Zaloge trgovskega blaga se zaradi oslabitve prevrednotujejo, če njihova knjigovodska vrednost presega čisto iztržljivo vrednost oziroma če so brez gibanja 1 leto dni. V tem primeru se izvede 100-odstotni popravek vrednosti.

Za oblikovanje popravka vrednosti zalog, ki so brez gibanja, računovodska služba sama oblikuje popravek vrednosti.

2.6) TERJATVE

RAZVRŠČANJE TERJATEV

Terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga ali v primeru danih predplačil stvari oziroma opravljanja storitve. Kot poslovne terjatve se štejejo tudi tiste, ki so povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz finančnih naložb. Dani predujmi se v bilanci stanja izkazujejo znotraj gospodarske kategorije, na katero se nanašajo.

Terjatve so razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na organizacije v skupini, na pridružene organizacije in na druge.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRVLJANJE PRIPOZNANJ TERJATEV

Terjatev se pripozna kot sredstvo, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, če je mogoče njeno izvirno vrednost zanesljivo izmeriti in ko se začnejo obvladovati nanjo vezane pogodbene pravice. Terjatev se odpravi, če se pogodbene pravice do koristi izrabijo, ugasnejo ali če se odstopijo.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE TERJATEV

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Prvotne terjatve se lahko pozneje povečajo ali pa ne glede na prejeto plačilo ali drugačno poravnavo tudi zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Obresti od terjatev so finančni prihodki.

PREVREDNOTOVANJE TERJATEV

Prevrednotenje terjatev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje terjatev zaradi njihove oslabitve oziroma odprave oslabitve, to je zmanjšanja oziroma morda kasneje povečanja na udenarljivo vrednost.

Terjatve se merijo po odplačni vrednosti. Če obstojijo nepristranski dokazi, da je prišlo do izgube, le-ta bremeni poslovne odhodke v zvezi s terjatvami. Popravki terjatev iz obresti in dividend bremenijo prevrednotovalne finančne odhodke.

Terjatve, za katere se po začetnem pripoznanju domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, se razkrijejo kot dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa kot sporne terjatve.

INTERNI KRITERIJI V ZVEZI S TERJATVAMI

Popravki vrednosti terjatev se v družbi oblikujejo na naslednji način:

- 100-odstotni popravek za vse tožene terjatve in terjatve, prijavljene v stečajnem postopku in v postopku prisilne poravnave.
- 100-odstotni popravek za terjatve, ki so po najboljši strokovni presoji posloводства utemeljeno dvomljive in je utemeljeno dvomljiv tudi izid morebitne tožbe zaradi insolventnosti kupca.
- 100-odstotni popravek za terjatve, ki so na presečni datum mesečnega poročanja zapadle nad 120 dni
- Splošni popravek terjatev izračunan kot pričakovane kreditne izgube za terjatve do kupcev do 120 dni zapadlosti glede na povprečne stopnje odpisa v zadnjih 4 letih

2.7) DENARNA SREDSTVA

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni, denar na poti, denar na transakcijskih računih in depozite na odpoklic. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej. Depoziti na odpoklic so zajeti v okviru kratkoročnih finančnih naložb.

2.8) KAPITAL

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če organizacija preneha delovati. Pri tem se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Kapital je

opredeljen z zneski, ki so jih vložili lastniki, in tistimi, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice ter dvigi.

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, revalorizacijske rezerve, rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, preneseni čisti dobiček ali čista izguba iz prejšnjih let ter prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega obdobja.

2.9) REZERVACIJE

RAZVRŠČANJE REZERVACIJ

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Obravnavajo se kot dolgovi v širšem pomenu.

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje takrat nastalih stroškov. Med takšne rezervacije spadajo rezervacije za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb ter za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi.

Pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot rezervacije.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRAVLJANJE PRIPOZNANJ REZERVACIJ

Rezervacije se pripoznavajo, če zaradi preteklega dogodka obstaja pravna ali posredna sedanja obveza, če je bolj mogoče kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi, in če je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti.

Pripoznanje rezervacij se odpravi, kadar so že izrabljene nastale možnosti, zaradi katerih so bile rezervacije oblikovane, ali pa ni več potrebe po njih.

Rezervacije se lahko uporabljajo samo za istovrstne postavke, za katere so bile prvotno pripoznane, v utemeljenih primerih pa tudi za enakovrstne postavke.

Družba Sava Turizem d.d. je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlenim ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. Preračun je bil opravljen na dan 31. 12. 2023, pri tem pa je bila upoštevana 3,5 % letna rast povprečnih plač v Republiki Sloveniji ter 2,9 % letna diskontna obrestna mera. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE REZERVACIJ

Rezervacija je enaka vrednosti izdatkov, ki so po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Če je učinek časovne vrednosti denarja pomemben, morajo biti pričakovani izdatki ustrezno diskontirani na sedanjo vrednost. Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvorni vrednosti, zmanjšani za porabljene zneske, dokler se ne pojavi potreba po njihovem povečanju ali zmanjšanju.

PREVREDNOTOVANJE IN MERJENJE SPREMENB REZERVACIJ

Rezervacije se ne prevrednotujejo. Na koncu obdobja se zaradi sprememb ocen rezervacije popravijo tako, da je njihova vrednost enaka vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Aktuarski

dobički in izgube se ne pripoznavajo v poslovnem izidu, ampak neposredno v kapitalu v okviru rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

2.10) DOLGOVI

RAZVRŠČANJE DOLGOV

Dolgovi so pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju. Kot posebna vrsta dolgov se obravnavajo odložene obveznosti za davek.

Dolgovi so lahko finančni ali poslovni ter dolgoročni ali kratkoročni. Dolgovi se razčlenjujejo na tiste do organizacij v skupini in na tiste do drugih. Dolgovi se razčlenjujejo tudi na tiste, pri katerih se kot financerji pojavljajo banke ter druge pravne in fizične osebe.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRVLJANJE PRIPOZNANJ DOLGOV

Dolg se pripozna kot obveznost, če je verjetno, da se bodo zaradi njegove poravnave zmanjšali dejavniki, ki omogočajo gospodarske koristi, in če je znesek za njegovo poravnavo mogoče zanesljivo izmeriti. Dolg se pripozna ob upoštevanju datuma, določenega v pogodbi ali drugem pravnem aktu.

Pripoznanja dolgov se odpravijo, če je obveznost izpolnjena, razveljavljena ali zastarana.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE DOLGOV

Dolgovi se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Dolgovi se povečujejo za pripisane obresti ali zmanjšujejo za odplačane zneske in morebitne drugačne poravnave, če o tem obstaja sporazum z upnikom.

Dolgovi se praviloma merijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti, če pa med efektivno in dejansko obrestno mero ni pomembne razlike, se lahko merijo po izvorni vrednosti, zmanjšani za odplačila.

Sava Turizem d.d. pri merjenju dolgov upošteva usmeritev, da se dogovorjena obrestna mera bistveno ne razlikuje od efektivne obrestne mere, če razlika ni večja od ene odstotne točke.

PREVREDNOTOVANJE DOLGOV

Prevrednotovanje nastane v primeru dolga, izraženega v tuji valuti. Pri preračunu v domačo valuto nastanejo tečajne razlike, ki se evidentirajo kot finančni prihodki ali finančni odhodki.

2.11) ČASOVNE RAZMEJITVE

RAZVRŠČANJE ČASOVNIH RAZMEJITEV

Časovne razmejitve so lahko aktivne in pasivne ter dolgoročne in kratkoročne. Aktivne časovne razmejitve zajemajo odložene odhodke ter nezaračunane prihodke. Pasivne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane odhodke in odložene prihodke. Pogojne terjatve ali pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot časovne razmejitve.

PRIPOZNAVANJE IN ODPRVLJANJE PRIPOZNANJ ČASOVNIH RAZMEJITEV

Časovne razmejitve se pripoznavajo, če je verjetno, da so bodo v prihodnosti zaradi nje povečale/znižale gospodarske koristi in če je mogoče njihovo vrednost zanesljivo izmeriti.

Pripoznanja se odpravijo, kadar so že izrabljene nastale možnosti ali pa ni več potrebe po časovnih razmejitvah. Časovne razmejitve se lahko uporabijo samo za postavke, za katere so bile prvotno pripoznane.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE ČASOVNIH RAZMEJITEV

Realnost postavk aktivnih časovnih razmejitev mora biti na dan bilance stanja utemeljena, postavke pasivnih časovnih razmejitev pa ne smejo skrivati rezerv. Njihovo spravljanje v realne okvire popravi dotedanje odhodke in prihodke, v zvezi s katerimi so se prvotno pojavile.

PREVREDNOTOVANJE ČASOVNIH RAZMEJITEV

Časovne razmejitve se ne prevrednotujejo. Ob sestavljanju računovodskih izkazov se preverita realnost in upravičenost njihovega oblikovanja.

2.12) PRIHODKI

RAZVRŠČANJE PRIHODKOV

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev ali zmanjšanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke. Poslovni prihodki in finančni prihodki se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne organizacije v skupini, na pridružene organizacije ter druge. Poslovni prihodki in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Poslovne prihodke sestavljajo prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla. Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema. Prevrednotovalni poslovni prihodki nastanejo ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot pozitivna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni prihodki so prihodki iz investiranja. Sestavljajo jih obračunane obresti in deleži v dobičku drugih ter prihodki od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke ter preostali prihodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

PRIPOZNAVANJE PRIHODKOV

Prihodki se izkazujejo, če je znesek prihodkov mogoče zanesljivo oceniti, če obstaja verjetnost pritekanja gospodarskih koristi, če je prihodke, ki bodo nastali v zvezi s poslom, možno zanesljivo izmeriti in ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku.

Organizacija pripozna prihodek od prodaje, ko izpolni pogodbeno obvezo. Pogodbena obveza je izvršitvena obveza, da kupcu dobavi ali opravi pogodbeno dogovorjeno (obljubljeno) blago ali storitve. Izvršitveno obvezo izpolni (ali izpolnjuje) s prenosom pogodbeno dogovorjenega blaga ali storitve kupcu. Blago ali storitve je prenesena (ali izpolnjena), ko kupec pridobi obvladovanje nad blagom ali storitvijo, pravico do odločanja o uporabi in pravico do praktično vseh preostalih koristi. Organizacija prenese obvladovanje blaga ali storitve in s tem izpolni izvršilno obvezo v določenem trenutku ali postopoma.

Za vsako izvršilno obvezo, ki se izpolni postopoma, se prihodki pripoznajo postopoma, skladno z napredkom organizacije v smeri popolne izpolnitve obveze. Kadar organizacija ne more razumno izmeriti napredka v smeri

popolne izpolnitve izvršilne obveze, pričakuje pa povrnitev stroškov, nastalih pri izpolnjevanju te obveze, lahko prihodke pripozna samo do višine nastalih stroškov.

Najmanj na koncu leta vsakega poročevalskega obdobja organizacija ponovno izmeri napredek v smeri popolne izpolnitve obveze.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE PRIHODKOV

Prihodki od opravljenih storitev, razen od opravljenih storitev, ki vodijo do finančnih prihodkov, se merijo po prodajnih cenah glede na stopnjo njihove dokončanosti.

Prihodki od prodaje se tako pripoznajo v znesku, ki odraža transakcijsko ceno, ki se razporedi na samostojno izvršitveno obvezo. Transakcijska cena je tako znesek nadomestila, do katerega bo organizacija upravičena v zameno za prenos blaga ali storitve do kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb. Nadomestilo lahko vključuje fiksne zneske, variabilne zneske (kot na primer znesek popustov, rabatov, povračil dobropisov, znižanja cen,...) ali oboje. Znesek variabilnega nadomestila, ki se ne vključi v transakcijsko ceno in je kupcu že zaračunan ali ga je kupec že plačal, se pripozna kot obveznost povračila. Variabilni znesek nadomestila se lahko razporedi na vse izvršitvene obveze ali le na določene. Na določene izvršitvene obveze se variabilni znesek nadomestila razporedi, kadar se njegovi pogoji nanašajo na izpolnitev ali določen rezultat samo določenih in ne vseh izvršitvenih obvez.

Prihodki, ki se pojavljajo neenakomerno, se ne pripoznavajo vnaprej.

Prihodki od obresti se pripoznavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Prihodki od dividend se pripoznajo v obdobju, ko je bil prejet priliv dividend.

2.13) ODHODKI

RAZVRŠČANJE ODHODKOV

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev ali povečanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Odhodki se razvrščajo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke. Poslovni odhodki in finančni odhodki se štejejo kot redni odhodki.

Poslovne odhodke sestavljajo stroški blaga, materiala in storitev, stroški dela, odpisi vrednosti ter drugi poslovni odhodki. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo ob prevrednotenju opredmetenih, neopredmetenih in obratnih sredstev ter naložbenih nepremičnin na nižjo vrednost ter tudi ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot negativna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni odhodki so odhodki iz financiranja in odhodki iz investiranja. Prve sestavljajo predvsem obresti, drugi pa imajo predvsem naravo prevrednotovalnih finančnih odhodkov.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke ter preostali odhodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

PRIPOZNAVANJE ODHODKOV

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se ob njihovem nastanku torej pripoznajo hkrati s pripoznavanjem zmanjšanja sredstev oziroma povečanja dolgov.

ZAČETNO RAČUNOVODSKO MERJENJE ODHODKOV

Odhodki od obresti se pripoznavaajo v znesku, ki je obračunan v istem obračunskem obdobju, razen če so zajeti med opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznavaajo, ko je opravljeno ustrezno prevrednotenje.

2.14) DAVEK OD DOBIČKA IN ODLOŽENI DAVEK

Davek od dobička poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu, in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanih treba plačati ob odpravi časnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Družba Sava Turizem d.d. ima pripoznane odložene terjatve za davek iz naslova rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade in terjatve iz naslova neizrabljenih davčnih izgub ter obveznosti za odloženi davek iz naslova prevrednotenja vrednostnih papirjev in drugih finančnih naložb.

2.15) ČISTI DOBIČEK/IZGUBA NA DELNICO

Delniški kapital je razdeljen na navadne imenske kosovne delnice, zato organizacija prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice se izračuna tako, da se dobiček deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem obdobju.

Prilagojeni čisti dobiček/izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku/izgubi na delnico, ker organizacija nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic. Do dneva poročanja ni prišlo do spremembe števila izdanih delnic.

2.16) SESTAVITEV BILANCE STANJA

Bilanca stanja je sestavljena po SRS 20, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v bilanci stanja za zunanje poslovno poročanje.

2.17) SESTAVITEV IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je sestavljen po SRS 21, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v izkazu poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – različica I.

2.18) SESTAVITEV IZKAZA DENARNIH TOKOV

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po SRS 22, uporabljeno je razčlenjevanje postavk za zunanje poslovno poročanje – različica II. Pripravljen je z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar–december 2023 (za preteklo obdobje januar–december 2022), podatkov iz bilance stanja na dan 31. 12. 2023 (za preteklo obdobje 31. 12. 2022) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

3) UPRAVLJANJE TVEGANJ

3.1) STRATEŠKA IN OPERATIVNA TVEGANJA

Strateška tveganja vključujejo zunanje dejavnike, ki lahko vplivajo na poslovanje in dolgoročno konkurenčnost družbe, ter notranje dejavnike, ki lahko zmanjšajo možnosti za doseganje strateških poslovnih ciljev. Operativna tveganja so tveganja, nad katerimi ima družba nadzor, in vključujejo predvsem procese, sredstva in ljudi.

Največja strateška tveganja vključujejo makroekonomsko in geopolitično negotovost, kibernetško in digitalno varnost, človeški kapital, podnebne spremembe, oskrbovalne verige in skladnost z regulativami, vključno s t.i. greenwashing-om. Te različne grožnje odražajo kompleksno okolje, v katerem delujejo organizacije, in zahtevajo celovit pristop k upravljanju tveganj in učinkovito upravljanje s spremembami.

- Makroekonomska in geopolitična negotovost predstavljata pomembno grožnjo, saj lahko vplivata na globalne trge, povpraševanje, oskrbovalne verige in stabilnost podjetij. Ocenjuje se, da se bosta v prihodnosti ti dve tveganji še povečevali.
- Kibernetška in digitalna varnost je še ena ključna skrb, saj se pogostost in kompleksnost kibernetških napadov nenehno povečujeta, kar lahko resno ogrozi delovanje organizacij in zaupanje strank. Digitalna varnost postaja vse pomembnejša, saj se organizacije vse bolj zanašajo na digitalne tehnologije, ki pa so izpostavljene kibernetškim napadom.
- Pomanjkanje ustrezno usposobljenega kadra je tudi pomembno tveganje, saj lahko vpliva na delovno produktivnost in inovativnost. Pričakuje se, da bo to tveganje ostalo pomembno v prihodnosti. Spreminjajoča se pričakovanja in zahteve glede dela lahko privedejo do težav pri zapolnjevanju ključnih vlog v organizacijah, kar povečuje tveganje na področju strateškega kadrovanja.
- Podnebne spremembe prinašajo številne izzive, vključno z okoljskimi katastrofami, spremembami v oskrbovalnih verigah in regulativnimi zahtevami.
- Oskrbovalne verige so postale ranljive zaradi trendov politične deglobalizacije in podnebnih dogodkov, kar povečuje tveganje za organizacije.

- Neustrezna skladnost z regulativami in t.i. greenwashing: pridobitev in ohranjanje skladnosti z regulativami, zlasti na področju trajnosti, predstavlja pomembno tveganje. Greenwashing predstavlja tveganje za organizacije, ki se pretvarjajo, da so trajnostno naravnane, vendar dejansko ne izpolnjujejo zahtevnih standardov trajnostnega razvoja.

Leto 2023 je bilo zaznamovano z globalnimi konflikti, ekstremnimi vremenskimi pojavi in družbenimi nemiri, pri čemer dolgoročno pričakovanja nakazujejo nadaljnje globalne šoke. Raziskave⁶ za leti 2023-2024 kažejo na prevladujoče negativno gledanje na svet, predvsem glede okoljskih tveganj, družbene polarizacije, dezinformacij, generiranih s strani AI, kibernetne varnosti in ekonomske negotovosti. Okoljska tveganja ostajajo ključna, saj obstaja možnost preseganja kritičnih točk podnebnih sprememb, kar bi povzročilo nepopravljive posledice. Hkrati se povečujejo globalna ekonomsko-politična polarizacija, družbene razlike in tehnološka tveganja, ki bi lahko privedli do širših konfliktov. Napovedi kažejo na rastoče gospodarske pritiske na šibkejše države in skupnosti, kar lahko vodi v širjenje organiziranega kriminala in povečanje varnostnih tveganj. Tveganje dezinformacij, generiranih s strani AI, je novo na lestvici najpomembnejših tveganj, saj za generiranje informacij s pomočjo AI ni več potrebnega ozko specializiranega nabora spretnosti, obsežni modeli umetne inteligence pa so že omogočili veliko rast lažnih informacij in t.i. sintetičnih vsebin.

Raziskave o dolgoročnih tveganjih kažejo, da bodo daleč najbolj pereča okoljska tveganja, kot so ekstremni vremenski pojavi, izguba biodiverzitete, kolaps ekosistema in pomanjkanje naravnih virov, ki jim sledijo tveganja, povezana s tehnološkimi in družbenimi tveganji (zloraba ali nepravilna uporaba AI, neprostoVOLjne migracije, idr.).

Operativna tveganja so tveganja nastanka izgube zaradi neustreznega ali neuspešnega izvajanja notranjih procesov, ravnanja zaposlenih, neustreznega delovanja sistemov ali neuspešnega obvladovanja zunanjih dogodkov ali njihovih vplivov. Sem vključujemo tveganja informacijske varnosti, večjih prekinitev poslovanja, tveganja neskladnosti poslovanja, pravna tveganja, tveganja vodenja projektov in izvajanja storitev zunanjih izvajalcev. Obvladujemo jih s predstavljenim modelom upravljanja tveganj preko treh obrambnih linij, internim sistemom poročanja, kamor so vključene službe kontrolinga, računovodske kontrole, hotelsko gostinske kontrole, služba kakovosti, služba notranje revizije ter notranje in zunanje ISO presoje. Na podlagi ugotovitev se sprejemajo korektivni ukrepi in nadgrajujejo kontrolni mehanizmi.

Za boljše obvladovanje tveganj na področju **prodaje in marketinga** v podjetju spremljamo kupce, njihove navade, cenovno elastičnost povpraševanja, gospodarsko okolje in konkurenco. Tveganja zmanjšujemo z usmeritvijo na različne trge in skupine kupcev, z visoko kakovostjo storitve ter inovativnimi pristopi na trgu. Geopolitično tveganje omejujemo s fleksibilnostjo in odzivnostjo trženjskih aktivnosti, z razpršenostjo prisotnosti na različnih prodajnih trgih in segmentih, sprotim spremljanjem sprememb in trendov v navadah gostov in posledično nenehnim prilagajanjem in usmerjanjem prodajnih in trženjskih aktivnosti tem spremembam. Aktivno prilagajamo in razvijamo produkte s poudarkom na trajnosti, vključenosti lokalne ponudbe kulinarčnih, športnih in kulturnih doživetij, zagotovitvi večje privatnosti (prenova kampov, mobilnih hišk) in varnosti. S stalno prisotnostjo na trgih zagotavljamo fleksibilnosti pri ponudbi gostom na segmentih in geografskih trgih, ki so v danih razmerah najbolj odzivni na ponudbo družbe. S prenovo in investicijskimi vlaganji zagotavljamo privlačnost naših produktov in kapacitet.

V procesu **nabave** se soočamo s tveganjem sprememb cen ter dobavljivosti vhodnih materialov in storitev. To omejujemo s stalnim spremljanjem in pregledom nad dogajanjih na trgu, zagotavljanjem optimalnega števila

⁶ Npr. Global Risks Perception Survey (GRPS), Global Risk Report 2024 (19th Edition), World Economic Forum in Risk in Focus 2024, ECIIA

ponudnikov, optimiziranjem nabavnega portfelja, sklepanjem dolgoročnih pogodb in časovnim prilagajanjem posamičnih nabav. Tveganje dobavljalnosti ter sprememb cen materialov in surovin na področju investicij obvladujemo z določanjem alternativnih sklopov materialov v času priprave investicije ter s preverjanjem zaloge in rezervacijo oziroma nakupom že v fazi pričetka investiranja. Tveganja na področju energentov znižujemo z doslednim spremljanjem dogajanja na trgu, rednimi analizami poročil s trga, konzultacijami s strokovnjaki s področja energentov in drugimi informacijami s tega področja. Stopnjo tveganja znižujemo tudi z zakupi količin elektrike in plina za prihodnje triletno obdobje.

Tveganje razpoložljivosti ustreznih **človeških virov** omejujemo s proaktivnostjo in prisotnostjo na različnih kariernih sejmih doma in v tujini, sodelovanjem s kadrovske agencijami, partnerstvom z izobraževalnimi ustanovami pri usposabljanju dijakov in študentov, treningi in usposabljanji novih in obstoječih kadrov preko izobraževalnega zavoda SEIC ter zagotavljanjem spodbudnih pogojev dela. Tesno sodelovanje z zavodom SEIC smo v letu 2023 še nadgradili in poleg številnih izobraževanj na temo hotelirstva in gostinstva izvedli še jezikovne tečaje. Za vsa delovna mesta in tehnologije spremljamo tveganja za nastanek nezgod in zdravstvenih okvar. Tveganja periodično ocenjujemo in na podlagi rezultatov izvajamo ustrezne varnostne ukrepe. S tem izboljšujemo varnost na delovnih mestih in zmanjšujemo negativne zdravstvene vplive na zaposlene.

Tveganje **informacijske varnosti** v okviru varnostne politike omejujemo s spremljanjem trendov in novosti, sodelovanji z zunanjimi strokovnjaki, izvajanjem varnostnih analiz ter s sprejemanjem zaščitnih ukrepov, z vlaganji v posodobitve na področju strojne in programske zaščite ter nenehnim usposabljanjem in ozaveščanjem zaposlenih. Vzpostavljen imamo učinkovit sistem za upravljanje s pravicami v IT sistemih, nadzor nad IT strojno in sistemsko programsko opremo ter uporabniško opremo, redno posodabljammo strežniško in uporabniško programsko opremo ter programsko opremo za protivirusno zaščito, implementiran imamo sistem za preprečevanje vdorov in zaščito pred naprednimi napadi ter sistem za zaščito elektronske pošte. Pomembno je, da ozaveščamo in usposabljammo zaposlene glede informacijske varnosti, kar pomembno zmanjšuje tveganja na tem področju.

Premoženjska in z njimi povezana tveganja prenašamo na zavarovalnice. Da bi jih zmanjšali, imamo sklenjena zavarovanja za tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na premoženje in osebe v družbi. Pred požarnimi tveganji se zavarujemo z obveščanjem in usposabljanjem zaposlenih v primeru požara ter rednim nadzorom, vzdrževanjem in preizkušanjem naprav za gašenje, odkrivanje in javljanje požara.

Tveganje sprememb lokalnega okolja, ki lahko vplivajo na poslovanje, zmanjšujemo s krepitvijo sodelovanja z lokalnimi skupnostmi.

Sodelovanje z odvetniškimi družbami nam pomaga pri pregledu pravnih dogovorov in poslovnih dogodkov ter zagotavlja pravno usklajenost in varnost.

Oblikovana likvidnostna rezerva družbe zadošča za poslovanje v bistveno oteženih gospodarskih razmerah.

VPLIV VOJNE V UKRAJINI IN KONFLIKTA NA BLIŽNJEM VZHODU NA POSLOVANJE DRUŽBE

Vojna v Ukrajini je imela z vidika podjetja najpomembnejši vpliv na cene energentov. Sprva se je povečala negotovost glede oskrbe s plinom in nafto, nato pa so sankcije proti Rusiji dodatno prispevale k omejevanju oskrbe s plinom in nafto, kar je še dodatno povečalo cene vseh energentov, tudi električne energije, po kateri se je povpraševanje močno povečalo. Višje cene energentov so vodile tudi v zviševanje vhodnih cen živil, materiala in storitev. Cena električne energije se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 3,5-krat, delno pa smo

višji strošek omejili s terminskimi zakupi in pridobljeno državno subvencijo v skladu z Zakonom o spremembi in dopolnitvah Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize - ZPGOPEK. Pritiske po zviševanju cen materiala in storitev smo omejevali z ažurnim spremljanjem ponudbe, iskanjem dodatnih dobaviteljev, sklepanjem dolgoročnih dogovorov z limitiranimi cenami in rezerviranim obsegom oziroma količinami. Predvidene dnevne in zakupljene cene energentov za leto 2024 so nekoliko nižje kot v letu 2023, prav tako se je znižala rast cen večine materialov in storitev.

Na prodajnem področju je vojna v Ukrajini povzročila prenehanje prihodov ruskih in ukrajinskih gostov ter zmanjšano zanimanje gostov iz preostalih delov sveta, ki vzhodnejši del Evrope v dani situaciji še vedno dojemajo kot tvegano destinacijo. Ruski gostje v preteklih letih niso predstavljali pomembnega deleža prihodov gostov, upad prekomorskih, predvsem ameriških gostov pa uspešno nadomeščamo z gosti iz sosednjih in bližnjih držav.

Konflikt na Bližnjem vzhodu (Izrael– Hamas) na poslovanje družbe zaenkrat še nima večjega vpliva. Po izbruhu konflikta so se zaradi varnostnih razlogov turistični tokovi iz severno afriških in bližnjevzhodnih trgov preusmerili drugam, največ na evropske trge. V primeru eskalacije konflikta na regijo bi se tveganja bistveno povečala. Napetosti na Rdečem morju že podaljšujejo dobave in spreminjajo trgovinske tokove, saj se vse več ladjarjev odloča za varnejšo pot okoli Afrike kot preko Sueškega prekopa.

NASTAJAJOČA TVEGANJA

a) Podnebne spremembe in omejeni energetski viri

Podnebne spremembe povsod po svetu že vplivajo na konkurenčnost turistične ponudbe in povzročajo pomembne spremembe turističnih tokov. Podnebje tudi vpliva na izgradnjo turistične infrastrukture ter načrtovanje in oblikovanje ponudbe v turistični destinaciji. S tem zavedanjem sooblikujemo panogo na način, da v razvoj vključujemo komponento trajnosti. Za zagotovitev dolgoročnega trajnostnega razvoja si prizadevamo vzpostaviti ustrezno ravnotežje med vplivi turizma na okolje, zaposlenimi v turizmu in lokalnimi skupnostmi.

Dejavni smo na področju varovanja naravnega okolja in rabe energije, kjer skrbimo za stalne izboljšave z namenom zmanjšanja rabe naravnih virov in energentov, zmanjšanja nastajanja odpadkov in izboljševanja sistema ločenega zbiranja in oddajanja odpadkov ter izboljšanja kakovosti bazenskih in odpadnih voda. Z namenom povečevanja neodvisnosti od rasti cen električne energije in plina na trgu, izvajamo številne aktivnosti za zmanjšanje porabe energije in spremembo energetskih virov. V letu 2023 smo postavili prvo sončno elektrarno, s postavitvijo naslednjih bomo nadaljevali v naslednjih letih. V teku so investicije v celovite ali energetske prenovne zgradb, ekološko in energetsko povečanje učinkovitosti uporabe termalnih voda ter številni drugi projekti, s katerimi bomo zmanjšali ogljični odtis.

b) Umetna inteligenca (AI)

V podjetju smo identificiral področja in procese za katere menimo, da jih lahko avtomatiziramo in optimiziramo s pomočjo umetne inteligence (AI). Pričeli smo z uvajanjem tehnologije na področjih komunikacije rezervacijske, prodajne in marketing službe z gosti, priprave delovnih urnikov zaposlenih, analize operativnih dnevnikov proizvodnih aplikacij, itd. AI tehnologija poleg številnih prednosti prinaša tudi mnogo tveganj in izzivov. Pri implementaciji tehnologije smo še posebej pozorni na področje varovanja podatkov, saj uporaba AI zahteva velike količine podatkov, kar povečuje tveganje kršitev zasebnosti in varovanja podatkov ter na področje etike, zlasti v smislu pravičnosti, transparentnosti in odgovornosti pri odločitvah, ki jih sprejemajo AI sistemi. Za obvladovanje AI tveganj je ključno, da bomo hkrati z implementacijo tehnologije vzpostavili tudi ustrezne politike,

processe in tehnološke rešitve ter nenehno spremljali in prilagajali svoje prakse glede uporabe umetne inteligence. Pri tem sodelujemo tudi z zunanjimi strokovnjaki s področja varnosti podatkov, etike in regulativ, z namenom da bo uporaba AI v skladu z najnovejšimi smernicami in standardi.

3.2) FINANČNA IN DAVČNA TVEGANJA

Finančna služba je vpeta v delovanje družbe tako na operativni kot na strateški ravni.

KREDITNO TVEGANJE

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka, vključena v pogodbo o finančnem instrumentu, ne bo izpolnila obveznosti in bo družbi povzročila finančno izgubo. Kreditno tveganje je neposredno povezano s komercialnim tveganjem in pomeni nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne bodo poplačane.

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se poveča v zaostrenih gospodarskih razmerah in se je v času epidemije covid-19 nekoliko povečalo. Izpostavljenost temu tveganju zmanjšujemo s sprotnim spremljanjem bonitete kupcev in dobaviteljev, poslovanjem na podlagi predplačil, nadzorom slabih plačnikov, sprotno izterjavo, vlaganjem izvršb, uporabo instrumentov zavarovanja, kompenzacijami ter izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

PLAČILNOSPONOSTNO TVEGANJE

Plačilnosposobnostno tveganje je tveganje, da bo podjetje naletelo na težave pri zbiranju finančnih sredstev za izpolnitev finančnih obveznosti. V družbi Sava Turizem d.d. sta vzpostavljeni enotna finančna politika in centralizirana kreditna politika.

Sproti in natančno spremljamo likvidnostno situacijo in izdelujemo likvidnostne načrte. Vse obveznosti redno plačujemo, prav tako redno, skladno s pogodbenimi določili poravnavamo vse obveznosti do bank. Izvedli smo tudi predčasno poplačilo dela kreditov v višini 585 tisoč EUR.

Finančna zadolženost družbe z upoštevanjem obveznosti iz poslovnega najema na dan 31. 12. 2023 znaša 17,6 % bilančne vsote. Družba razpolaga s sredstvi, ki za 5,7-krat presegajo posojila. Prosta denarna sredstva in depoziti, ki predstavljajo likvidnostno rezervo, znašajo 46 milijona EUR. K dobri likvidnosti je bistveno prispeval ugoden finančni rezultat družbe. Vse navedeno zagotavlja primerno osnovo za zavarovanje dolgoročnih posojil in njihovo normalno odplačevanje ter zagotavlja zmožnost normalnega poslovanja v negotovih razmerah. Likvidnostno rezervo konec leta 2023 ohranjamo na visokem nivoju zaradi kombinacije visokih tveganj navedenih v tem poglavju poročila.

Družba najema dolgoročno posojila pri poslovnih bankah, katerih končna zapadlost je konec leta 2036. Stopnja dolgoročnosti financiranja znaša 88 %, stopnja pokritosti dolgoročnih naložb z dolgoročnimi viri pa je 109-odstotna, kar pomeni, da so dolgoročne naložbe družbe v celoti financirane z dolgoročnimi viri. Viri ustrezne ročnosti omogočajo uresničitev začrtanih ciljev družbe.

OBRETNOSTNO TVEGANJE

Obrestno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi spremembe tržnih obrestnih mer. Obrestna mera kreditov, najetih pri bankah, je variabilna (šestmesečni Euribor in trimesečni Euribor). Obrestna mera Euribor je v letu 2023 vztrajala na visokih ravneh. Obrestno tveganje posredno zmanjšujemo s stalnim izboljševanjem upravljanja obratnih sredstev, v februarju 2022 pa smo del portfelja v višini 8,2 milijona

EUR zaščitili z nakupom obrestne kapice z izvršilno obrestno mero 0 % za obdobje do leta 2029. Za leto 2024 pričakujemo postopno in zmerno zniževanje obrestnih mer.

VALUTNO TVEGANJE

Valutno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnih instrumentov nihala zaradi spremembe tečajev tujih valut. Družba posluje pretežno v evrskem območju, posli se sklepajo v evrih, zaradi česar je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka.

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla.

TVEGANJE SPREMEMBE POŠTENE VREDNOSTI

Tveganje sprememb poštene vrednosti je tveganje, da bo družba utrpela izgubo gospodarskih koristi zaradi spremembe vrednosti finančnega sredstva. Zaradi visoke negotovosti in volatilnosti v gospodarskem in geopolitičnem okolju, inflacije in visokih ter volatilnih cen energentov smo testirali ustreznost vrednosti sredstev in ugotovili, da je sestava sredstev in virov sredstev ustrezna.

4) POJASNILA POSAMEZNIH POSTAVK RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

4.1) NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

TABELA 23: PREGLEDNICA GIBANJA NEOPREDMETENIH DOLGOROČNIH SREDSTEV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023

v 000 EUR

	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	Naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice	Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva	Dobro ime prevzetega podjetja	Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve	SKUPAJ
NABAVNA VREDNOST						
Stanje 01.01.2023	0	2.101	0	0	131	2.232
Povečanja, nakupi	0	357	0	0	0	357
Odpisi	0	-109	0	0	0	-109
Stanje 31.12.2023	0	2.349	0	0	131	2.480
POPRAVEK VREDNOSTI						
Stanje 01.01.2023	0	-1.135	0	0	-108	-1.243
Odpisi	0	109	0	0	0	109
Amortizacija	0	-170	0	0	-12	-182
Stanje 31.12.2023	0	-1.196	0	0	-120	-1.316
NEODPISANA VREDNOST						
Stanje 01.01.2023	0	966	0	0	23	989
Stanje 31.12.2023	0	1.153	0	0	11	1.164

Leta 2023 se je vrednost neopredmetenih sredstev povečala za 357 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 170 tisoč EUR. Nove nabave v letu 2023 predstavljajo nadgradnje obstoječih računalniških programov in investicijo v izgradnjo novega podatkovnega skladišča ter orodja za spremljanje poslovanja. Odpisi predstavljajo odpis licenc. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

4.2) OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

TABELA 24: PREGLEDNICA GIBANJA OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 2023

v 000 EUR

	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Opredmeten a osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	SKUPAJ
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 01.01.2023	25.930	361.399	58.500	5.028	1.302	748	452.907
Nabava, povečanja	0	0	0	0	9.084	0	9.084
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	284	284
Aktiviranja	7	2.227	2.345	706	-5.285	0	0
Prenosi	251	-251	0	0	0	0	0
Zmanjšanje	-7	0	-154	-7	0	0	-167
Odpisi	0	-332	-772	-452	0	0	-1.556
Popravek	-262	-670	-2.131	2.156	0	0	-906
Stanje 31.12.2023	25.919	362.373	57.790	7.431	5.101	1.032	459.646
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2023	-306	-182.291	-49.311	-2.725	0	0	-234.634
Prenosi	-57	0	0	0	0	0	-57
Zmanjšanje	0	0	118	5	0	0	124
Odpisi	0	283	746	427	0	0	1.456
Popravek	260	671	2.127	-2.156	0	0	901
Amortizacija	-23	-8.739	-2.321	-638	0	0	-11.721
Stanje 31.12.2023	-126	-190.076	-48.641	-5.088	0	0	-243.931
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2023	25.623	179.108	9.189	2.303	1.302	748	218.274
Stanje 31.12.2023	25.793	172.297	9.149	2.343	5.101	1.032	215.715

Leta 2023 se je vrednost opredmetenih sredstev iz naslova novih nabav povečala za 9.084 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 11.721 tisoč EUR. V letu 2023 so bile aktivirane naslednje investicije: dokončanje prenove bazena v Hotelu Vile Park (HVP), prenova sob HVP – vila Galeja, izgradnja sončne elektrarne Hotel Radin in Izvir Radenci, kompenzacijski bazen in vrtina v T3000.

Zemljišče ter zgradbe so zastavljeni v skupni vrednosti 46.223 tisoč EUR. Knjigovodska vrednost zastavljenih nepremičnin na dan 31. 12. 2023 znaša 132.071 tisoč EUR.

TABELA 25: PREGLEDNICA GIBANJA PRAVIC SREDSTEV DO UPORABE

v 000 EUR

	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	SKUPAJ
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 1.1.2023	311	3.187	30	0	3.528
Prenosi	251	-251	0	0	0
Stanje 31.12.2023	562	2.936	30	0	3.528
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2023	-45	-695	-25	0	-765
Slabitev	-58	58	0	0	0
Amortizacija	-23	-590	-4	0	-617
Stanje 31.12.2023	-126	-1.226	-30	0	-1.382
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2023	267	2.493	4	0	2.764
Stanje 31.12.2023	437	1.710	0	0	2.147

Pravica do uporabe sredstva je vključena v osnovna sredstva in predstavlja dolgoročni najem poslovnih prostorov in parkirnih mest na Dunajski cesti 152 v Ljubljani, kjer je sedež družbe Sava Turizem d.d., dolgoročni najem zemljišča od občine Moravske Toplice, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija ter dolgoročni najem vozil.

Dne 1. 7. 2021 je bil prodan večji del resorta Salinera (vsi objekti skupaj s stavbnimi zemljišči). Resort je bil prevzet v najem in upravljanje, pri čemer je del najemnine fiksni in del variabilni. Za fiksni del najemnine je pripoznana pravica do uporabe sredstva in obveznost iz poslovnega najema. Variabilni del najemnine je v letu 2023 znašal 110 tisoč EUR.

Odhodki za obresti za obveznosti iz poslovnega najema so v letu 2023 znašali 78 tisoč EUR, stroški povezani z najemi majhne vrednosti so znašali 1.281 tisoč EUR, znesek vključuje strošek najemnine 990 tisoč EUR, ki se nanaša na najemnino resorta San Simon. Družba Sava Turizem d.d. ima s pripojitvijo družbe Hoteli Bernardin d.d. kot najemjemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine do najemodajalca, ki za leto 2023 znaša 990 tisoč EUR. Določitev najemnine je v celoti variabilna, zato ta najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva, temveč se variabilni del najemnine v celoti pripozna kot strošek obdobja.

Skupni denarni tok za najeme v letu 2023 znaša 775 tisoč EUR.

4.3) NALOŽBENE NEPREMIČNINE

TABELA 26: PREGLEDNICA GIBANJA IN STANJA NALOŽBENIH NEPREMIČNIN ZA OBDOBJE JANUAR–DECEMBER 2023

v 000 EUR

	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 01.01.2023	1.415	990	2.405
Nabava, povečanje	575	0	575
Zmanjšanje zaradi prodaje	-14	0	-14
Popravek	0	-255	-255
Stanje 31.12.2023	1.976	735	2.711
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2023	0	-563	-563
Prenosi	57	0	57
Popravek	-42	297	255
Amortizacija	-15	0	-15
Stanje 31.12.2023	0	-266	-266
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2023	1.415	426	1.841
Stanje 31.12.2023	1.976	468	2.444

Leta 2023 se je vrednost naložbenih nepremičnin zaradi prodaje zmanjšala za 14 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 15 tisoč EUR. V letu 2023 je bil opravljen prenos popravka vrednosti nekaterih zemljišč in objektov na osnovna sredstva in obratno.

4.4) DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE

TABELA 27: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB ZA OBDOBJE JANUAR–DECEMBER 2023

v 000 EUR

	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil					Dolgoročna posojila				SKUPAJ DFN
	Delnice in deleži družb v skupini	Delnice in deleži v pridruženih družbah	Druge delnice in deleži	Druge dolgoročne finančne naložbe	Skupaj DFN, razen posojil	Dolgoročna posojila družbam v skupini	Dolgoročna posojila drugim	Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital	Skupaj dolgoročna posojila	
KOSMATA VREDNOST										
Stanje 01.01.2023	22	0	160	803	984	0	313	0	313	1.297
Odpis	0	0	0	0	0	0	-313	0	-313	-313
Prevrednotovanje	0	0	2	-272	-270	0	0	0	0	-270
Stanje 31.12.2023	22	0	161	531	714	0	0	0	0	714
POPRAVEK VREDNOSTI										
Stanje 01.01.2023	-11	0	-8	0	-20	0	-313	0	-313	-333
Odpis	0	0	0	0	0	0	313	0	313	313
Prevrednotovanje	-1	0	0	0	-1	0	0	0	0	-1
Stanje 31.12.2023	-12	0	-8	0	-21	0	0	0	0	-21
ČISTA VREDNOST										
Stanje 01.01.2023	11	0	151	803	965	0	0	0	0	965
Stanje 31.12.2023	10	0	153	531	694	0	0	0	0	694

Spremembe dolgoročnih finančnih naložb in dolgoročnih posojil, uvrščenih med druge delnice in deleže, so posledica prevrednotenja delnic Zavarovalnice Triglav in delnic Term Čatež na novo pošteno vrednost v višini 153 tisoč EUR. Druge dolgoročne finančne naložbe se nanašajo na vrednotenje finančnega instrumenta obrestna kapica, ki ga je družba sklenila z dvema bankama z namenom ščitenja pred tveganjem spremembe obrestne mere Euribor. Finančni inštrument je družba sklenila za znesek kreditov v višini 8.180 tisoč EUR, z izvršilno obrestno mero (strike rate) pri 0,00 % in z ročnostjo do leta 2029. Sprememba poštene vrednosti finančnega inštrumenta je pripoznana v rezervah, nastalih zaradi vrednotenja dolgoročnih finančnih naložb po poštenu vrednosti, saj je varovanje pred spremembo obrestne mere v celoti učinkovito. Za ocenjevanje poštene vrednosti obrestne kapice je bil uporabljen tržni način z uporabo vložkov ravni 2 (prilagojene kotirane cene).

Prevrednotenje delnic in deležev do družb v skupini je izkazano med finančnimi odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb v višini 1 tisoč EUR. Prevrednotenje drugih delnic in deležev v višini 2 tisoč EUR je izkazano v kapitalu (presežek iz prevrednotenja finančnih naložb). Prevrednotenje drugih finančnih naložb pa je v višini 272 tisoč EUR, to je t. i. učinkoviti del varovanja, izkazano v kapitalu (presežek iz prevrednotenja finančnih naložb) ter preko poslovnega izida v višini 49 tisoč EUR, to je t. i. časovna vrednost inštrumenta.

4.5) DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE

TABELA 28: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV

v 000 EUR

Gibanje dolgoročnih poslovnih terjatev	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	26	26
Novo oblikovane terjatve	0	0
Prenos na tekočo zapadlost	0	0
Odplačila terjatev	0	0
Končno stanje	26	26

V letu 2023 ni bilo sprememb pri dolgoročnih poslovnih terjativah.

4.6) ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK

TABELA 29: PREGLEDNICA GIBANJA ODLOŽENIH TERJATEV ZA DAVEK

	v 000 EUR	
Gibanje odloženih terjatev za davek	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	212	438
Povečanje terjatev od prevrednotenja vrednostnih papirjev na pošteno vrednost - v drugem vseobsegajočem donosu	6	0
Zmanjšanje terjatev od prevrednotenja vrednostnih papirjev na pošteno vrednost - v drugem vseobsegajočem donosu	0	2
Zmanjšanje terjatev za rezervacije za odpravnine - preko Izkaza poslovnega izida	0	-10
Druge spremembe - preko Izkaza poslovnega izida	197	-218
Končno stanje	415	212

Odložene terjatve za davek po stanju 31. 12. 2023 se nanašajo na terjatve za odloženi davek iz naslova dolgoročnih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade ter iz naslova nekoriščene davčne izgube.

Preglednica gibanja prikazuje povečanje terjatev za odloženi davek iz naslova povečanja terjatev od prevrednotenja vrednostnih papirjev na pošteno vrednost – v drugem vseobsegajočem donosu v višini 6 tisoč EUR ter na povečanja terjatev za odloženi davek od nekoriščene davčne izgube preteklih let v višini 197 tisoč EUR.

Družba je v letu 2023 povsem odpravila terjatve za odložene davke iz naslova višje obračunane amortizacije od davčno priznane zaradi dokončnega amortiziranja navedenih osnovnih sredstev.

Družba nima oblikovanih terjatev za odloženi davek iz naslova popravka terjatev.

4.7) SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO

Med sredstva za prodajo so bila po stanju na dan 1. 1. 2023 razporejena zemljišča na destinaciji Bernardin (Razgledi 2, sklop 1 in Vojkov dom), ki so bila v letu 2023 prodana.

4.8) ZALOGE

TABELA 30: PREGLEDNICA ZALOG

	v 000 EUR	
Zaloge	Neto vrednost 31.12.2022	Neto vrednost 31.12.2021
Material	1.102	702
Trgovsko blago	67	49
Skupaj	1.169	752

Popisi zalog se izvajajo mesečno, vsi presežki in primanjkljaji se evidentirajo v okviru porabe. Za primanjkljaje trgovskega blaga so bremenjene osebe, zaposlene na obratih. Odpisov zalog zaradi spremembe kakovosti ali spremembe njihove vrednosti v letu 2023 ni bilo. Zaloge niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti.

4.9) KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE

Kratkoročne finančne naložbe predstavljajo kratkoročne depozite pri poslovnih bankah v višini 31.000 tisoč EUR. Depoziti niso zastavljeni.

4.10) KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE

TABELA 31: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV PO ZAPADLOSTI

v 000 EUR

Kratkoročne poslovne terjatve po zapadlosti	Skupaj 31.12.2023	Dospelo	Nedospelo
IV) Kratkoročne poslovne terjatve	5.913	251	5.661
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	16	0	16
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.606	251	2.355
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	3.290	0	3.290

Poslovne terjatve do drugih predstavljajo predvsem terjatve iz nadomestil plač v višini 98 tisoč EUR, terjatve do zavarovalnice v višini 175 tisoč EUR, terjatve iz naslova plačil akontacij za vodno povračilo v višini 171 tisoč EUR, terjatve za avanse v višini 36, terjatve za vračilo DDV v višini 2.280 tisoč EUR, terjatve za vračilo razlike med obračunanim davkom od dohodka pravnih oseb in plačanim akontacijami v višini 320 tisoč EUR ter druge manjše terjatve.

Terjatve do kupcev niso zavarovane, razen terjatev za najemnine, ki so zavarovane s prejetimi varščinami in izvršnicami ter nekaj pomembnejših terjatev do kupcev, ki so zavarovane z depoziti, izvršnicami, menicami in bančno garancijo.

TABELA 32: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV DO KUPCEV PO DNEVIH ZAPADLOSTI

v 000 EUR

Izgube zaradi oslabitve	31.12.2023			31.12.2022		
	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve
Nezapadle	2.128	1	2.127	2.580	0	2.580
Zapadle 0 - 30 dni	301	1	300	160	63	96
Zapadle 31 - 120 dni	189	10	179	64	64	0
Zapadle več kot 120 dni	258	258	0	511	511	0
Skupaj	2.876	270	2.606	3.314	638	2.676

TABELA 33: STANJE POPRAVKA VREDNOSTI TERJATEV DO KUPCEV

v 000 EUR

Popravek vrednosti terjatev do kupcev	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	638	649
Povečanje popravka vrednosti	60	19
Zmanjšanje popravka vrednosti	-428	-30
Stanje na koncu obdobja	270	638

4.11) DENARNA SREDSTVA

TABELA 34: PREGLEDNICA DENARNIH SREDSTEV

v 000 EUR

Denarna sredstva	31.12.2023	31.12.2022
Denar v blagajnah	38	36
Denar na poti	300	268
Depoziti	161	117
Denarna sredstva na transakcijskih računih	14.581	17.343
Skupaj denarna sredstva	15.080	17.764

4.12) KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

TABELA 35: PREGLEDNICA KRATKOROČNIH AKTIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV

	v 000 EUR	
Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	31.12.2023	31.12.2022
Kratkoročno odloženi stroški	184	169
Kratkoročno nezaračunani prihodki od storitev	1.240	1.045
Vrednotnice	3	3
DDV od prejetih predujmov	187	142
Skupaj kratkoročne aktivne časovne razmejitve	1.614	1.359

4.13) KAPITAL

Osnovni kapital na dan 31. 12. 2023 znaša 56.461.187,19 EUR in je razdeljen na 56.461.187 delnic, ki so kosovne, navadne in prosto prenosljive.

TABELA 36: KAPITALSKE REZERVE

	v 000 EUR	
Kapitalske rezerve	31.12.2023	31.12.2022
Druge kapitalske rezerve	86.845	86.845
Skupaj kapitalske rezerve	86.845	86.845

Kapitalske rezerve znašajo 86.845 tisoč EUR in so nastale na osnovi prenosa splošnega popravka kapitala, ki je nastal ob revalorizaciji v višini 52.326 tisoč EUR ter iz naslova zmanjšanja osnovnega kapitala, nastalega ob pripojitvi družbe Hoteli Bernardin d.d. na bilančni presečni datum 30. 6. 2019 (vplačani presežek kapitala) v višini 34.490 tisoč EUR, ter oblikovanje kapitalskih rezerv v višini 29 tisoč EUR ob izdaji in vpisu novih delnic zaradi pripojitve dne 13. 5. 2021.

Zakonske rezerve znašajo 964 tisoč EUR.

Druge rezerve iz dobička znašajo 6.131 tisoč EUR in predstavljajo ustvarjen dobiček leta 2021, ki je bil po sklepu skupščine razporejen med druge rezerve iz dobička in ostane trajno nerazporejen.

Rezerve nastale zaradi vrednotenja dolgoročnih finančnih naložb po poštenu vrednosti znašajo -493 tisoč EUR, od tega 374 tisoč EUR iz naslova vrednotenja finančnih naložb, -867 tisoč EUR pa iz naslova aktuarskih dobičkov in izgub.

4.14) REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

TABELA 37: PREGLEDNICA GIBANJA REZERVACIJ IN DOLGOROČNIH PASIVNIH ČASOVNIH RAZMEJITEV

	v 000 EUR			
Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitvev	Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	Druge rezervacije	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	Skupaj
Stanje 01.01.2023	3.312	4.891	5.011	13.214
Novo oblikovane rezervacije	590	86	1.639	2.315
Odprava rezervacij	-329	0	-1.261	-1.590
Poraba rezervacij	-204	-295	0	-499
Stanje 31.12.2023	3.369	4.682	5.389	13.440

Vrednost rezervacij in dolgoročnih časovnih razmejitev na dan 31. 12. 2023 znaša 13.440 tisoč EUR. Znesek vključuje rezervacije za odpravnine ter jubilejne nagrade v višini 3.369 tisoč EUR. Aktuarski izračun je bil izdelan ob upoštevanju naslednjih predpostavk: odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so upoštrevane v skladu z določili v kolektivnih in individualnih pogodbah, zneskov odpravnin in jubilejnih nagrad, upoštevana je fluktuacija zaposlenih, predvidena je 5-odstotna letna rast plač v podjetju, upoštevana diskontna obrestna mera pa znaša 2,9 % letno.

Druge rezervacije predstavljajo odložene prihodke iz naslova pridobljenih finančnih sredstev iz evropskih in državnih strukturnih skladov ter drugih družb za sofinanciranje prenove hotela Radin in hotela Terapija v Radencih, za izgradnjo Grand hotela Primus na Ptuj, izgradnjo hotela Livada Prestige, prenovo zdravstvenega objekta Thermalium v Termah 3000 – Moravskih toplicah, prenovo hotela Savica na Bledu in nakup programa za zdravstvo ter obnovo CO₂ kopeli v Radencih. Letu 2023 smo pridobili dodatna EU sredstva z izgradnjo sončnih elektrarn na hotelu Radin. Druge rezervacije na dan 31. 12. 2023 v skupni višini 4.682 tisoč EUR.

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve se nanašajo na vnaprej vračunanane stroške iz naslova sodnih postopkov, ki na dan 31.12. 2023 znašajo skupaj 5.112 tisoč EUR ter druge dolgoročne pasivne časovne razmejitve.

4.15) DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

TABELA 38: PREGLEDNICA GIBANJA DOLGOROČNIH FINANČNIH OBVEZNOSTI

	v 000 EUR	
Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti	31.12.2023	31.12.2022
Stanje 1.1.	49.023	69.774
Najem novih posojil v letu	0	808
Odplačila posojil v letu	-585	-15.271
Prenos na kratkoročni del konec obdobja	-5.749	-6.288
Končno stanje	42.689	49.023

Družba ima na dan 31. 12. 2023 za 42.689 tisoč EUR dolgoročnih finančnih obveznosti iz naslova:

- dolgoročnih kreditov do bank, ki so bili najeti za nakup in obnovo opredmetenih osnovnih sredstev in za financiranje tekočega poslovanja v višini 40.813 tisoč EUR z obrestno mero od 6M Euribor + 0,63 % do 6M Euribor + 2,5 % letno,
- dolgoročnih kreditov do Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije v višini 266 tisoč EUR z obrestno mero od 3M Euribor + 0,35 % do 3M Euribor + 0,5 % letno,
- ter druge dolgoročne finančne obveznosti iz naslova obveznosti iz poslovnega najema v višini 1.610 tisoč EUR.

Obveznosti iz poslovnega najema predstavljajo dolgoročni najem zemljišča pri Občini Moravske Toplice, ki je na dan 31. 12. 2023 predstavljal znesek v višini 259 tisoč EUR, dolgoročni najem resorta Salinera v višini 659 tisoč EUR, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija, vzetega v najem od Občine Piran, v višini 183 tisoč EUR, dolgoročni najem poslovnih prostorov v Dunajski vertikali v višini 434 tisoč EUR in dolgoročni najem parkirišča v poslovni stavbi Dunajska vertikala v višini 73 tisoč EUR.

Vrednost kreditov z zapadlostjo do 5 let znaša 24.047 tisoč EUR ter nad 5 let 17.032 tisoč EUR. Krediti so najeti pri poslovnih bankah, SID banki in zgoraj navedenem skladu. Zavarovani so s hipotekami na nepremičninah družbe in menicami.

Višina obveznosti iz naslova poslovnih najemov z zapadlostjo do 5 let znaša 1.867 tisoč EUR ter nad 5 let 348 tisoč EUR.

4.16) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

Kratkoročne finančne obveznosti so obveznosti do bank v višini 4.844 tisoč EUR, obveznosti do Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije, druge kratkoročne obveznosti v višini 305 tisoč EUR in obveznosti iz poslovnega najema v višini 605 tisoč EUR.

Na dan 31. 12. 2023 so kratkoročne obveznosti iz naslova najema zemljišča pri Občini Moravske Toplice znesek v višini 9 tisoč EUR, obveznosti za kratkoročni najem resorta Salinera v višini 430 tisoč EUR, obveznosti za kratkoročni najem zemljišča v kampu Lucija v višini 12 tisoč EUR, iz naslova najema poslovnih prostorov v Dunajski vertikali 131 tisoč EUR in iz naslova najema parkirišč 22 tisoč EUR.

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev znašajo 12.681 tisoč EUR. Družba za zavarovanje poslovnih obveznosti nima izdanih instrumentov zavarovanja.

Družba ima na dan 31. 12. 2023 za 344 tisoč EUR kratkoročnih poslovnih obveznosti do družb v skupini.

Druge kratkoročne poslovne obveznosti v višini 4.665 tisoč EUR so: obveznosti do zaposlenih v višini 2.430 tisoč EUR, obveznosti do države iz naslova drugih davkov in prispevkov v višini 1.838 tisoč EUR, obveznosti za obresti v višini 217 tisoč EUR ter druge kratkoročne obveznosti v višini 181 tisoč EUR.

Na dan 31. 12. 2023 ima družba obveznosti za prejete predujme v višini 3.055 tisoč EUR in to predvsem iz naslova vnaprej plačanih aranžmajev kupcev.

4.17) KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve na dan 31. 12. 2023 znašajo 8.468 tisoč EUR. Kratkoročno vnaprej vračunani stroški predstavljajo obračunane stroške dela v višini 3.708 tisoč EUR, vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke v višini 1.301 tisoč EUR, vkalkulirane rezervacije na podlagi bonitet iz naslova lojalnostnega programa v višini 1.516 tisoč EUR, vnaprej vračunane stroške najemnine za resorte v upravljanju v višini 100 tisoč EUR, vnaprej vračunane stroške za vodna povračila in koncesije v višini 230 tisoč EUR, ter vračunane stroške zavarovalnih premij višini 17 tisoč EUR.

Ostali kratkoročno odloženi prihodki se nanašajo na razmejene prihodke za prodane neunovčene darilne bone in kupone, na uporabnine ter druge odložene prihodke, vse skupaj v višini 1.630 tisoč EUR.

4.18) OCENJEVANJE POŠTENIH VREDNOSTI

TABELA 39: POŠTENE VREDNOSTI FINANČNIH INSTRUMENTOV

v 000 EUR

Poštene vrednosti finančnih instrumentov	31.12.2023		31.12.2022	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Vrednostni papirji, na razpolago za prodajo	153	153	151	151
Izpeljani finančni instrumenti	531	531	803	803
Dolgoročne terjatve	26	26	26	26
Kratkoročne terjatve	5.913	5.913	4.097	4.097
Dani predujmi in varščine	1.088	1.088	994	994
Dani depoziti	31.000	31.000	24.000	24.000
Denar in denarni ustrezniki	15.080	15.080	17.764	17.764
Dolgoročna posojila	42.689	42.689	49.023	49.023
Kratkoročna posojila	5.749	5.749	6.288	6.288
Kratkoročne poslovne obveznosti	20.401	20.401	14.050	14.050

Poštene vrednosti finančnih sredstev in obveznosti ne odstopajo od njihovih knjigovodskih vrednosti.

4.19) ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE

TABELA 40: ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE

	v 000 EUR	
Razdelitev čistih prihodkov od prodaje	2023	2022
Čisti prihodki od prodaje storitev	117.706	104.825
Čisti prihodki od najemnin	1.833	1.497
Čisti prihodki od prodaje trgovskega blaga	354	352
Skupaj čisti prihodki od prodaje	119.894	106.674

Vsi prihodki od prodaje so doseženi na domačem trgu.

4.20) DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (S PREVREDNOTOVALNIMI POSLOVNIMI PRIHODKI)

TABELA 41: DRUGI POSLOVNI PRIHODKI

	v 000 EUR	
Drugi poslovni prihodki	2023	2022
Odprava rezervacij za odpravnine, jub.nagrade ter nagrade	3.630	734
Črpanje odloženih prihodkov iz sredstev, pridobljenih iz EU	306	775
Poraba vzpodbud iz naslova invalidov	200	184
Odprava rezervacij za tožbe in druge zahtevke	1.200	257
Dobički od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	1.066	3.008
Dobički od prodaje naložbenih nepremičnin	805	0
Prihodki od prejetih državnih pomoči (subvencija elektrika)	1.792	261
Odprava vračunanega popravka terjatev	192	30
Ostali poslovni prihodki	1.159	1.347
Skupaj drugi poslovni prihodki	10.349	6.596

Drugi poslovni prihodki se nanašajo na odpravo rezervacij za odpravnine, jubilejne nagrade, presežne ure in dopuste, tožbe in druge zahtevke, na dobičke od prodaje osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin, prihodke od subvencije za elektriko ter ostale prihodke.

4.21) STROŠKI PO FUNKCIONALNIH SKUPINAH

TABELA 42: STROŠKI PO FUNKCIONALNIH SKUPINAH

	v 000 EUR	
Stroški po funkcionalnih skupinah	2023	2022
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	94.440	75.481
Stroški prodajanja	4.918	3.898
Stroški splošnih dejavnosti	20.118	19.384
Skupaj	119.477	98.763

Proizvajalni stroški prodanih proizvodov zajemajo stroške na stroškovnih mestih hotelov, restavracij, kuhinj, kampov, kopalšč in golf igrišča. Stroški prodajanja zajemajo stroške na stroškovnih mestih službe za marketing in prodajo. Stroški splošnih dejavnosti pa zajemajo stroške na stroškovnih mestih posloводства, tajništva, kadrovske službe, pravne službe, nabave, investicij in vzdrževanja, informatike, kakovosti, financ in računovodstva, kontrolinga in tudi stroške na ostalih splošnih stroškovnih mestih.

4.22) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

TABELA 43: PREGLEDNICA STROŠKOV BLAGA, MATERIALA IN STORITEV PO VRSTAH STROŠKOV

	v 000 EUR	
Stroški blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov	2023	2022
Nabavna vrednost prodanega blaga	189	191
Stroški materiala	27.206	19.100
Stroški transportnih storitev, pošte in telekomunikacij	573	554
Stroški storitev vzdrževanja	3.899	2.763
Stroški najemnin	1.286	1.631
Nadomestila stroškov delavcev	281	166
Stroški plačilnega prometa, bančnih storitev in zavarovalnih premij	1.315	1.162
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	3.065	2.333
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	2.221	1.679
Stroški drugih storitev	26.029	19.510
Skupaj	66.065	49.089

Stroški drugih storitev so stroški čiščenja prostorov, prodajne provizije, študentskega dela, komunalnih storitev, stroški pranja, stroški glasbe, stroški prireditev, idr.

4.23) STROŠKI DELA

TABELA 44: PREGLEDNICA STROŠKOV DELA

	v 000 EUR	
Stroški dela	2023	2022
Bruto plače	27.788	23.535
Stroški socialnih zavarovanj zaposlenih	4.474	3.821
Drugi stroški dela	5.421	6.987
Skupaj stroški dela	37.684	34.343

Povprečno število zaposlenih v letu 2023 na podlagi opravljenih delovnih ur je bilo 1.117,99. Stroški dela vključujejo tudi obračunane stroške dela na podlagi zahtev zaposlenih po izplačilih v višini 25 tisoč EUR. Stroški storitev, ki se ne obravnavajo kot stroški dela, v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile na podlagi pogodb o posredovanju delovne sile, so v letu 2023 znašali 243 tisoč EUR.

4.24) ODPISI VREDNOSTI

Leta 2023 je bila obračunana amortizacija v višini 11.917 tisoč EUR, od tega 182 tisoč EUR za neopredmetena sredstva, 10.466 tisoč EUR za opredmetena osnovna sredstva, 638 tisoč EUR za druge naprave in opremo, 15 tisoč EUR za naložbene nepremičnine ter 617 tisoč EUR iz naslova pravice do uporabe sredstva (zemljišče, zgradba in oprema).

Prevrednotovalni poslovni odhodki za opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine in terjatve znašajo 160 tisoč EUR. Prevrednotovalni poslovni prihodki od odprave popravkov terjatev znašajo 192 tisoč EUR, prevrednotovalni poslovni prihodki od prodaje osnovnih sredstev znašajo 1.066 tisoč EUR, prevrednotovalni poslovni prihodki od prodaje naložbenih nepremičnin znašajo 805 tisoč EUR, dobiček od prodaje materiala pa 5 tisoč EUR.

4.25) DRUGI POSLOVNI ODHODKI

Drugi poslovni odhodki v letu 2023 znašajo 3.651 tisoč EUR, od tega so največji strošek rezervacije za kočljive pogodbe in druge obveznosti iz preteklega poslovanja v višini 1.628 tisoč EUR, prispevek za stavbno zemljišče v višini 1.167 tisoč EUR, vodni prispevek in koncesija za vodo v višini 649 tisoč EUR, upravne in sodne takse v višini 29 tisoč EUR, štipendije in nagrade dijakom in študentom v višini 101 tisoč EUR, ter drugi poslovni odhodki v višini 77 tisoč EUR.

4.26) FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV

V letu 2023 je družba realizirala 11 tisoč EUR finančnih prihodkov iz naslova dividend.

4.27) FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL

V finančnih prihodkih so izkazane obresti od depozitov v višini 496 tisoč EUR.

4.28) FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV

Finančne prihodke iz poslovnih terjatev predstavljajo obresti do kupcev v višini 24 tisoč EUR.

4.29) FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV FINANČNIH NALOŽB

V letu 2023 sta bili slabljeni naložbi v Sava Zdravstvo d.o.o. ter BLS Sinergije skupaj v višini 1 tisoč EUR.

4.30) FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI

Finančne odhodke iz finančnih obveznosti predstavljajo obresti za najete kratkoročne in dolgoročne kredite pri bankah v višini 2.474 tisoč EUR in obresti iz naslova drugih finančnih obveznosti v višini 177 tisoč EUR, ki predstavljajo odhodke za obresti iz naslova obveznosti iz finančnega in poslovnega najema.

4.31) FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI

Družba v letu 2023 ni imela pomembnih finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti.

4.32) DAVEK OD DOBIČKA

TABELA 45: DAVEK OD DOBIČKA

v 000 EUR

	2023	2023	2022	2022
	Stopnja	Znesek	Stopnja	Znesek
DOBIČEK PRED DAVKI		8.662		13.387
DAVEK OD DOBIČKA Z UPORABO URADNE STOPNJE	19%	1.646	19%	2.544
Vpliv davčnih stopenj v drugih državah		0		0
Zneski, ki negativno vplivajo na davčno osnovo		402		1.018
- znesek iz naslova povečanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		0		0
- znesek iz naslova zmanjšanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		401		1.011
- znesek odhodkov za katere je bil odtegnjen davek		0		0
- morebitni ostali zneski, ki vplivajo na povečanje davčne osnove		1		7
Učinek povečane davčne stopnje na posebne dobičke		0		0
Zneski, ki pozitivno vplivajo na davčno osnovo		1.293		508
- znesek iz naslova zmanjšanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		1.022		323
- znesek iz naslova povečanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		271		185
- morebitni ostali zneski, ki vplivajo na zmanjšanje osnove (npr. znesek dohodkov za katere je že bil odtegnjen davek)		0		0
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri spremembah računovodskih usmeritev		50		0
Davčne olajšave				
- uporabljene, ki vplivajo na zmanjšanje davčne obveznosti		1.683		1.755
- preostale za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Davčna izguba				
- uporabljena, ki vpliva na zmanjšanje davčne obveznosti		3.181		6.949
- nastala v tekočem letu - preostala za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Prilagoditev za pretekla leta (davčna negotovost)		42		0
ODMERJENI DAVEK TEKOČEGA LETA	6,8%	585	7,4%	987
Povečanje/zmanjšanje odloženega davka		-123		228
DAVEK V IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	5,3%	462	9,1%	1.215

Družba ima na dan 31. 12. 2023 neizkoriščeno davčno izgubo v višini 31.701 tisoč EUR.

4.33) PREGLEDNICA TERJATEV IN OBVEZNOSTI ZA ODLOŽENE DAVKE

TABELA 46: PREGLEDNICA TERJATEV IN OBVEZNOSTI ZA ODLOŽENE DAVKE

v 000 EUR

31.12.2023	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	0	109	-109
Rezervacije	218	0	218
Drugo	197	0	197
Skupaj	415	109	306

v 000 EUR

31.12.2022	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	-6	0	-6
Rezervacije	218	0	218
Skupaj	212	0	212

4.34) POGOJNE OBVEZNOSTI

TABELA 47: PREGLEDNICA POGOJNIH IN DRUGIH OBVEZNOSTI

	v 000 EUR	
Pogojne in druge obveznosti	31.12.2023	31.12.2022
Hipoteke	132.071	136.033
Možne obveznosti po tožbah	4.675	4.675
Skupaj	136.746	140.708

HIPOTEKE

Vrednost hipotek v višini 136.746 tisoč EUR predstavlja knjigovodsko vrednost nepremičnin, danih za zavarovanje kreditov najetih pri bankah in Slovenskem regionalno razvojnem skladu. Znesek teh kreditov na dan 31. 12. 2023 znaša skupno 46.223 tisoč EUR.

PREOSTALO – ZASTAVA SREDSTEV

Družba nima zastavljenih sredstev za ostale obveznosti.

POJASNILA V POVEZAVI S STANJEM DENACIONALIZACIJSKIH ZAHTEVKOV V DRUŽBI SAVA TURIZEM D.D.

a) Zahteva za denacionalizacijo - Höhn - Šarič

Denacionalizacijski postopek št. 301-35/1993 (339-33/2009)

Denacionalizacijski postopek teče na podlagi zahteve za denacionalizacijo predlagatelja prof. dr. Rudolfa Hohn Šariča, ki jo je ta podal 4. 5. 1993; predmet zahtevka je solastni delež podržavljenega kapitala podjetja Kuranstalt Sauberbrun Radein Aktiengesellschaft, ki je bil v deležu 48 % last Wilhelmine Hohn Šarič. V postopkih je odvetnik upravičenca obvestil sodišče, da je prof. dr. Rudolf Hoehn Saric umrl, ter da se postopki nadaljujejo z dediči Rudolf Christopher Hoehn-Saric, Alexander D. Hoehn-Saric in Edward W. Hoehn-Saric.

- Upravno sodišče RS je s sodbo opr. št. II U 573/2017 z dne 7. 2. 2018 ugodilo tožbi denacionalizacijskega upravičenca in odpravilo odločbo Upravne enote Gornja Radgona z dne 27. 6. 2012, s katero je bil denacionalizacijski zahtevek upravičenca zavržen, ter zadevo vrnilo v ponovni postopek.
- Upravičenec je dne 8. 12. 2018 vložil dopolnitev vloge, s katero je zahteval vračilo 48 % blagovnih znamk Radenska, odškodnino za 48 % pravice do brezplačne uporabe za vodo – termalno in mineralno in 48 % nepremičnin, ki jih je specificiral v posebnem dodatku k vlogi. Dne 7. 1. 2019 je upravičenec upravnemu organu predložil dokumente – identifikacije parcel, vključno s seznamami nepremičnin, z zahtevanimi oblikami vračila in zavezanci, s katero je specificiral zahtevek za vračilo nepremičnin v naravi, ki smo mu v celoti nasprotovali.
- Upravna enota je dne 8. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-760, s katero je odločila, da je upravičenec do denacionalizacije za delež do 48 % podržavljenega podjetja dr. Rudolf Hoehn Šarič, zavezanec za vračilo SDH, d.d., pa mora upravičencu za denarno vrednost podržavljenega podjetja izročiti obveznice SDH, d.d., v vrednosti 1.255.389,19 EUR; odškodnina je odmerjena za 48 % vrednosti neto aktivne podjetja brez nepremičnin, blagovnih znamk in pravice črpanja mineralne vode. Zoper odločbo je družba Radenska d.o.o. vložila pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-7 z dne 10. 11. 2020 zavrnilo. Upravni spor zoper odločbo je tekel pri zunanjem oddelku Upravnega sodišča v Mariboru pod opr. št. II U 13/2021. Odločba je postala pravnomočna dne 14. 6. 2023.
- Upravna enota je dne 10. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-762, s katero je zavrnila del zahtevka upravičenca na vračilo blagovnih znamk v naravi in na vračilo pravice do koriščenja mineralne in termalne vode v obliki odškodnine v obveznicah SDH, d.d. Zoper odločbo je upravičenec vložil

pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-8 z dne 13. 11. 2020 zavrnilo. Upravičenec je dne 26. 12. 2020 vložil tožbo v upravnem sporu na odpravo odločb, na katero smo kot stranka z interesom odgovorili dne 1. 4. 2021; upravni spor se vodi pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča RS v Celju pod opr. št. II U 427/2020 (prej zunanji oddelk Upravnega sodišča RS v Mariboru pod isto opr. št.). Upravno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.

- Upravičenec je s pripravljano vlogo z dne 13. 2. 2021 spremenil svoj zahtevek in sicer tako, da zahteva vračilo odveztega kapitala podjetja - nepremičnin v obliki odškodnine, podredno pa vračilo nepremičnin v naravi; upravičenec lahko svoj zahtevek ponovno spremeni do konca postopka. Glede na spremenjeni zahtevek je zavezanec za denacionalizacijo vsega premoženja sedaj SDH d.d., ki je že podal svoje stališče, da se z denacionalizacijo odveztega premoženja v obliki obveznic SDH d.d. strinja.
- Upravni organ je z delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1196 z dne 4. 8. 2021, ki smo jo prejeli 24. 8. 2021, odločil, da se za vse nepremičnine, last podjetja Kuranstalt Sauberbrun Radein Aktiengesellschaft, o katerih še ni bilo odločeno s prej izdanimi delnimi odločbami, izvede denacionalizacija v obliki obveznic SDH, d.d.. Zoper navedeno odločbo je bila vložena pritožba SDH, d.d. z dne 25. 8. 2021, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-7/2021-5 z dne 31. 3. 2022 v celoti zavrnilo. SDH, d.d. je zoper navedeni upravni odločbi sprožil upravni spor, ki se vodi pod opr. št. I U 680/2022 pred Upravnim sodiščem RS. Upravno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.
- Upravni organ je z dopolnilno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1199 z dne 1. 9. 2021 odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja v deležu do 48 % ter naložil zavezancu SDH, d.d., da upravičencu izroči obveznice SDH, d.d. v višini 40,47 EUR, kar predstavlja razliko med 48 % vrednosti čiste aktive podržavljenega podjetja in vrednostjo že vrnjenega premoženja podjetja z delnimi odločbami o denacionalizaciji. Zoper 2. točko izreka odločbe, v kateri je upravni organ odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja, smo dne 21. 9. 2021 vložili pritožbo. Pritožbi zoper navedeno odločbo sta bili vloženi tudi s strani denacionalizacijskega upravičenca dne 17. 9. 2021 in s strani SDH d.d. dne 16. 9. 2021. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je z odločbo št. 490-8/2021-3 z dne 30. 6. 2022 vse navedene pritožbe v celoti zavrnilo. SDH, d.d. je zoper navedeni upravni odločbi sprožil upravni spor, ki se vodi pod opr. št. I U 1189/2022 pred Upravnim sodiščem RS, upravičenec oziroma njegovi pravni nasledniki pa upravni spor, ki se vodi pod opr. št. II U 251/2022 pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča v Celju. Upravno sodišče RS o nobeni od zadev še ni odločilo.
- Denacionalizacijski postopek je na prvi stopnji zaključen, odločbe so po zavrnitvi pritožb postale dokončne, zaradi vloženi tožb v upravnih sporih pa je pravnomočna samo ena odločba.
- Upravno sodišče še ni odločilo v upravnih sporih: opr. št. II U 427/2020 in II U 251/2022 pred zunanjim oddelkom Upravnega sodišča v Celju, opr. št. I U 1189/2022 in I U 680/2022 pred Upravnim sodiščem v Ljubljani.

V tem denacionalizacijskem postopku je bilo izdanih več delnih odločb, od katerih je pravnomočna ena. Glede ostalih zahtevkov upravičencev pa tečejo 4 upravni spori, zaradi česar je najmanj pri enem zahtevku še vedno odprta možnost vračila v naravi. Glede zahtevkov za katere je bilo odločeno vračilo v obliki obveznic SDH, pa je v nadaljevanju pričakovati formalno ponudbo DSU za odkup nepremičnin, ki jih uporablja Sava Turizem d. d. za svojo dejavnost. Višine bodoče obveznosti iz tega naslova še ni možno oceniti.

b) Zahteva za denacionalizacijo – Černič

Denacionalizacijska upravičenka Jožica Černič je pri Občini Piran, Sekretariatu za upravne zadeve, Oddelku za upravno pravne zadeve, dne 7. 12. 1993 vložila zahtevek za vračilo podržavljenega premoženja za parc. št. 2738/1 k.o. Piran II, ki je bila nacionalizirana z odločbo OBLO Piran dne 3. 12. 1959 in odvzeta iz uporabe na podlagi odločb Skupščine občine Piran, Oddelke za finance z dne 12. 11. 1968 in z dne 14. 9. 1970. V tem postopku Sava

Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve dela zemljišča parc. št. 1834/6, 1834/5, 1834/4, 1833/14 k.o. Portorož (prej nepremičnina parc. št. 2738/1 k.o. Piran II) v naravi. Skupno gre za 184 m² zemljišč blizu hotela Roža v Portorožu. Nepremičnine so v zemljiškoknjižni lasti družbe Hoteli Metropol, hotelirstvo in turizem d.o.o., ki pa ima pogodbeno zavezo vrniti te nepremičnine družbi Hoteli Bernardin d.d. (sedaj Sava Turizem d.d.). Z delno odločbo je bilo denacionalizacijskim upravičencem vrnjeno 172 m² zemljišča v naravi, zoper delno odločbo je bila vložena pritožba. Organ druge stopnje je pritožbi ugodil in zavrnil zahtevek za vrnitev v naravi, tako da bi te nepremičnine ostale zavezancu. Zoper odločbo je bila vložena tožba v upravnem sporu s strani upravičenke. Na tožbo je bil vložen odgovor. Tožbi je bilo ugodeno, tako da je bila odločba razveljavljena zaradi procesnih kršitev in zadeva vrnjena v ponovno odločanje na drugo stopnjo, organ druge stopnje v ponovljenem postopku še ni odločil.

c) Zahteva za denacionalizacijo – Bartole

Pri Upravni enoti Piran sta predlagatelja postopka Maria Rosa B. in Marko F., kot pravna naslednika po razlaščenju pok. Giorgiu Bartoletu, dne 5.1.1993, 8.3.1993 in 9.6.1993 vložila zahtevo za denacionalizacijo podržavljenih nepremičnin s parc.št. 2950/4, 1946, 2943 in 2950/8, vse k.o. Piran II. V tem postopku družba Sava Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve zemljišč v naravi. V obeh postopkih je bilo že večkrat odločeno, vendar so bile vse odločitve razveljavljene tako, da sta sedaj oba postopka ponovno na prvi stopnji, in sicer:

- parc. št. 1828/5, 1828/73, 1828/74, čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji, v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi;
- parc. št. 1828/6 čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji – v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi; lastnik te nepremičnine je Republika Slovenija (ST d.d. ima interes, da se nepremičnina ne vrne v naravi, saj stoji na navedeni nepremičnini plinohram, HB d.d. pa je v prodajni pogodbi, ob prodaji deleža v družbi Hoteli Metropol d.o.o., kupcu dala zagotovilo, da bosta hotela Lucija in Barbara ostala priklopljen na ta plinohram, v nasprotnem primeru je družba HB d.d., sedaj ST d.d. dolžna kupcu plačati v prodajni pogodbi dogovorjeno odškodnino, ki pa je po pogodbi omejena na 50.000,00 EUR).

4.35) VPLIV DOGODKOV NA RAČUNOVODSKE IZKAZE PO DNEVU BILANCE STANJA

Pomembnejših dogodkov po datumu bilance stanja, ki bi vplivali na prikazane računovodske rezultate leta 2023, ne beležimo.

Ostali dogodki: 25. januarja 2024 je bila izvedena 29. skupščina delničarjev, kjer sta bila za novo mandatno obdobje 4 let ponovno imenovana člana NS družbe ga. Tina Pelcar Burgar in g. Matej Narat. Na isti skupščini je bila izglasovana dividenda v višini 0,0363 EUR bruto na delnico. Dividenda v skupnem znesku 2.050 tisoč EUR je bila izplačana 15. februarja 2024.

4.36) POVEZANE STRANKE

Sava, družba za upravljanje in financiranje, d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, je nadrejena -obvladujoča družba in ima na dan 31. 12. 2023 95,47 – odstotni lastniški delež v družbi Sava Turizem d.d. Predstavniki kapitala v nadzornem svetu družbe Sava Turizem d.d. so:

- Davor I. Gjivoje, predsednik nadzornega sveta
- Matej Narat, član nadzornega sveta
- Tina Pelcar Burgar, članica nadzornega sveta
- Klemen Babnik, član nadzornega sveta

Na dan 31. 12. 2023 je družba Sava Turizem d.d. je 100-odstotna lastnica družbe Sava Zdravstvo d.o.o., 60-odstotna lastnica družbe BLS Sinergije d.o.o. in 24-odstotna lastnica Srednjeevropskega izobraževalnega Centra Ptuj (SEIC Ptuj), Ptuj. Ustanovili sta ga družbi Sava Turizem d.d. in Cardial d.o.o.

Družbi Sava Zdravstvo d.o.o. in BLS Sinergije d.o.o. sta odvisni družbi Save Turizem d.d.. Zavod SEIC Ptuj pa je pridružena družba.

Družbi Sava Zdravstvo d.o.o. in BLS Sinergije d.o.o. v letu 2023 nista poslovali.

V tem poročilu prikazujemo posle s povezanimi družbami v Poslovni skupini Sava in Poslovni skupini SDH.

Poročilo se nanaša na posle, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2023 sklenila z obvladujočo družbo, ter na posle, ki jih je družba v istem obdobju sklenila s povezanimi družbami v Poslovni skupini Sava in Poslovni skupini SDH.

Opis pravnih poslov, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2023 izvedla z obvladujočo družbo Sava, d.d.

Pravni posli z obvladujočo družbo v predmetnem obdobju so:

- storitve uporabe blagovne znamke,
- IT-storitve skupaj s telefonskimi storitvami in mobilno telefonijo,
- notranjerevizijske storitve,
- pravne storitve, podporne in storitve projektne pisarne,
- nakup zemljišč.

Opis pravnih poslov, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2023 sklenila z obvladujočo družbo SDH ali z njo povezanimi družbami

Poslovni odnosi se nanašajo na nakup pisarniškega materiala, osnovnih sredstev ter prodajo in koriščenje storitev Save Turizem.

TABELA 48: PREGLEDNICA VREDNOSTI POSLOV V OBDOBJU OD 1. 1. DO 31. 12. 2023 Z OBVLADUJOČO TER POVEZANIMI DRUŽBAMI

v 000 EUR

DRUŽBA	Skupina	Odhodki	Nakup osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin	Prihodki iz poslovanja	Nakup materiala in storitev
MK trgovina, d. o. o.	SDH		1		34
BLS Sinergije d.o.o.	Sava			1	
Cinkarna Celje, d.d.	SDH			2	
HIT, d.d.	SDH				2
Istrabenz turizem, d. d.	SDH			0	
MK Založba, d.d.	SDH			2	5
Salomon, d.o.o.	SDH			0	
Sava d.d.	Sava		575	117	1.239
SDH	SDH			3	0
SEIC Ptuj	Sava			8	118
Thermana, d.d.	SDH			0	
Unior, d.d.	SDH			0	
Zavarovalnica Triglav, d.d.	SDH	0		96	567
Skupaj		0	576	229	1.966

Pojasnilo:

- prihodki od prodaje: prihodki družbe, zaračunani družbi v Poslovni skupini Sava oziroma Poslovni skupini SDH,
- stroški iz poslovanja: stroški družbe, ki se nanašajo na družbo v Poslovni skupini Sava oziroma Poslovni skupini SDH.

TABELA 49: PREGLEDNICA STANJA TERJATEV IN OBVEZNOSTI NA DAN 31. 12. 2023 DO OBVLADUJOČE IN POVEZANIH DRUŽB

v 000 EUR

DRUŽBA	Skupina	Kratkoročne poslovne terjatve	Kratkoročne poslovne obveznosti
MK trgovina, d. o. o.	SDH		16
Casino Bled, d.d.	SDH	4	
MK Založba, d.d.	SDH		2
Sava d.d.	Sava	16	344
SEIC Ptuj	Sava	3	68
Zavarovalnica Triglav, d.d.	SDH	1	6
Stanje 31.12.2023		24	436

Pojasnilo:

- kratkoročne poslovne obveznosti: redne poslovne obveznosti in poslovne obveznosti do družb v Poslovni skupini Sava oziroma Poslovni skupini SDH,
- kratkoročne poslovne terjatve: poslovne terjatve družbe do družb v Poslovni skupini Sava oziroma Poslovni skupini SDH.

4.37) Podatki o skupinah oseb

TABELA 50: ZNESEK BRUTO PREJEMKOV V LETU 2023

v 000 EUR

Znesek bruto prejemkov v letu	2023	2022
Člani uprave	604	734
Drugi zaposleni po individualnih pogodbah	7.502	6.546
Člani nadzornega sveta družbe	113	137

Skupni bruto prejemki uprave so leta 2023 znašali 604 tisoč EUR. Navedeni znesek je sestavljen iz bruto prejemkov od plač, jubilejne nagrade, regresa in bonitet.

Bruto prejemki zaposlenih po individualni pogodbi – brez članov uprave – so leta 2023 znašali 7.502 tisoč EUR. Prejemki so sestavljeni iz bruto prejemkov od plač ter drugih prejemkov (regresa in rednih odpravnin).

Prejemki članov nadzornega sveta so leta 2023 znašali 113 tisoč EUR bruto. Znesek sestavljajo sejnine in plačila za opravljanje funkcije, določene s sklepom skupščine.

Navajamo prejemke, kot jih posamezne skupine napovedujejo v letni dohodninski napovedi in ne stroške dela.

Družba ima na dan 31.12.2023 obveznosti do članov uprave iz naslova decembrske plače in nagrad za leto 2022, nima pa drugih dolgov ali terjatev do uprave, članov nadzornega sveta in notranjih lastnikov.

4.38) Posli z lastnikom in njegovimi povezanimi osebami

Družba je posredno preko matične družbe Sava d.d. v 85,88-odstni lasti Republike Slovenije. Z lastnikom povezane družbe so tiste, v katerih ima Republika Slovenija skupaj s Slovenskim državnim holdingom, d.d., skupno neposredno najmanj 20 % lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani SDH. Skupna vrednost poslov je prikazana v spodnjih tabelah.

TABELA 51: PRIHODKI IN ODHODKI, USTVARJENI S POVEZANIMI DRUŽBAMI

	v 000 EUR
Prihodki in odhodki	2023
Prihodki od prodaje	798
Nakup materiala in storitev	6.639
Nakup naložbenih nepremičnin	576
Finančni prihodki iz danih posojil	97
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti do povezanih oseb	1.515

TABELA 52: TERJATVE IN OBVEZNOSTI DO POVEZANIH DRUŽB

	v 000 EUR
Terjatve in obveznosti	Stanje 31.12.2023
Depoziti	6.000
Kratkoročne poslovne terjatve	262
Kratkoročne poslovne obveznosti	2.297
Kratkoročne finančne obveznosti	3.088
Dolgoročne finančne obveznosti	29.604

5) RAZKRITJE POSLOV Z IZBRANIM REVIZORJEM

Strošek revizije računovodskih izkazov družbe za leto 2023 po pogodbi z družbo BDO Revizija d.o.o. znaša 45 tisoč EUR, dajanje zagotovil pa 2 tisoč EUR. Druge revizijske storitve iz naslova pregleda izpolnjevanja finančnih zavez do bank, pregleda pravilnosti obračuna rezultata resorta in pregleda konsolidacijskega paketa znašajo 16 tisoč EUR.

IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA

Uprava družbe potrjuje računovodske izkaze družbe Sava Turizem d.d. za leto, končano na dan 31. december 2023.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno upoštevane ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da letno poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2023.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega nadzora, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Na osnovi 545. in 546. člena Zakona o gospodarskih družbah je uprava družbe podala poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo ali z njo povezanimi družbami, v katerem je ugotovila, da družba Sava Turizem d.d. na osnovi okoliščin, ki so ji bile znane v trenutku, ko je bil opravljen pravni posel, ocenjuje, da so bili pravni posli sklenjeni z ustrezno protidajatvijo, zato premoženje družbe Sava Turizem d.d. ni bilo neposredno zmanjšano. Nadalje ocenjuje, da v letu 2023 ni bilo dejanj, ki bi jih družba storila ali opustila na pobudo ali v interesu obvladujoče družbe.

Ljubljana, 26. marec 2023

Borut Simonič
član uprave

Renata Balažič
članica uprave

Andrej Prebil
predsednik uprave

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Tel: +386 1 53 00 920
info@bdo.si
www.bdo.si

Cesta v Mestni log 1
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Delničarjem družbe Sava Turizem d.d.

POROČILO O REVIZIJI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe Sava Turizem d.d. (v nadaljevanju »družba«), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2023 ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe Sava Turizem d.d. na dan 31. decembra 2023 in njeno finančno uspešnost ter denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so bile po naši strokovni presoji najbistvenejše pri reviziji računovodskih izkazov za tekoče obdobje. Te zadeve so bile obravnavane v okviru revizije računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju mnenja o njih, zato ne podajamo ločenega mnenja o teh zadevah.

Pripoznavanje prihodkov od prodaje

Opis ključne revizijske zadeve

Čisti prihodki od prodaje so v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2023, znašali 119.894 tisoč EUR (2022: 106.674 tisoč EUR).

Prihodki od prodaje so eden glavnih pokazateljev uspešnosti poslovanja družbe. Zaradi njihove pomembnosti, količine podatkov, ki se obdeluje, kot tudi tveganja v zvezi z ustreznostjo evidentiranja prihodkov, smo to področje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

Prihodki od opravljanja storitev se pripoznajo po metodi stopnje dokončnosti storitev na bilančni presečni dan, preračunano glede na dejansko opravljen delež storitve.

Družba opravi velik obseg posameznih poslov, ki so pretežno manjših vrednosti, zato je zelo pomembno, da je zagotovljena njihova popolnost v obračunskem obdobju in skladnost s ceniki. Evidentiranje tovrstnih poslov, ki jih je številčno veliko, zahteva precejšnjo mero presoje posloводства pri določanju primerne višine in časovne razporeditve prihodkov. Zato smo pripoznanje prihodkov od prodaje določili za ključno revizijsko zadevo.

Naš revizijski pristop

Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:

- Preizkušanje zasnove, implementacije in testiranje učinkovitosti notranjih kontrol v procesu pripoznavanja prihodkov.
- Presojanje računovodske usmeritve družbe v zvezi s pripoznavanjem prihodkov od prodaje, vključno s presojo, ali je usmeritev skladna s SRS.
- Presojanje, kako družba opredeli sestavine posamezne pogodbe ter pripozna prihodke od prodaje na vzorcu pogodb s kupci.
- Pregledovanje računov izdanih tik pred zaključkom poslovnega leta ter tik po zaključku poslovnega leta z namenom preveritve pripoznavanja prihodkov v pravem obračunskem obdobju.
- Pregledovanje točnosti in obstoja pripoznanih prihodkov od prodaje na vzorcu skladno s podporno dokumentacijo.
- Pregledovanje ročnih knjižb v dnevniku knjiženja s poudarkom na nenavadnih, enkratnih vnosih na kontih prihodkov in vnosih po datumu bilance stanja.

Na pripoznavanje prihodkov se nanašajo naslednja pojasnila k računovodskim izkazom:
2 Pomembnejše računovodske usmeritve - točka 2.12) Prihodki ter 4. Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov - točka 4.19) Čisti prihodki od prodaje

Presojali smo zadostnost in ustreznost razkritij povezanih s prihodki in odloženimi prihodki glede na zahteve relevantnih računovodskih standardov.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo in informacije v letnem poročilu vendar ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo pozneje.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, ki smo jih prejeli pred izdajo našega poročila, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.

Odgovornost poslovodstva in nadzornega sveta za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzorovanje postopka računovodskega poročanja družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenja o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- ovrednotimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij, ki jih je pripravilo poslovodstvo;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejememo sklep

o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar pa kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;

- ovrednotimo celotno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

S pristojnimi za upravljanje med drugim razpravljamo o načrtovanem obsegu in časovnem načrtu revidiranja in bistvenih revizijskih ugotovitvah vključno z bistvenimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih ugotovili med revizijo.

Pristojnim za upravljanje tudi zagotovimo izjavo, da smo izpolnili ustrezne etične zahteve glede neodvisnosti in z njimi razpravljamo o vseh razmerjih in drugih zahtevah, za katere se lahko upravičeno domneva, da vplivajo na našo neodvisnost, in kadar je to primerno, o ukrepih, sprejetih za odpravo nevarnosti ali uporabljenih varovalih.

Izmed vseh zadev, o katerih smo razpravljali s pristojnimi za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile pri reviziji računovodskih izkazov v tekočem obdobju najpomembnejše in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v revizorjevem poročilu, razen če zakon ali predpis preprečujeta javno razkritje teh zadev, ali kadar se v izjemno redkih okoliščinah odločimo, da zadev ne sporočimo v poročilu, ker utemeljeno pričakujemo, da bi bile škodljive posledice takega ravnanja večje od javne koristi takšnega sporočanja.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATIVNIH ZAHTEVAH

Poročilo o zahtevah Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta EU (Uredba)

Potrdilo revizijski komisiji

Potrjujemo, da je revizorjevo mnenje, vključeno v to revizorjevo poročilo, skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji.

Prepovedane storitve

Potrjujemo, da za družbo Sava Turizem d.d. nismo izvajali storitev iz prvega odstavka 5. člena Uredbe, revizijska družba pa je izpolnjevala zahteve po neodvisnosti pri revidiranju.

Druge storitve revizijske družbe

Revizijska družba za družbo Sava Turizem d.d. poleg revidiranja računovodskih izkazov ni opravljala nobenih drugih storitev, razen tistih, ki so razkrite v letnem poročilu.

Imenovanje revizorja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Skupščina delničarjev družbe nas je dne 25. maja 2021 imenovala za zakonitega revizorja za poslovna leta 2021-2023, predsednik nadzornega sveta pa je pogodbo o revidiranju podpisal dne 10. 8. 2021. Obvezno revizijo računovodskih izkazov družbe opravljamo že nepretrgoma od 10.8.2021.

V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno revizijo odgovorna pooblaščen revizorka Mateja Vrankar.

Ljubljana, 24. april 2024

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Mateja Vrankar
Pooblaščen revizorka
Direktorica

PODPIS LETNEGA POROČILA IN NJEGOVIH SESTAVNIH DELOV

Predsednik in člana uprave družbe Sava Turizem d.d. smo seznanjeni z vsebino sestavnih delov letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. in s celotnim letnim poročilom družbe Sava Turizem d.d. za leto 2023. Z njim se strinjamo in to potrjujemo s svojim podpisom.

Ljubljana, 26. marec 2024

Borut Simonič
član uprave

Renata Balažič
članica uprave

Andrej Prebil
predsednik uprave

KONTAKTI DRUŽBE

SAVA TURIZEM D.D.

Dunajska cesta 152

1000 Ljubljana

E-pošta: tajnistvo.savaturizem@sava.si

E-naslov: www.sava-hotels-resorts.si

VODSTVO DESTINACIJ

Sava Hoteli Bled, Bled

Luka Stepančič, izvršni direktor destinacije

Tel: (04) 579 17 35

E-pošta: luka.stepancic@sava.si

Terme 3000, Moravske Toplice

Igor Magdič, izvršni direktor destinacije

Tel: (02) 512 50 60

E-pošta: igor.magdic@sava.si

Zdravilišče Radenci, Radenci

Zdenka Ploj, izvršna direktorica destinacije

Tel: (02) 520 27 00

E-pošta: zdenka.ploj@sava.si

Terme Ptuj, Ptuj

Milena Mojžeš, izvršna direktorica destinacije

Tel: (02) 749 45 05

E-pošta: milena.moizes@sava.si

Resort Bernardin & kamp Lucija, Portorož

Alen Milošević, izvršni direktor destinacije

Tel: (05) 695 50 01

E-pošta: alen.milosevic@sava.si

Resort Salinera, Strunjan

Miran Stiplošek, direktor nastanitvenih kapacitet

Tel: (05) 676 30 00

E-pošta: miran.stiplosek@sava.si

Resort San Simon, Izola

Mateja Pavlič, izvršna direktorica destinacije

Tel: (05) 660 37 30

E-pošta: mateja.pavlic@sava.si

PROJEKTNJA PISARNA

Irena Debeljak, direktorica projektne pisarne

tel.: (04) 206 62 95

E-pošta: irena.debeljak@sava.si

UPRAVA

Tajništvo

Tel: (04) 206 60 21

Andrej Prebil, predsednik uprave

E-pošta: andrej.prebil@sava.si

Renata Balažič, članica uprave

E-pošta: renata.balazic@sava.si

Borut Simonič, član uprave

E-pošta: borut.simonic@sava.si

Metka Erjavec Granov, direktorica prodaje

Tel: (02) 512 22 90

E-pošta: metka.erjavec-granov@sava.si

Sašo Korenjak, pomočnik direktorja nabave

Tel: (04) 206 60 58

E-pošta: saso.korenjak@sava.si

Gregor Osojnik, direktor službe za pravne in splošne zadeve

Tel: (04) 206 60 22

E-pošta: gregor.osojnik@sava.si

Andrej Pogačnik, direktor investicij in vzdrževanja

Tel: (04) 206 60 16

E-pošta: andrej.pogacnik@sava.si

Ana Praprotnik, direktorica marketinga

Tel: (04) 206 60 50

E-pošta: ana.praprotnik@sava.si

Branka Šketa, direktorica financ in računovodstva

Tel: (04) 206 60 20

E-pošta: branka.sketa@sava.si

Igor Škrinjar, direktor kadrovske službe

Tel: (04) 206 60 24

E-pošta: igor.skrinjar@sava.si

Brigita Hočevnar Krejan, direktorica kontrolinga

Tel: (04) 206 60 30

E-pošta: brigita.hocevarkrejan@sava.si